

Rok 2001 byl ve znamení velmi zásadních změn. Od 1. ledna 2001 dostala naše instituce nový název – Státní památkový ústav v Brně – a intenzivně se připravovala na přesun do nového sídla. Problémy s dokončením a kvalitou náročné rekonstrukce domu na nám. Svobody č. 8 byly nemalé. Ve složitých podmínkách, kdy ještě stále probíhaly poslední úpravy a restaurování, se ústav koncem července přestěhoval. Ještě dlouhé měsíce poté, prakticky až do konce roku, pokračovaly práce na fasádě, na hlavním schodišti a bylo nutno řešit mnohé reklamace. Za této situace bylo ovšem nutno zajistit hlavní funkce naší odborné organizace státní památkové péče, zejména tedy spolupráci s okresními úřady při výkonu státní správy. Archivy a knihovna byly zpřístupňovány po částech, doplňovalo a upravovalo se vybavení kanceláří, všichni zaměstnanci si postupně organizovali svá pracoviště a většina z nich přitom musela zvládnout neodkladnou běžnou agendu vyplývající ze zákona o státní památkové péči. Tyto mimořádné podmínky nebyly ovšem omezeny pouze na práci v nové budově. Také pracoviště na Palackého ul. č. 34 v Brně prodělalo v první polovině roku rozsáhlou stavební rekonstrukci vyvolanou potřebou řešit parkování našich služebních vozů. Bylo nutno zcela nově vybudovat vjezd do dvorní části, což omezilo plochu pracovních místností. Tyto úpravy probíhaly bez přerušení chodu ekonomického odboru a v jejich závěru byl do této budovy přestěhován odbor technicko – organizační a publikační oddělení.

Státní hrady a zámky, spravované Státním památkovým ústavem v Brně, obdržely přitom v roce 2001 mimořádné a značné prostředky na opravy a restaurování. Týkalo se to zejména Lednicko – valtického areálu, kde pokračovala obnova památek dotovaná prostřednictvím Programu záchrany architektonického dědictví přímo ze státního rozpočtu.

Významným způsobem tak byly urychleny záchranné práce na mnohých památkách. Navíc pak náš ústav obdržel zvláštní finanční částku z Ministerstva kultury České republiky na restaurování a stavební úpravy spojené s vytvořením nového prohlídkového okruhu v I. patře státního zámku v Lednici. Tyto neobyčejně náročné úkoly byly přitom zajišťovány ve výše naznačených podmínkách obou brněnských pracovišť.

Výjimečné aktivity roku 2001 tímto stručným výčtem však ještě nejsou vyčerpány. V květnu bylo vydáno usnesení vlády České republiky ze dne 9. 5. 2001 č. 464 k Zásadám institucionálního zajištění péče o soubor vybraných národních kulturních památek, které výrazně ovlivnilo rozsah, strukturu i organizaci práce ústavu. Do konce roku 2001 jsme byli zavázáni realizovat převod osmi národních kulturních památek, ze správy příslušných okresních úřadů do naší péče. Jednalo se o Státní hrad Buchlov, Státní zámek Buchlovice, Státní zámek Jaroměřice nad Rokytnou, Státní zámek Arcibiskupský zámek a zahrady Kroměříž, Státní zámek Náměšť nad Oslavou, Státní zámek Telč, Státní zámek Vizovice a Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáru nad Sázavou. Znamenalo to nejenom zajistit složitou právní agendu, kontrolní inventarizaci a samotný akt převzetí, ale přizpůsobit této nové situaci celý systém řízení, kontroly a ekonomiky ústavu, který se z hlediska počtu zaměstnanců zvětšil dvojnásobně. Připraven byl nový systém řízení zajišťující značný stupeň samostatnosti pro spravované státní hrady a zámky, a to včetně pokročilého technického řešení účetnictví.

I v těchto složitých podmínkách se rozvíjela odborná práce na výzkumných úkolech, publikační činnost, byly obhájeny granty a otevřeny výstavy. Mimořádné pracovní výkony prokázali všichni zaměstnanci Státního památkového ústavu v Brně. Patří jim za to dík.

Jsme přesvědčeni, že došlo k významnému kvalitativnímu posunu při zajištění lepších podmínek pro naši práci a že byl rovněž nastartován proces pozitivních změn ve správě svěřených památek. Složitý proces přizpůsobení se novému systému státní správy je ovšem teprve na počátku. Do budoucnosti však hledíme s nadějí.

PhDr. Jaromír Mička
ředitel Státního památkového ústavu v Brně

OBSAH

Ekonomika ústavu	5
Právní agenda a kontrolní činnost	7
Publikační činnost, propagace, výstavy	8
Publikační aktivity pracovníků	9
Činnost oddělení hradů a zámků	11
Přehled činnosti na památkových objektech	12
Obnova a údržba na památkových objektech	23
Havarijní střešní program	30
Činnost Odboru památkové péče	33
Činnost Odboru specialistů	54
Činnost Odboru informací	64
Evidence památek	68
Institucionální výzkum	73
Granty	74
Mezinárodní spolupráce	82
Přírůstky knihovního fondu	83
Seznam stálých zaměstnanců	91

EKONOMIKA ÚSTAVU

vedoucí ekonomického odboru Ing. Dagmar Krejčová

Prioritou hospodaření Státního památkového ústavu v Brně v roce 2001 bylo tak jako v předcházejících letech snížit ztrátu z minulého období. Tak jako v předchozím roce byla přijata maximální úsporná opatření v oblasti provozu celé organizace. V oblasti oprav a udržování památkových objektů byly realizovány především akce z Programu záchrany architektonického dědictví a sponzorských darů. Přes všechna úsporná opatření však skončilo hospodaření Státního památkového ústavu přebytkem 4 264,- Kč.

Rozpočet Státního památkového ústavu v Brně jako státní příspěvkové organizace je na straně jedné tvořen státním příspěvkem od zřizovatele – MK ČR, výnosů z vlastních činností, příspěvků okresních úřadů a sponzorských darů. Výnosy pocházejí v naprosté většině z provozu hradů a zámků, ke kterým SPÚ vykonává právo hospodaření. Dále se ústav uchází o finanční prostředky z programů připravovaných pro oblast kulturních památek.

Rozpočet Státního památkového ústavu v Brně byl v roce 2001 sestavován jako přebytkový, za účelem snížení ztráty hospodaření z minulých let.

VÝSLEDKY HOSPODAŘENÍ V ROCE 2001

Výnosy v tis. Kč:

Příspěvek na činnost	51 646,-
Reidentifikace nemovitých kulturních památek	500,-
Vydání publikace Památková péče na Moravě	320,-
Příprava expozice na Regiontour 2002	280,-
Náměstí Svobody č. 8 – nábytek	2 218,-
Náměstí Svobody č. 8 – provoz	2 445,-
Nový provoz – skleník Valtice	800,-
SZ Lednice II. Prohlídkový okruh	8 480,-
Sjednocení účetních a mzdových software	1 000,-
Program záchrany architektonického dědictví	54 693,-
Program regenerace městských památkových rezervací a zón	240,-
Program péče o vesnické památkové rezervace	50,-
Preventivní ochrana movitého kulturního dědictví – EZS, ISO	340,-

Výkup předmětů kulturní hodnoty	855,-
Výzkum a vývoj účelové prostředky – granty	910,-
Výzkum a vývoj institucionální prostředky	935,-
Podpora záchranných archeologických výzkumů	945,-
Státní příspěvek celkem	126 657,-
Výnosy z vlastní činnosti – celkem	24 605,-
Sponzorské dary	5 025,-
Příspěvky okresních úřadů	312,-
Obnova identifikace – prostředky SÚPP	50,-
CELKOVÉ VÝNOSY ORGANIZACE	156 649,-

Náklady tis. Kč:

Spotřeba materiálu	9 117,-
Spotřeba energie	5 315,-
Oprava a udržování	75 278,-
Cestovné	1 071,-
Ostatní služby	14 692,-
Osobní náklady (platy a pojištění)	43 848,-
Daně a poplatky	15,-
Pokuty a penále	54,-
Jiné ostatní náklady	2 049,-
Odpisy nehmotného a hmotného investičního majetku	5 206,-
CELKOVÉ NÁKLADY ORGANIZACE	156 645,-

Hospodářský výsledek ve výši 4 264,- Kč byl použit v souladu s platnými předpisy na pokrytí ztráty z předcházejících let.

INVESTIČNÍ PROSTŘEDKY V ROCE 2001

v tis. Kč

Rekonstrukce domu náměstí Svobody č. 8	16 406,-
SH Pernštejn – kanalizace a vodovod	3 491,-
Preventivní ochrana movitého kulturního dědictví zabezpečovací technikou EZS celkem	1 564,-
Nákup plošiny pro SZ Lednice	1 500,-
INVESTIČNÍ PROSTŘEDKY CELKEM	22 961,-

VÝZNAMNÉ SPONZORSKÉ AKCE V ROCE 2001

V průběhu roku 2001 byly získány tyto sponzorské dary:

ČSOB	– oprava skleníku na SZ Lednice	1 000,–
WMF	– prostředky pro Lednicko–valtický areál celkem	3 267,–
Nadace partnerství	– prostředky pro SZ Lednice	194,–
ČEZ	– prostředky pro SH Pernštejn	421,–
Firma TEKOSTAV	– prostředky pro SZ Lysice	100,–

PRÁVNÍ AGENDA A KONTROLNÍ ČINNOST

vedoucí oddělení JUDr. Libuše Kubáňová

V oblasti právní agendy byla zajišťována právní služba dle plánu hlavních úkolů a dle aktuálních požadavků zejména v oblasti smluvní, sporové a právní prevence. V návaznosti na Usnesení vlády ČR č. 464/2001 byly provedeny převody příslušnosti hospodaření ke Státním hradům a zámkům Buchlov, Buchlovice, Jaroměřice nad Rokytnou, Kroměříž, Náměšť nad Oslavou, Telč, Vizovice a Poutnímu kostelu sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře. V r. 2001 pokračovalo řízení v restitučních věcech týkajících se nemovitých i movitých kulturních památek. Dosud pokračuje soudní řízení ve věci svozů Brodek u Přerova, Lomnice u Tišnova, Jirny a opětovně Hajany. Ukončeno není řízení v záležitosti nemovitostí Státního zámku v Rájci nad Svitavou u Okresního úřadu – Pozemkového úřadu v Blansku, kde dosud nebylo vydáno rozhodnutí.

V rámci kontrolní činnosti bylo provedeno 19 kontrol a tématických prověrek, z toho 13 mimořádných. Řešeny byly 4 stížnosti a podání, které byly neoprávněné.

PUBLIKAČNÍ ČINNOST, PROPAGACE, VÝSTAVY

vedoucí publikačního oddělení PhDr. Eva Dvořáková

Publikační činnost stejnojmenného oddělení Státního památkového ústavu v Brně je třeba chápat v onom nejširším smyslu slova, tj. uvádět ve známost, ne tedy pouze vydávat publikace.

Vlastní vydavatelská činnost je stěžejním dlouhodobým programem publikačního oddělení. Vydané publikace v určitém roce jsou tedy většinou výsledkem dlouhodobé často několikaleté přípravy. Rok 2001 nebyl bohatý na počet nových titulů, byl spíše rokem přípravy publikací, které vyjdou v roce následujícím. Vyšly pravidelné každoroční tituly: Zprávy Památkového ústavu v Brně 4/2000 věnované tentokrát hradu Pernštejnu, Výroční zpráva za rok 2000 a sborník ze semináře Staré stezky. Nabídka monografií o hradech a zámcích byla obohacena o drobnou brožurku Hrad Veveří věnovanou dějinám objektu, jejímž autorem je mladý pracovník SPÚ v Brně Dalibor Hodeček.

Bohatá byla výstavní a prezentační činnost oddělení. Byla zpracována kompletní propagace výstav Kamélie sváteční, Vranovská lilie, Rájecké jiřinky, Květiny na Pernštejně a Tradice českého granátu. Výtvarné řešení a vlastní instalace výstavy Krása zámeckých oranžérií v lysické zámecké oranžérii je rovněž výsledkem práce publikačního oddělení. Oddělení zajišťovalo průběžně na základě požadavků jednotlivých odborů grafické řešení pozvánek, návštěvních řádů a dalších tiskovin. Publikační oddělení již po řadu let zajišťuje společné expozice památkových ústavů na Regiontouri. Bylo tomu tak i v roce 2001. Na ploše 180 m² se v expozici nazvané Státní hrady a zámky České republiky prezentovaly nejvýznamnější české a moravské hrady a zámky spravované státem. Na podzimním pražském veletrhu cestovního ruchu MADI v Praze byly tradičně kontaktováni zástupci cestovních kanceláří. Zejména pro ně byl připraven jako každý rok tištěný materiál Informace o zpřístupnění a provozu památkových objektů 2001. V souvislosti s přestěhováním ústavu do obnovené budovy bylo oddělení pověřeno její výzdobou. Byla zpracována koncepce a shromažďovány podklady pro výrobu grafických prvků. Neméně náročným úkolem je postupné budování a doplňování internetových stránek včetně jejich grafického řešení.

Publikace – vydavatelská činnost

Vydané publikace

Zprávy Státního památkového ústavu v Brně 4/2000, monotematické číslo věnované hradu Pernštejnu

Staré stezky, sborník referátů ze semináře,

Dalibor Hodeček: Hrad Veveří, stručné dějiny objektu

Výroční zpráva Státního památkového ústavu v Brně za rok 2000 (včetně zveřejnění na internetu)

Rozpracované publikace

Zprávy Státního památkového ústavu 5/2001, monotematické číslo věnované budově na náměstí Svobody 8

Památková péče na Moravě, sborník statí k 150. výročí založení první státní instituce na ochranu památek

Židovské památky Moravy a Slezska

Sál předků, monografie věnovaná významné architektonické památce

PUBLIKAČNÍ ČINNOST PRACOVNÍKŮ SPÚ V BRNĚ

- BLÁHA, Jiří: Středověký krov nad presbytářem kostela Nanebevzetí Panny Marie v Chrudimi. In: Průzkumy pam. 1/2001, s. 67–72.
- BLÁHA, Jiří: Telč – historické město v kulturní krajině. In: Krajina jako kulturní prostor, 2. svazek sborníku z konference "Tvář naší země – Krajina domova.", Průhonice 2001. s. 45–48.
- BLÁHA, Jiří: Tesařské spoje při opravách dřevěných konstrukcí. In: Zprávy památkové péče, ročník 61, č. 5/2001, s. 134–137.
- BLÁHA, Jiří: Hypotetická kresebná rekonstrukce dvou zaniklých krovů na Jičínsku. In: Dějiny staveb 2001, sborník příspěvků z konference v Nečtinách, Plzeň 2001, s. 21–24.
- BLÁHA, Jiří: Architektonická funkce nosných konstrukcí. In: Opravy konstrukcí historických staveb, sborník ze semináře společnosti STOP, Kutná Hora 2001, s. 48–50.
- BLÁHA, Jiří – ŠKABRADA, Jiří: Krov kostela sv. Anny na Starém Městě v Praze. In: Zprávy památkové péče, ročník 61, č. 5/2001, s. 132–133.
- BLÁHA, Jiří – DRDÁČKÝ, Miloš – HRDLÍČKA, Josef – ŠIMŮNEK, Robert – ZADRAŽIL, Oldřich: Telč – historický atlas měst České republiky, svazek č.10. Praha 2001.
- BLÁHA, Jiří – BOROVSÝ, Tomáš – CZAJKOWSKI, Petr – HODEČEK, Dalibor: Kostel sv. Kunhuty v Kostelci u Jihlavy. In: Průzkumy památek 1/2001, s.104–118.
- FETTEROVÁ, Dagmar: Pernštejnský zelený areál. Zahrada – park – krajina, XI, 2001, č.1, s. 20–21.
- FETTEROVÁ, Dagmar: Osvěta, publikace, propagace. In: Historické zahrady, parky a sady. Praha 2001, s. 64–69.
- FETTEROVÁ, Dagmar: Navržená krajinná památková zóna Vranovsko – Bítovsko a její odraz na našem území. Zahrada – park – krajina, XI, 2001, č. 3, s. 20–21.
- HODEČEK, Dalibor: Hrad Veveří, stručné dějiny. Brno 2001.
- HOUSOVSKÝ, M.: Nemovité kulturní památky okresu Zlín. In: Okres Zlín. Nemovité kulturní památky jižní Moravy. Brno 2001, s. 6–8.
- KALÁBOVÁ, Lenka: Malíři a dekoratéri v Brně kolem roku 1800: Příspěvky ke slovníku umělců. In: Opuscula historiae artium, F 44, 2000, Brno 2001, s. 55–79.
- KOVÁŘŮ, Věra: Komory a sýpky na jihovýchodní Moravě. In: Acta Muzealia, 2001/2, s. 109–114.
- KROUPA, Petr: Základní principy památkové péče? (Detektivní pátrání). Zprávy památkové péče, 61, 2001, s. 301–313.
- MATULÍKOVÁ, Zoja: Lednicko – valtický areál. In: Okres Břeclav. Nemovité kulturní památky jižní Moravy, Brno 2001, s. 15–18.
- MATUSZKOVÁ, Jitka: Několik námětů pro současný výzkum tance a jeho prostředí ve folklorně živých oblastech. Národopisná revue 11, 2001, s. 90–92.
- MATUSZKOVÁ, Jitka: Věrozhvěsti patrony společného úsilí v Mutěnicích. Malovaný kraj 37, 2001, č. 4, s. 21.
- MATUSZKOVÁ, Jitka: Poklona sv. Peregrina ve Veselí nad Moravou. Malovaný kraj 37, 2001, č. 4, s. 34, 1 foto na zadní str. obálky.
- MATUSZKOVÁ, Jitka: Poznámky k problematice výzkumu drobných sakrálních staveb. In: Celostátní seminář k problematice lidového stavitelství – Hospodářské, výrobní, společenské, sakrální a jiné neobytné lidové stavby – nedílná součást vesnických sídel a krajiny, Vlčnov 13.–15.září 2000, vydal ŠÚPP v Praze 2001, s. 29 – 32.
- MATUSZKOVÁ, Jitka: Verbunk na Podluží. In: Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska. Řada II. Mužské taneční projevy, díl 2., Strážnice, Ústav lidové kultury 2001.

MATUSZKOVÁ, Jitka: Boží muka v Bavorech. Malovaný kraj 37, 2001, č. 5, s. 34, foto na zadní straně obálky.

MATUSZKOVÁ, Jitka: Známí i méně známí svatí na Břeclavsku. In: Ročenka KPU při Domu kultury Břeclav, 2000.

MATUSZKOVÁ, Jitka: Boží muka v Boršicích u Blatnice. Malovaný kraj 37, 2001, č. 6, s. 48, foto na zadní straně obálky.

MERCOVÁ, Markéta a SOCHOR, Vlastimil: Kroměřížský hřbitov. Kroměříž 2001.

NOVOTNÁ, Dana: Ing. Anna Kostková 14.7. 1944 – 1.1. 2001. Zprávy památkové péče, 61, 2001, s. 53.

NOVOTNÁ, Dana: Jubilant Karel Janíček. Zprávy památkové péče, 61, 2001, s. 54.

NOVOTNÁ, Dana: Nástavba hotelu Haná v Kroměříži. Projekt, V, 2001, č. 5, s. 14.

ONDRA, Karel – STRÁNSKÁ, Radmila – VITULA, Petr: Stavební kameny zdiva románského kostela v areálu zámku v Bučovicích. In: Ve službách archeologie III. Sborník k 75. narozeninám Prof. RNDr. Jana Jelínka, DrSc. Brno 2001, s. 163–166.

PETERKOVÁ, Petra: Vodní nádrž Fryšták. Stavební listy, VII, 2001, č. 6, s. 10.

ŘEHOLKA, Ivan: Památky města Břeclavi. In: Město Břeclav. Brno 2001, s. 244–254.

SEDLÁČKOVÁ, Libuše: Obora. In: Historické zahrady, parky a sady. Praha 2001, s. 29–31.

VÁCHA, Zdeněk: Ke koncepci restaurování Pilgramova portálu, k otázce autenticity a k metodě obětované vrstvy. Zprávy památkové péče, 61, 2001, s. 314–319.

VITULA, Petr: Přáslavice – Díly pod dědinou (I). Sídliště kultury nálevkovitých pohárů. In: Archaeologiae Regionalis Fontes 3, 2001, s. 1–152.

Obálka sborníku Staré stezky

ČINNOST ODDĚLENÍ HRADŮ A ZÁMKŮ

Mgr. Marta Sedláková

Oddělení hradů a zámků bylo ustanoveno změnou organizačního řádu SPÚ v Brně a začalo pracovat od 1. 5. 2001. Část odborné agendy, kterou doposud vykonávalo oddělení specialistů, bylo přesunuto do kompetence nově vzniklého oddělení. Jednalo se především o práce spojené s vytvářením nových instalací v prohlídkových trasách, doplňkovou výstavní činnost státních hradů a zámků, agendu výpůjček atd. V rámci TOO se zajistila i větší operativnost jednání v oblasti investic na restaurování movitých kulturních památek. Největším úkolem oddělení se staly inventury kulturního mobiliáře na hradech a zámcích, ke kterým měl Státní památkový ústav v Brně vykovávat od 1. 1. 2002 příslušnost k hospodaření (SH Buchlov, SZ Buchlovice, SZ Jaroměřice nad Rokytnou, SZ Náměšť nad Oslavou, SZ Telč a SZ Vizovice). Přestože se jednalo o časově a fyzicky mimořádně náročný úkol, byl za dílčí pomoci členů inventurních komisí z odboru informací, specialistů, vstřícnosti vedoucích památkových objektů a určených pracovníků výše jmenovaných objektů úspěšně vykonán. Mimo inventury mobiliáře probíhaly souběžně odborné práce na přípravě druhého prohlídkového okruhu na SZ v Lednici na Moravě.

Zásadní změnou byla skutečnost, že oddělení bylo posíleno o dvě odborné pracovnice (PhDr. Elišku Lyskovou a Mgr. Veroniku Seluckou). Pracovníci oddělení se soustředili i na metodickou činnost v oblasti preventivní péče o mobiliární fond na hradech a zámcích.

Z výstavy
Kamelie sváteční na zámku v Lysicích,
foto: Lubomír Čech a Zdeněk Náplava

PŘEHLED ČINNOSTI NA PAMÁTKOVÝCH OBJEKTECH

Vlasta Pacalová

V roce 2001 byly zpřístupněny v turistické sezóně všechny památkové objekty ke kterým vykonává Státní památkový ústav Brno právo hospodaření. Od měsíce dubna do konce října to byly státní hrady Bítov a Pernštejn, státní zámek Bučovice, Lednice, Lysice, Milotice, Rájec nad Svitavou, Valtice, Vranov nad Dyjí. Od května byl zpřístupněn také Nový Hrádek a objekt kolonáda (Reistna) v areálu valtického zámku. V prázdninových měsících byl opět otevřen i státní zámek Uherčice. Státní hrad Veveří byl zpřístupněn veřejnosti celkem třikrát a to při příležitosti Dnů světových památek 14. až 15. dubna dále v rámci dnů Brno, město uprostřed Evropy, od 1. do 3. června a při příležitosti Dnů evropského kulturního dědictví 8. až 9. září. V tyto dny se uskutečnilo na Veveří několik folkových koncertů a vystoupení šermířských skupin.

Novinkou minulé sezóny bylo otevření romantické stavy, Dianin chrám (Rendez-vous) v Lednicko–valtickém areálu. Byla nainstalována malá prohlídková trasa. Ale tento objekt lze také využívat ke společensko–kulturním akcím, pořádání odborných seminářů a školení. Je k tomuto účelu vybaven.

Jak plyne z pravidelných přehledů návštěvnosti, počet platících turistů byl 518.266. (Z jednotlivých výkazů je největší pokles návštěvníků na Bítově, ovšem pouze proto, že v minulých letech se promítal ve statistice platících osob i počet lidí v ZOO zahradě). Další menší pokles návštěvníků je zaznamenán na Pernštejně. Ten však měl v podzimních měsících částečně omezen provoz z důvodů probíhající rekonstrukce. A také SZ Rájec, protože neměl v tomto roce na přelomu února a března, velmi navštěvovanou výstavu kamelií. Ta se konala na zámku v Lysicích a ni plynule navázala výstava květin a velikonočních dekorací. Výstavy květinových aranžmá v zámeckých interiérech, se staly na mnoha objektech vyhledávanou atrakcí, pro stále se rozšiřující okruh návštěvníků. (Vranovská lilie, Lysické soaré, Květiny na Pernštejně, Rájecké jiriny, vánoční zvyky a tradice na Miloticích a Lysicích, historické vazby květin ve Valticích).

V letních měsících opět proběhlo několik koncertů na Vranově v rámci kulturního léta, dále pak na Bučovicích, Lednici, Pernštejně, Miloticích, Lysicích, Valticích. Taktéž zámek Uherčice v letních měsících uspořádal několik koncertů barokní, renesanční, folkové hudby i divadelních představení.

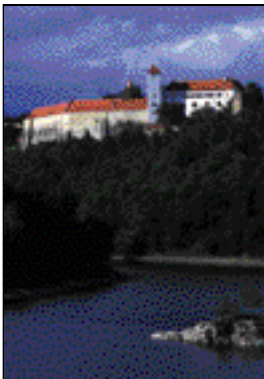
Sezónní výstavy byly uspořádány například na Bítově: obrazy Milivoje Husáka, na Vranově: Tradice českého granátu, kresby M. Kuksově, na Uherčicích: výstava ing. arch. Navrátila.

Na objektech se natáčely většinou pouze dokumentární nebo reklamní filmy. Pouze na Valticích se natáčel koprodukční historický film Napoleon a na Vranově dobrodružný film české produkce Andělská tvář.

Počet návštěvníků za rok 2001

Název objektu	vstupné plné	snížené vstupné	Celkem	Tržby
Bítov - instalace	28 891	24 511	53 402	2 599 135 Kč
Bítov - strašidla	16 378	2	16 380	125 706 Kč
Bítov celkem	45 269	24 513	69 782	2 751 391 Kč
Bučovice	3 544	4 190	7 734	173 551 Kč
Lednice - instalace	48 556	51 504	100 060	4 866 174 Kč
Lednice - minaret	23 169	24 873	48 042	325 795 Kč
Lednice celkem	71 275	76 377	147 652	5 192 005 Kč
Lysice - instalace	8 481	18 220	26 701	815 514 Kč
Lysice - zahrada	2 189	2 500	4 689	102 615 Kč
Lysice celkem	10 607	20 720	31 327	1 103 465 Kč
Milotice	8 140	10 497	18 637	528 380 Kč
Nový Hrádek	2 878	2 843	5 721	66 802 Kč
Pernštejn	35 939	33 136	69 075	3 274 634 Kč
Rájec	11 706	11 733	23 439	928 915 Kč
Uherčice	2 548	1 548	4 096	66 850 Kč
Valtice - instalace	26 753	17 869	44 622	1 386 594 Kč
Valtice - kolonáda	4 269	3 291	7 560	59 760 Kč
Valtice - Dianin chrám	1 383	1 276	2 659	41 350 Kč
Valtice celkem	32 405	22 436	54 841	1 487 704 Kč
Vranov - instalace	33 948	27 626	61 574	3 027 060 Kč
Vranov - výstava	15 271	5 120	20 391	123 655 Kč
Vranov - kaple	2 546	1 451	3 997	53 135 Kč
Vranov celkem	51 765	34 197	85 962	3 203 850 Kč
Objekty celkem	276 076	242 190	518 266	18 777 547 Kč

Návštěvnost objektů se v posledních letech stabilizuje. K výraznějším změnám dochází jen vlivem různých objektivních skutečností. Mění se spíše struktura návštěvníků.

STÁTNÍ HRAD BÍTOV

vedoucí odboru PhDr. Jiří Paukert

Sezóna roku 2001 přinesla asi 14% nárůst návštěvnosti, pokud počítáme všechny okruhy včetně pronajímaných. Je to o 12 974 návštěvníků více než v sezóně 2000. Návštěvnost objektu je celkem rovnoměrná, v letních měsících však bývá čekací doba na prohlídku stále až jednu hodinu, kterou však návštěvníci tráví v pohodě hradního nádvoří s kašnou, kde je jim nabízeno občerstvení v hradní restauraci firmy Tesař, nákup porcelánu u firmy Haas a Czizek, návštěva vinotéky "Sklep pánů z Lichtemburka" i poklidné posezení na lavičkách pod korunami stromů. Zejména dětmi a rodiči je vyhledávána návštěva hradní zahrady s vlastní okružní obhlídkovou trasou a jezírkem. V nadcházející sezóně plánujeme rekonstrukci části jižního křídla tzv. "Terasy královny Dagmar" za výpomoci investora, který by tyto terasy provozoval.

Návštěvníká veřejnost oceňovala především kvalitu zpřístupněných prohlídkových tras. Návštěvníci jsou spokojeni s různorodostí prohlídky, která kromě tradičních prostor nabízí také rozsáhlou zoologickou sbírku, výstavu kvalitního porcelánu a nově pak také strašidla a malou ZOO v hradní zahradě. Veřejnost však dále očekává další obnovné práce, které by zpřístupnily nové, slibované, dosud však nedostupné prostory hradu, které bylo možno shlédnout před vlastní rekonstrukcí (v r.1975), což by mělo být impulsem ke snaze obnovu hradu dokončit. Na rekonstrukci čekají ještě dva celky jako již zmíněné dokončení I. patra paláce a konečně ve II. patře pak vysoce ceněná historická zbrojnice. Dále plánujeme zrušení výstavy porcelánu v tzv. loveckých saloncích ve II. patře a zde nové otevření tří místností, věnovaných životu posledního majitele na hradě. Lze také plánovat zpřístupnění bítovské věže jako hladomorny, případně hradního vězení.

Jako již každoročně, pokračovala i letos tradice výstav na hradě Bítově. Vernisáž výstavy obrazů Milivoje Husáka byla za účasti významných osobností okresu a Státního památkového ústavu zahájena 15. června. Obrazy byly prezentovány v divadelním sále hradu, kde byly doplněny 10 kusy horizontálních panelů s fotografiemi a grafikami. Průvodci také o výstavě a autorovi pronesli pár úvodních slov s pozváním v průběhu vlastní prohlídky hradu. Výstavu obrazů shlédl zhruba každý čtvrtý návštěvník z celkového počtu 100 200. Výstava měla velký ohlas, nečekaně také u zahraničních návštěvníků.

Také v roce 2001 probíhaly měsíce historické hudby, kdy v průběhu července a srpna bylo součástí každé návštěvnícké prohlídky vystoupení dětské kapely Scholastici Musici ze Starého Brna (ředitel Fr. Pospíšil). Vlastní vystoupení v tanečním sále jsou velmi krátká od 1 do 3 minut. Akce je jednoznačným kulturním přínosem a návštěvníky je oceňována.

Skupiny historického šermu Canimus surdis a Znojemští kejklíři byly se svými vystoupeními zařazeny do prohlídkové trasy. Šermíři vystupovali na upraveném vnitřním nádvoří paláce hned po přednesení úvodního slova průvodcem. Skupina Canimus surdis vystupovala celý červenec s vystoupením z období baroka. Vystřídali ji Znojemští kejklíři do 26. 8. s vystoupením z období gotiky.

Již IX. ročník obnovené tradiční bítovské pouti navštívilo okolo 200 osob. Pouť po církevní stránce zaštiťuje příslušný řím. kat. farní úřad v Přímětích, dále se zúčastňují i zástupci církevní hierarchie znojemské a případně i brněnského biskupství. Letos podruhé byl průvod zahájen u obnovené hradní studánky s Lurdkou jeskyní, kam byla nově umístěna Lurdská madona. Odtud pokračoval průvod do hradu až před kapli, kde proběhla vlastní mše.

STÁTNÍ ZÁMEK BUČOVICE

vedoucí odboru Pavel Ecler

Státní zámek Bučovice navštívilo v sezóně 2001 v rámci prohlídek památkového objektu celkem 7 941 návštěvníků. Z dlouhodobějšího pohledu je tendence návštěvnosti objektu setrvalá. Mírně se početně posilují návštěvy seniorů a zahraničních turistů. Z cizinců je největší nárůst patrný u Poláků, ačkoliv jich mezi návštěvníky byly sotva dvě stovky, je to oproti předešlému roku známkou nárůstu pozornosti ze strany polských turistů. Rovněž se častěji vyskytli i Bulhaři, Maďaři a Rusové, tradičně zámek navštěvují Rakušané, Němci, Holanďané a Angličané. Bučovický zámek není příliš navštěvovaný dětskými skupinami, protože naše expozice příliš neodpovídá dětské představě o zámku, zejména vybavením interiérů.

Kulturní akce pořádané a spolupořádané správou SZ Bučovice navazovaly na předchozí ročníky. Nejznámější akcí sezóny je Zámecký košť vína, který se konal v květnu. V červnu pořádal na zámku SPÚ v Brně zahradní slavnost pro svoje zaměstnance. V srpnu proběhl na bučovickém zámku petangový turnaj a historické slavnosti, v září Burčákové slavnosti a v prosinci tradiční Vánoční koncert. Celkem se kulturních akcí zúčastnilo přes 1.000 návštěvníků. Mimo to byly na zámku pořádány společenské akce, jichž se celkem zúčastnilo přes 600 hostů.

STÁTNÍ ZÁMEK LEDNICE

vedoucí odboru Ivana Holásková

Na Státním zámku Lednice bylo v roce 2001 natočeno několik sekvencí pro různé dokumentární pořady, uskutečnila se zde řada fotografování pro informační katalogy, umělecké časopisy a reklamy.

V prostorách objektu se konalo několik společenských akcí – rautů a kulturních vystoupení pro uzavřené společnosti. Dětem byla určena akce v měsíci červnu, kdy zde vystupovalo Malé divadlo z Českých Budějovic. V průběhu celé sezóny zpestřovaly pobyt v parku různé aktivity jako plavba loděk k minaretu a Janohradu, vystoupení dravců, jízdy koňským povozem, šermířská vystoupení skupiny Štvanci, několik koncertů cimbálových muzik a další drobné akce.

Prohlídky objektu byly doplňovány hudebními produkcemi kytaristy Dana Janála, v kapli se ve spolupráci s děkanstvím konalo několik vynikajících koncertů, zvláště již tradiční koncert v rámci festivalu PONTES, který se každoročně koná na památkách UNESCO.

V měsíci červenci se ve spolupráci s Obecním úřadem v Lednici konaly tradiční Zámecké slavnosti v jízdnárnách, které spojily trh uměleckých řemesel s vystoupeními uměleckých souborů z celé republiky a které byly veřejností velmi kladně hodnoceny.

Z výstavy Kamelie sváteční

STÁTNÍ ZÁMEK LYSICE

vedoucí odboru Martina Medková – Rudolfová

Sezóna roku 2001 začala již poslední víkend v únoru výstavou Kamelie sváteční, která byla další z tradičních výstav rájeckých kamélií, tentokrát v prostředí lysického zámku. Navštívilo ji přes šest tisíc návštěvníků. Květiny byly také hlavním tématem další výstavy Jaro na zámku – velikonoční aranžmá v reprezentačních prostorách zámku. Vznikla tak doufejme tradice otevírat touto akcí návštěvnickou sezónu každým rokem.

Důležitým momentem bylo dokončení stavební úpravy salónku v přízemí, který začal být bý s provizorním vybavením používán pro komerční účely. Avšak nejvýznamnějším činem hodnocené sezóny bylo jistě otevření II. návštěvnického okruhu. Ve druhém patře zámku byly otevřeny nově instalované hostinské apartmány, byla reinstalována schodišťová hala do podoby zachované dle archivního materiálu z roku 1926 jako hala s loveckou tematikou.

Došlo tedy k rozdělení návštěvnických okruhů:

A/ reprezentační prostory zámku, dámské apartmány, zbrojnice a dvě historické knihovny
B/ schodišťová lovecká hala, panské apartmá – byt posledního šlechtického majitele, hostinské apartmány a střelnice

C/ zámecká zahrada, casino, oranžerie a zahradnictví

Současně byla odlišena výše vstupného, což se velmi výrazně prokázalo jako ekonomický úspěch ve výšce tržeb ze vstupného za sezónu.

V červnu se započalo s obnovou fasád vnitřního nádvoří, a to za plného návštěvnického provozu, kdy se práce protáhly až do konce září. Jistě ne negativně, ale přece jen se tím vyznačovala i tato sezóna. Díky obětavému přístupu zaměstnanců správy zámku však provoz nebyl nijak omezen ani znepříjemněn.

V červnu se konaly úspěšné dny kostýmovaných prohlídek Zámek dětem, dále se uskutečnil první a druhý koncert Mezinárodního hudebního festivalu Concentus Moravie, byla zahájena výstava v oranžerii Krása starých oranžerií, která byla součástí prohlídek zámecké zahrady a zahradnictví až do 15. 9. Dále se uskutečnilo několik komerčně úspěšných akcí, které přinesly zámku jasný ekonomický zisk. Opět proběhly již tradiční Lysické feérie, tentokrát nazvané Bylo nebylo aneb na růžích ustláno. Prováděli průvodci v historických kostýmech a v interiérech byla nainstalována výstava růží – Oslava královny 2001. V průběhu prázdnin pak byla připravena dvě šermířská představení a byl uspořádán country večer na čestném nádvoří zámku. V září se uskutečnil v rámci Dnů evropského dědictví koncert vážné hudby. Celkem se těchto pořadů zúčastnilo na sedm tisíc návštěvníků a diváků.

Po dvanácti letech byla díky navýšeným výnosům dokončena ohradní zítka na horním parteru zámecké zahrady a celý rok se pokračovalo s rekultivací plochy parcely 726 nad zámkem, která byla k zámku převedena z majetku OkÚ Blansko. Celou návštěvnickou sezónu uzavřely tradiční vánoční prohlídky ve vyzdobeném zámku.

Sezónu lze hodnotit jako dobrou, zejména po stránce ekonomické, ale i z hlediska návštěvnického provozu hlavně díky otevření nové návštěvní trasy.

STÁTNÍ ZÁMEK MILOTICE

vedoucí odboru Mgr. Evžen Boček

Sezóna 2001 na zámku v Miloticích byla zahájena 1. dubna koncertem barokní hudby v podání žesťového kvarteta na vnitřním nádvoří zámku. Hudba pak zněla na milotickém zámku ještě několikrát. V červnu se konal ve freskovém sále v rámci Hudebního festivalu Brno koncert z cyklu Concentus Moraviae, 24.6. se o hudební odpoledne na zámku postaral pěvecký sbor Carmona Vocum z Kyjova stylovou interpretací evropské středověké a renesanční hudby. Folková hudba byla hlavním tématem třetího ročníku Folkové písně na hospodářském nádvoří zámku. Dvakrát prezentoval svoje umění na zámku pěvecký sbor Campanela z Brna. V srpnu se konal již XXII. Národopisný festival Kyjovska. Hudební sezónu uzavřel svým vystoupením pěvecký sbor Cantus Amici z Pardubic 20. října.

Návštěvníká sezóna byla zpestřena i dalšími kulturními aktivitami. V rámci akce 10 století architektury byla na zámku prezentována výstava Baroko na Miloticích a byl uspořádán koncert z děl barokních mistrů. Velkému zájmu se těší již tradiční módní přehlídka, výstava drobného zvířectva pořádaná SDCH z Milotic a vystoupení šermířské skupiny Potulní komedianti. Významnou akcí ve spolupráci s Obecním úřadem v Miloticích byly oslavy 660 let od první písemné zmínky o Miloticích. V rámci těchto oslav byla připravena výstavka k historii obce a byl uspořádán koncert dechové hudby Mistříňanka s programem zaměřeným na historii muzikantů v Miloticích. Ve dnech 8.– 9. 9. 2001, na něž připadly Dny evropského dědictví, byly na zámku vystaveny předměty z depozitářů a výstava byla zahájena fanfárami Zámeckého žesťového kvarteta.

STÁTNÍ HRAD VEVEŘÍ

vedoucí odboru Mgr. Petr Fedor

SH Veveří byl v roce 2001 zpřístupněn bezplatně ve třech termínech, a to:

21. a 22. 4.	3688 neplaticích návštěvníků
8. až 10. 6.	4472 neplaticích návštěvníků
8. a 9. 9	2945 neplaticích návštěvníků

Proběhly dokončovací práce v bytě kastelána na Starém purkrabství, byla zahájena práce na vyklizení a fixaci střech hlavního paláce.

STÁTNI HRAD PERNŠTEJN

vedoucí odboru Mgr. Jakub Z. Škrabal

Hrad Pernštejn navštívilo v sezóně 2001 celkem 69 858 návštěvníků, z toho 68 964 v základní trase a 894 na trase výběrové. Stejně jako řada jiných objektů byl i hrad Pernštejn místem konání koncertu v rámci cyklu Constantus Moraviae.

Ve spolupráci s obcí se na hradě konaly akce v rámci Slavností Pernštejnského panství 4.–7. 7. 2002 – oživená nádvoří, zahájení, koncert, cimbálová muzika, mše v kapli. Již tradičně se podílí správa hradu na přípravě a realizaci zábavně soutěžní akce pro děti letního tábora zaměstnanců SPÚ v Brně. V září byla v prostorách hradu instalována výstava Květiny na Pernštejně inspirovaná barvami a plody podzimu.

Pro hrad Pernštejn byla však hodnocená sezóna charakteristická zejména významnými akcemi památkové údržby a obnovy.

Byla realizována komplexní oprava střešních konstrukcí na paláci, výměna krytiny tamtéž a obnova fasády na bloku "B", kde byla zajišťována i statika. Celková oprava střech hradního paláce byla významným počinem nejen proto, že byla sanována střešní konstrukce a tím byla zajištěna ochrana celého objektu, ale stala se i předmětem diskusí odborníků z oboru památkové péče, statiků a stavebníků o průběhu a podobě výsledků této rozsáhlé práce. Pro objekt velmi potřebné byly dokončovací práce na kanalizačním systému a výstavba čističky odpadních vod. Postupně pokračují rovněž sanační práce na historické zeleni v parku. Byla zahájena výstavba EZS, kamerového systému, ústředny a základní sítě. Tyto akce by měly významně přispět k zmodernizování provozu hradu.

STÁTNI ZÁMEK RÁJEC NAD SVITAVOU

vedoucí odboru Jana Kopecká

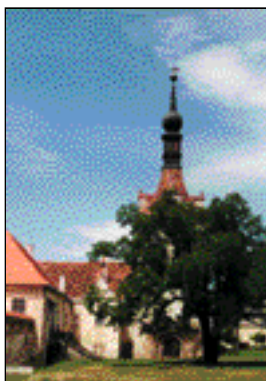
V roce 2001 se na zámku v Rájci nad Svitavou konala celá řada kulturních akcí, které obohatily návštěvníckou sezónu. Tradiční a dobře navštěvované jsou koncerty Mezinárodního hudebního festivalu Constantus Moraviae, na jednom z nich vystoupil houslista Pavel Šporcl. Pro milovníky hudby byl připraven i Koncert kruhu přátel hudby. Rájecký zámek pořádá rovněž specializované akce pro děti a oblíbené noční prohlídky. Pro děti bylo připraveno pět prohlídek zámku spojených s vystoupením divadla Polárka. Účastnilo se jich 550 dětí. Noční prohlídky, jichž bylo v roce 2001 sedm, přiblížily téměř 1 800 návštěvníkům zámecký život v 19. století.

Běžné prohlídky v hlavní návštěvnícké sezóně, v červenci a srpnu, jsou zpestřovány hudebními ukázkami a vystoupeními skupin historického šermu. Zpřístupnění zámecké kaple umožnilo konat zde v měsících srpnu a září bohoslužby ale také koncert k svátku

Panny Marie. Květiny k rájeckému zámku neodlučně patří hlavně díky zámeckému zahradnictví, které se stará o park i o výzdobu interiérů. V září byla na zámku připravena výstava Rájecké jirínky, neboť tato květina zde má velkou tradici již od dob, kdy v zahradnictví pracoval syn Boženy Němcové. Dnes se pěstování jirín věnuje místní Langrovo zahradnictví, které se na výstavě podílí společně se Střední zahradnickou školou v Brně – Bohunicích a brněnskou Květinovou galerií.

V roce 2001 se nově otevřely prostory zámecké kuchyně, kde je umístěna výstava litinových kamen, která pochází ze Salmovských železáren z 1. třetiny 19. století. Kuchyně slouží rovněž jako zámecká vinotéka, kde mohou návštěvníci ochutnat špičková moravská vína. Nově se otevřela prodejna keramiky a dárkových předmětů.

STÁTNÍ ZÁMEK UHERČICE

vedoucí odboru Eva Štěpánová

Zámek Uherčice je objekt zpřístupněný veřejnosti avšak spíše jako ukázka probíhajících oprav značně poškozeného objektu. Tak tomu bylo i v sezóně 2001.

Stěžejními stavebními akcemi byly: obnova severovýchodního nároží zámku – novobarokní terasa s trojramenných schodištěm, obnova střech severního křídla, střechy jižního hospodářského křídla, opravy na některých částech západního spojovacího křídla a hlavní věže. Stejně jako ostatní památkové objekty ve správě Státního památkového ústavu v Brně se i zámek Uherčice účastnil projektu Správy Pražského hradu a společnosti DaDa "Deset století architektury". Abychom splnili základní podmínky organizátorů, bylo nutno rozšířit výjimečně provozní dobu od května do září. Reprezentovalo to pro nás zvýšené náklady a jiné komplikace spojené se zajištěním návštěvního provozu, účast na projektu se však

bohužel nijak zvlášť neprojevila na návštěvnosti. Zámek si prohlédlo celkem 4487 turistů, z toho 265 cizinců. Pro srovnání: v roce 2000, kdy jsme měli otevřeno pouze v červenci a srpnu, jsme zaznamenali 4152 návštěvníků (včetně asi 15 ohlášených hromadných výprav mimo sezónu). Z hlediska prezentace objektu se nám jeví jako stále akutnější potřeba zpřístupnění dalšího, byť jen malého prostoru. Od otevření zámku v roce 1996 jsme sice dvakrát s vynaložením minimálních prostředků rozšířili trasu (v r. 1998 malá výstavní místnost mezi průjezdem a kaplí a v roce 2000 banketní sál).

Současný stav nám však další alternativy rozšíření neskýtá. Znovu tak musím zmínit velmi neutěšenou situaci ve financování, která nám neumožňuje již zoufale potřebné práce na obnově interiérů. Dalším limitujícím faktorem je ve všech oblastech naší činnosti absence inženýrských sítí, na něž se v rozpočtu památkového ústavu nedostává a jež z programu záchrany financovat nelze.

Za již osvědčené spolupráce s místní neziskovou organizací K+S Uherčice byl připraven a realizován 2. ročník Zámeckého kulturního léta. Akce byly pořádány na vstupním arkádovém nádvoří, v zámecké kapli a banketním sále. Návštěvnost uváděna v závorkách.

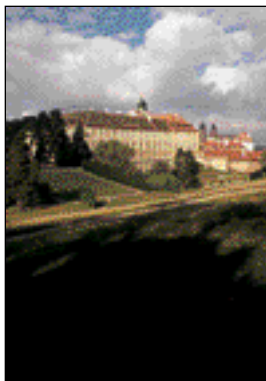
23. 6. Představení Divadelního spolku Rotunda Znojmo "Romeo a Julie XL" (21)

7. 7. Koncert Vladimíra Mertý a Jany Lewitové (69)

14. 7. Recitál Karla Plíhala (189)
21. 7. Dvě představení Loutkového divadla Starost Prostějov s historickými marionetami
"Kníže Maxmilián aneb Překažený funus" (235)
4. 8. Historic quartet (hudebníci v dobových kostýmech a ve dvou různých uskupeních): Pozouněří (žestový kvartet – barokní a renesanční skladby) – celodenní krátké vstupy v rámci prohlídek (61)
Večerní koncert: Pozouněří a Grál (skladby období gotiky) V druhé části večera představení DS
Rotunda Znojmo "Malá lekce milování" (50)
25. 8. Recitál Evy Henychové (66)

Čtvrtým rokem jsme uspořádali v malém a jen opravdu provizorně upraveném prostoru v sousedství kaple výstavku soudobého výtvarného umění, již tradičně včleněnou bez příplatku do prohlídkové trasy. Tentokrát byla od července do září instalována výstava keramiky brněnského výtvarníka Aleše Navrátila s názvem "Lov na kance a jiné".

Poslední akcí roku bylo třetí Štědrovečerní dostaveníčko s místními obyvateli v zámecké kapli, opět vánočně vyzdobené dětmi ZŠ a MŠ. Stejně jako v předchozích letech se zpívalo a hrály koledy, po skončení programu se chvíli příjemně povídalo při horkém čaji a vánočním punči.

STÁTNÍ ZÁMEK VALTICE

vedoucí odboru Pavla Lužová

V roce 2000 počet návštěvníků na zámku činil 40 591. V roce 2001 byl oproti předcházejícímu roku malý nárůst, návštěvníků bylo 41 714, tedy o 1 123 osob více.

Na rozhlednu Kolonáda, která byla zpřístupněna veřejnosti už druhým rokem, přišlo 7 569 návštěvníků, to bylo téměř o 2 000 lidí víc, než v r. 2000. Kolonáda na kopci Rajstna byla zpřístupněna k 1. červenci r. 2000, v roce 2001 byla otevřena od května do září a v říjnu o sobotách a nedělích.

V roce 2001 byl k 1. červnu zpřístupněn pro veřejnost lovecký zámček Rendez-vous, zvaný též Dianin chrám. Zámček byl otevřen po několikaleté rekonstrukci interiéru. V jedné části (v levé od rybníka) byl vybudován byt pro správce, pravá část tvoří prohlídkovou trasu. Bylo opraveno a obnoveno schodiště téměř o sto stupňů a obnovena původní

iluzivní výmalba schodiště. Ve velkém sále nahoře byla obnovena původní nádherná štuková výzdoba a sál byl doplněn elektrickými lustry ve stylu empíru. Na horní a dolní podestě schodiště byly umístěny restaurované empírové lustry z depozitáře valtického zámku. Také malý salonek v druhém patře byl opatřen restaurovaným křišťálovým empírovým lustrem. Ze zámku ve Valticích pochází také obrazová výzdoba salonku. Vybavení pokoje tvoří repliky empírového nábytku, vyrobené firmou Tabernákl Brno.

Záměrem obnovy interiéru Rendez-vous bylo nejenom zpřístupnit zámček veřejnosti, ale také ho využít ke komerčním účelům. Proto jsou zde i dvě vybavené kuchyňky, šatna a sociální zařízení pro návštěvníky. Malý salonek by se měl používat

k různým schůzkám, na vysoké úrovni, podepisování smluv apod. Návštěvnost na Rendez-vous činila v r. 2001 2 727 osob. Již tradičně byl na zámku v hlaní turistické sezóně 2001 bohatý kulturní a společenský program:

- 3. 4. – 4. Natáčení varhanního koncertu v provedení varhaníka pana Roberta Huga Českým rozhlasem Praha
- 4. – 5. 5. Valtické vinné trhy konané v zámecké jízdárně
- 23. – 24. 6. Mezinárodní výstava ušlechtilých koček konaná v zámecké jízdárně
- 1. – 7. 7. Mezinárodní škola staré hudby – španělská konírna
- 1. – 12. 7. Mezinárodní malířské symposium Velký formát Valtice 2001
- 13. – 24. 8. Natáčení historického filmu "Napoleon" včetně přípravy a likvidace v prostorách španělské konírny
  - 1. 9. Přehlídka pěveckých sborů "KAMPANILA" ve španělské konírně
  - 5. 10. Tradiční školní vinobraní – španělská konírna a jízdárna

STÁTNÍ ZÁMEK VRANOV NAD DYJÍ

vedoucí odboru Karel Janíček

Jednou z významných charakteristik sezóny 2001 bylo ve srovnání s rokem 2000 zvýšení návštěvnosti o 5,9 % na 87 607 osob a nárůst celkových tržeb o 10,4 %, který se uskutečnil přes statisticky významný pokles cizinců na cca 4 000 osob. Tomuto výsledku odpovídalo zvýšení jazykové vybavenosti sezónních průvodců a v tomto smyslu i rozšíření našich služeb, dále zkvalitnění struktury prodáváných propagačních materiálů, obnova části informačního systému, ale i inovovaná činnost vinotéky a zámecké čajovny.

K zvýšení zájmu o vranovský památkový objekt přispěl i XIX. ročník zámeckého kulturního léta, připravovaný spolu s obecním úřadem a spolufinancovaný z fondu malých projektů CBS Phare. V jeho rámci jsme uspořádali sedm komorních koncertů, tři koncerty folkové a populární hudby, jeden folklorní pořad a jednu náboženskou slavnost s hudební produkcí,

celkem tedy 12 akcí s účastí 1630 osob. Novým obsahovým akcentem byla snaha o česko-rakouskou regionální spolupráci projevující se v dramaturgii, ve výběru účinkujících i v propagaci. Jako celek nabídlo kulturní léto dostatek příležitostí širokému spektru diváků a posluchačů a vyhovovalo i tzv. plážové klientele vranovské rekreační oblasti.

Výstav jsme připravili celkem pět. Dvě v bývalé hradní stáji u pokladny zámku – výstavu vítězných prací z celostátních soutěží dětských kreseb (spolu s Domem Děti Šumná) a výstavu "Kresby a keramika Markéty Kukové" – a jednu menší výstavku o vranovské kamenině přímo v zámecké v pokladně. Návštěvnost těchto akcí se pohybovala v řádu desítek tisíc osob.

Ve spolupráci s Květinovou galerií v Brně a Střední zahradnickou školou v Brně Bohunicích jsme se dále pokusili – za účinné součinnosti publikačního oddělení – založit novou výstavnickou tradici prvním ročníkem "Vranovské lilie", tedy desetidenní a úspěšné květinové slavnosti prezentující naše i zahraniční liliové výpěstky v historickém prostředí, a to pro radost a estetické uspokojení návštěvníků zámku a k počtě proslulé milovnice přírody a květin a držitelky Vranova v druhé čtvrtině 18. století Marie Anny Pignatelli.

Nejvýznamnějším počinem byla výstava "Tradice českého granátu", uspořádaná ve spolupráci s externisty (PhDr. Křížová), dále s Okresním muzeem Českého ráje v Turnově a Jihomoravským muzeem ve Znojmě v bývalé zámecké kočárovně před

hlavní branou. Reagovala mimo jiné na místní geologické souvislosti, tedy na tradici výskytu a sběru vranovských granátů, a představila téma přístupným způsobem jak z mineralogického, tak – zejména – ze šperkařského hlediska. Úspěšný provoz této odbornou veřejností oceňované výstavy, kterou za dva měsíce jejího trvání shlédli překvapující počet návštěvníků (více jak 21 000), potvrdil užitečnost, a vlastně nezbytnost její dlouhodobé a náročné přípravy, ale i výhodnost vzájemné součinnosti různých odborných úseků SPÚB a jednotlivých pořadatelských organizací.

Nepominutelnou akcí bylo i třítydenní natáčení celovečerního filmu "Andělská tvář" režiséra Zdeňka Trošky a nesolventního producenta Jiřího Pomejeho. Na samém sklonku kalendářního roku jsme pak zahájili i náročnou přípravu zimního natáčení amerického akčního snímku "XXX".

V oblasti údržby nemovitostí se naše činnost soustředila na další etapu postupně uskutečňované generální opravy střech, na dobudování exteriérového osvětlení některých budov, dále na posílení elektrické zabezpečovací signalizace, na drobnou údržbu fasád a provozních místností a na řadu dalších úkolů. Projekčně byla připravena rekonstrukce kanalizačního systému včetně jeho napojení na obecní síť.

Naše plány do budoucna, vycházející vstříc i naléhavému přání návštěvnické obce po zpřístupnění dalších částí zámku, jsou nemalé. Mimo jiné zahrnují otevření vyhlídky v středověké strážní věži tzv. předhradí a rozšíření druhého okruhu o spojovací chodbu s obytným křídlem a o čtyři místnosti funkčně i obsahově nevyhovující vstupní expozice. V delším časovém horizontu počítáme s vybudováním expozice vranovské kameniny v druhém patře západního křídla. S tím pak souvisejí i takové cíle jako je obnova historické zeleně ve vnitřním areálu památky, částečná rehabilitace zámeckého lesoparku, ale i inovace některých inženýrských sítí a další úkoly. V zájmu vranovské památky, v zájmu veřejnosti, ale i pro naplnění naší přirozené povinnosti i potřeby sloužit budeme usilovat o uvedení těchto představ do života v úplnosti a v historicky dohledné době.

ZŘÍČENINA NOVÝ HRÁDEK U LUKOV A

ve správě SZ Vranov nad Dyjí

Návštěvnost novohrádecké zříceniny dosáhla v uplynulé sezóně hodnoty cca 5 900 osob, což znamená, že po šesti letech nepřetržitého růstu došlo k jejímu zastavení. Je to skutečnost příznivá. Dosažená úroveň, pokud by se v budoucnu stabilizovala, totiž zhruba odpovídá omezeným podmínkám a možnostem nestandardního provozu této středověké zříceniny nevybavené obvyklým provozním zázemím a bezpečnostně ne zcela zajištěné. Navíc

zeslabuje i rizika degradace přírodního prostředí první zóny Národního parku Podyjí, v níž je památka situována.

Nepřetržitá návštěvní doba bez volných dní, rozprostřená na plochu od 1. května do 31. srpna a na soboty a neděle v září, byla v uplynulé sezóně poprvé prodloužena o dubnové víkendy a o většinu všedních zářijových dní. Opatření se osvědčilo, památka byla v té době návštěvníky v nemalé míře využívána.

Pokud jde o údržbu, podařilo se nám odstranit výraznou statickou poruchu vnější obalové zdi staršího hradu, která možným zřícením ohrožovala procházející návštěvníky. Udržovací práce proběhly i na vyhlídce mladšího hradu a na ubytovně průvodců v katastru obce Podmolí. V příštím roce počítáme mimo jiné s dokončením stavebně historického průzkumu zříceniny a s další konzervací havarijních částí fortifikace.

OBNOVA A ÚDRŽBA PAMÁTKOVÝCH OBJEKTŮ

vedoucí technicko–organizačního odboru Jiří Illias

SH BÍTOV

Obnova Sala tereny

Restaurátorské ošetření nástěnných maleb Sala tereny a přilehlých místností, repase truhlářských výrobků, výroba nových (kopie stávajících), zasklení a povrchová úprava.

Vynaložené náklady

320 000 Kč

SH BÍTOV CELKEM

320 000 Kč

SZ BUČOVICE

Oprava věže

Akce byla zařazena do plánu na základě příslibu OkÚ Vyškov přidělení částky 100 tis. Kč a možnosti zaplatit dalších 90 tis. Kč z navýšených tržeb rozpočtu SZ nebo z plánované opravy střech.

Vynaložené náklady

190 000 Kč

Revize komínů

Vynaložené náklady

12 180 Kč

Revize EZS

Revize el. zabezpečovacího systému firmou FIDES

Vynaložené náklady

16 128 Kč

INVESTICE

Dokončení kanalizace + WC. (zhotovitel J. Žižka.)

Vynaložené náklady

63 651 Kč

AKCE ZAŘÁZENÉ DO PROGRAMU ZÁCHRANY ARCHITEKTONICKÉHO DĚDICTVÍ

Obnova fasád

Akci provedla firma MOLAT Velké Opatovice. Prostředky byly hrazeny následujícím způsobem:

MK ČR

600 000 Kč

SPÚ BRNO

60 000 Kč

Vynaložené náklady

660 000 Kč

SZ BUČOVICE CELKEM

941 959 Kč

Zemědělská usedlost KRÁTKÁ 2

Práce na obnově oplocení a oddrenážování objektu

Z „Programu péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny“ obdržel SPÚ v Brně na rok 2001 částku 50 tis. Kč za předpokladu, že stejný podíl uhradí ze svého rozpočtu.

Vynaložené náklady 100 000 Kč

KRÁTKÁ 2 CELKEM 100 000 Kč

SZ LEDNICE

II. prohlídkový okruh

Byly provedeny stavební, umělecko řemeslné a restaurátorské práce

Vynaložené náklady 8 480 000 Kč

Hachlerův dům

Byl obnoven byt pro zahradníka

Vynaložené náklady 519 526 Kč

Běžná údržba

Proběhla revize EZS (elektrická zabezpečovací signalizace)

Vynaložené náklady 25 000 Kč

Elektrická zabezpečovací signalizace

Uvedení do provozu na II. prohlídkovém okruhu

Vynaložené náklady 500 024,70 Kč

Projekty, průzkumy

Vypracovány manipulační řády, mostek přes Dyji, posouzení prostavěnosti, závěrečné zprávy, tendrová dokumentace II. okruh

Vynaložené náklady 357 965,20 Kč

INVESTICE

Zámecké rybníky

Vynaložené náklady 97 125 Kč

AKCE ZAŘAZENÉ DO PROGRAMU ZÁCHRANY ARCHITEKTONICKÉHO DĚDICTVÍ

Palmový skleník

Proběhla obnova a restaurátorské práce související s obnovou závěrečné části skleníku, tj. odskení a nové zasklení, demontáž nosných sloupů a po opravě jejich montáž, oprava žeber konstrukce skleníku, oprava podlah apod.

Akce proběhla za sponzorské spolupráce ČSOB – dotace 900 000 Kč a WMF (Světový památkový fond – dotace 875 000 Kč)

Vynaložené náklady na akci celkem 9 500 000 Kč

Oprava fasád

Byla opravena severní část mezi věží a konírnami, kompletní oprava střechy, včetně komínů a vikýřů, restaurování kamenných článků

Vynaložené náklady

2 584 253 Kč

Oprava teras

Bylo provedeno kompletní restaurování zábradlí u terasa č. 5 a provedena obnova teras u místnosti II. prohlídkového okruhu

Vynaložené náklady

1 251 747 Kč

Obnova instalace

Odstraněn havarijní stav v tzv. červeném salonku, oprava omítek a výmalby, obnova dřevěných prvků (podlahy, obložení stěn)

Vynaložené náklady

1 965 000 Kč

Jízdárna

Oprava havarijních částí střechy, krovů a stropů, včetně opravy klempířských prvků a obnovy komínů a vikýřů v části A

Vynaložené náklady

5 884 000 Kč

Akvadukt, peklo, brána

Dokončeno osazení kamenných prvků zábradlí po provedeném vyčištění, odsolení, zpevnění a restaurování, úprava terénu

Vynaložené náklady

500 000 Kč

SZ LEDNICE CELKEM

33 439 640,90 Kč

SZ LYSICE

Restaurování rohové místnosti. (Zhotovitel – ak. malíř Bárta.)

Vynaložené náklady

160 000 Kč

Projekt schodů rohové místnosti. (Projekce fa ATLAS.)

Vynaložené náklady

12 000 Kč

Oprava zábradlí na zdi – doplnění fa EKOINGSTAV. Na financování byly použity prostředky získané od pojišťovny 192 tis. Kč a dále prostředky z navýšených tržeb objektu

Vynaložené náklady

208 000 Kč

Oprava – restaurování sochy v parku. Zhotovitel – ak. sochař Krososka

Vynaložené náklady

63 000 Kč

INVESTICE

Projekt plynové přípojky od fy MISTAV

Vynaložené náklady

7 240 Kč

Přípojka kanalizace č.p. 7 od IPS Brno

Vynaložené náklady

32 072 Kč

AKCE ZAŘAZENÉ DO PROGRAMU ZÁCHRANY ARCHITEKTONICKÉHO DĚDICTVÍ

Obnova fasád financovalo MK ČR částkou 1 200 000 Kč a SPÚ v Brně částkou 120 000 Kč (Provedeno firmou Artefabris Praha)

Vynaložené náklady

1 320 000 Kč

SZ LYSICE CELKEM

1 802 312 Kč

SZ MILOTICE

Obnova fasád oranžérií včetně střech

Obnova fasád, oprava komínů, nátěr stávající plechové krytiny

Vynaložené náklady

220 000 Kč

SZ MILOTICE CELKEM

220 000 Kč

NÁM. SVOBODY č. 8, BRNO

INVESTICE

V objektu nám. Svobody se provedly v roce 2001 tyto práce:

Bylo provedeno zpevnění čelní zdi, její povrchová úprava a vyhotovení čelní fasády; montáž okapů, úprava chodníku, nátěr oken; restaurování schodiště včetně zábradlí a kovové stropní konstrukce; pokládání koberců, dodávka nábytku a regálových zařízení, montáž žaluzií; autorský dozor; dokončení komerčních prostor

Vynaložené náklady

12 564 626,10 Kč

NÁM. SVOBODY CELKEM

12 564 626,10 Kč

NOVÝ HRÁDEK

Oprava zvětřalého hradebního zdiva – 6,5 m³ v části starý hrad.

Vynaložené náklady (finanční prostředky SZ Vranov nad Dyjí)

90 000 Kč

NOVÝ HRÁDEK CELKEM

90 000 Kč

SH PERNŠTEJN

projekty zahr. stavby od fy MOLAT

Vynaložené náklady

111 720 Kč

sýpka + autor. dozor od fy ATLAS

Vynaložené náklady

46 150 Kč

WC od fy DOKA	
Vynaložené náklady	48 000 Kč
Restaurování obrazu od ak. malířky Bartoňové	
Vynaložené náklady	40 000 Kč
Kácení a ošetření stromů od fy EDEN	
Vynaložené náklady	1 537 190 Kč
INVESTICE	
Dokončení ČOV firmou EKOINGSTAV	
Vynaložené náklady	3 500 000 Kč
AKCE ZAŘAZENÉ DO PROGRAMU ZÁCHRANY ARCHITEKTONICKÉHO DĚDICTVÍ	
Obnova krovů a střech, statika bloku B a fasády bloku B, vše od fy MOLAT	
Vynaložené náklady	12 500 000 Kč
SH PERNŠTEJN CELKEM	17 783 060 Kč
SZ RÁJEC NAD SVIT AVOU	
Oprava vodovodu od J. Žižky	
Vynaložené náklady	10 000 Kč
Oprava střech – klempířské práce, provedené firmou MOLAT	
Vynaložené náklady	10 000 Kč
Projekt umístění náhrobků, provedený firmou ATLAS	
Vynaložené náklady	5 000 Kč
Výmalba po zatečení byla v plné výši proplacena pojišťovnou	
Vynaložené náklady	45 000 Kč
SZ RÁJEC nad Svitavou CELKEM	70 000 Kč
SZ UHERČICE	
AKCE ZAŘAZENÉ DO PROGRAMU ZÁCHRANY ARCHITEKTONICKÉHO DĚDICTVÍ	
Obnova terasy u severního křídla Severní křídlo – banketní sál – oprava krovu a střešního pláště	
Aktivní hromosvod PULSAR	
Hlavní (východní) věž – dokončení oprav tesařských konstrukcí	
Vynaložené náklady	3 960 000 Kč
SZ UHERČICE CELKEM	3 960 000 Kč

SZ VALTICE

Skleník

Vybavení pro zahájení provozu

Vynaložené náklady 575 000 Kč

Zámecká kaple

Jedná se o akci hrazenou sponzorsky (Světový památkový fond)

Byly provedeny restaurátorské práce severní stěny, spočívající v restaurování umělého mramoru, sochařské výzdoby, dřevěných prvků bočních oratoří, zlacení, povrchové úpravy bočních oratoří, prosklení oratoří a přípravné práce na textilní tapetě z boční oratoře.

Vynaložené náklady 2 152 640,70 Kč

Projekty, posudky

Restaurátorský průzkum Kolonády, statický průzkum opěrných zdí

Vynaložené náklady 97 700 Kč

Elektrická zabezpečovací signalizace

Revize

Vynaložené náklady 28 000 Kč

INVESTICE

Plynová přípojka ze skleníku

Vynaložené náklady 71 872 Kč

AKCE ZAŘAZENÉ DO PROGRAMU ZÁCHRANY ARCHITEKTONICKÉHO DĚDICTVÍ

Obnova fasády

Dokončení východní strany, práce spočívala v obnově omítkových vrstev, obnově kamenických a truhlářských výrobků restaurátorským způsobem.

Vynaložené náklady 3 115 000 Kč

Obnova stropů a krovů

Oprava havarijních částí stropů a souvisejících krovů formou výměny vadných prvků a uvedením konstrukcí do původního stavu

Vynaložené náklady 4 078 000 Kč

Kolonáda

Obnova exteriéru jižní strany objektu spočívající v čištění, konsolidaci a konzervaci, doplnění chybějících částí sochařské výzdoby a celoplošná barevná patinace a sjednocení fasády, hydrofobizace.

Vynaložené náklady 3 000 000 Kč

Belvedere

Dokončení statického zajištění, kompletní oprava konstrukce krovu, včetně výměn narušených částí a chemické ošetření všech dřevěných prvků a dotčeného zdiva, výměna střešní krytiny a klempířských prvků, obnova původních komínových těles a hromosvodů.

Vynaložené náklady	3 122 000 Kč
SZ VALTICE CELKEM	16 240 212,70 Kč

SH VEVEŘÍ

Průzkumy, projekty

průzkum stavu a činnosti hradního (Melánova) mostu firmou OK DESIGN

Vynaložené náklady

49 350 Kč

Projekt statického zajištění prachové věže firmou ATLAS

Vynaložené náklady

20 000 Kč

Oprava purkrabství

Práce na II. etapě, a to oprava střechy (výměna částí trámů, strop. konstrukce), komíny, oplechování, dokončení opravy inspekčních pokojů (omítky, dveře, okna, podlahy, včetně instalace kuchyňského koutu)

Vynaložené náklady

1 623 389 Kč

Oprava hradního paláce

Stavební práce na opravě střešní konstrukce, komínů, rozpuštění stropní konstrukce

Vynaložené náklady

1 500 000 Kč

SH VEVEŘÍ CELKEM

3 192 739 Kč

SZ VRANOV nad Dyjí

Provozní údržba objektu, oprava vodovodu z Podmýče

Vynaložené náklady

200 000 Kč

INVESTICE

Projektová dokumentace

Kanalizace areálu

300 000 Kč

Vynaložené náklady

300 000 Kč

SZ VRANOV nad Dyjí CELKEM

500 000 Kč

HAVARIJNÍ STŘEŠNÍ PROGRAM

Filip Rozprým

V roce 2001 byla Státním památkovému ústavu v Brně přidělena v rámci Havarijního střešního programu částka 6.300.000,- Kč.

Dotace byly rozděleny dle následujícího přehledu:

C (církev)	2.882.000,- Kč
S (soukromé fyzické osoby nepodnikající)	876.000,- Kč
F (podnikající osoby fyzické)	330.000,- Kč
P (podnikající osoby právnické)	200.000,- Kč
B (PO – bytová družstva)	155.000,- Kč
O (obce, města)	1.771.000,- Kč
N (nadace)	86.000,- Kč

C – příspěvky pro objekty v majetku církví

BLANSKO	farní kostel sv. Petra a Pavla, Deštná	50.000,- Kč
BRNO–město	kostel Nanebevzetí Panny Marie, Jezuitská 1	100.000,- Kč
	kostel sv. Jiljí, Brno – Komárov	100.000,- Kč
BRNO–venkov	kostel Povýšení Svatého kříže, Rajhrad	76.000,- Kč
	kostel Nanebevzetí Panny Marie, Pozořice	60.000,- Kč
	farní kostel sv. Mikuláše, Deblín	60.000,- Kč
BŘECLAV	kolegiátní kostel sv. Václava, Mikulov	150.000,- Kč
	evangelický kostel, Klobouky u Brna	59.000,- Kč
HODONÍN	kostel Nanebevzetí Panny Marie, Vlkoš	168.000,- Kč
KROMĚŘÍŽ	kostel Povýšení svatého Kříže, Blazice	50.000,- Kč
	farní kostel Nanebevzetí Panny Marie, Střílky	70.000,- Kč
	kostel sv. Cyrila a Metoděje, Kroměříž	56.000,- Kč
PROSTĚJOV	kostel sv. Jana Křtitele, Čechy pod Kosířem	50.000,- Kč
	kostel sv. Jiří, Pivín	50.000,- Kč
	farní kostel Navštívení Panny Marie, Myslejovice	50.000,- Kč
	farní kostel Všech svatých, Dobromilice	50.000,- Kč
	kostel sv. Libora, Jesenec	50.000,- Kč

TŘEBÍČ	kostel sv. Kateřiny, Želetava	100.000,– Kč
	farní kostel sv. Martina, Budkov	136.000,– Kč
UHERSKÉ HRADIŠTĚ	kostel Povýšení Svatého Kříže, Strání	100.000,– Kč
VYŠKOV	farní kostel Nanebevzetí Panny Marie, Vyškov	100.000,– Kč
	farní kostel Nanebevzetí Panny Marie, Křižanovice u Bučovic	186.000,– Kč
ZLÍN	kostel sv. Jakuba Většího, Tečovice	175.000,– Kč
ZNOJMO	kostel Nanebevzetí Panny Marie, Olbramkostel	250.000,– Kč
	kostel sv. Jakuba, Želetice	250.000,– Kč
ŽDÁR NAD SÁZAVOU	kostel sv. Vavřince, Bohdalov	50.000,– Kč
	kostel sv. Jakuba, Dalečín	50.000,– Kč
	kostel Nanebevzetí Panny Marie, Černvír	186.000,– Kč
	kostel sv. Petra a Pavla, Křoví	50.000,– Kč

S – příspěvky pro objekty v majetku soukromých nepodnikajících osob

BLANSKO	zámek Letovice (objekt sýpek), Letovice	93.000,– Kč
	bývalý vodní mlýn, Crhov u Olešnice	93.000,– Kč
BRNO–MĚSTO	obytný dům, Dvořákova 10	50.000,– Kč
	funkcionalistická památka arch. Josefa Kranze, Tůmova 15	50.000,– Kč
BŘECLAV	lovecký zámček, Břeclav	150.000,– Kč
	obytný dům, Husova 19, Mikulov	50.000,– Kč
JIHLAVA	dům, Na Dolech 8–10, Jihlava	200.000,– Kč
	zemědělská usedlost, Praskolesy 11	50.000,– Kč
KROMĚŘÍŽ	zámek v Dřínově, Dřínov čp. 28	80.000,– Kč
ZNOJMO	zámček (sýpka), Vracovice 121	60.000,– Kč

F – příspěvky pro objekty v majetku podnikajících fyzických osob

BRNO–MĚSTO	obytný dům, Sokolská 4	50.000,– Kč
	Radost, Cejl 52	100.000,– Kč
BRNO–VENKOV	knížecí chudobinec, Vranov u Brna čp. 10	80.000,– Kč
ZLÍN	Hrubá hospoda, Masarykovo nám. 65, Napajedla	100.000,– Kč

P – příspěvky pro objekty v majetku podnikajících právnických osob

BRNO–VENKOV	areál výzkumného ústavu, 24. dubna čp. 80, Želešice	60.000,– Kč
BŘECLAV	zdravotní středisko, Tř. 1. máje 37, Poštorná	60.000,– Kč
ZLÍN	zámek, Hoštice u Litenčic čp. 52	80.000,– Kč

B – příspěvky pro objekty v majetku bytových družstev (PO)

BRNO–MĚSTO	bytový dům, Hilleho 1	55.000,– Kč
	dům, Lidická 33	100.000,– Kč

O – příspěvky pro objekty v majetku měst a obcí

BLANSKO	altán, Lomnice	100.000,– Kč
BRNO–VENKOV	železniční viadukt, Ivančice	700.000,– Kč
HODONÍN	zemědělský dvůr, Domanín	168.000,– Kč
JIHLAVA	kostel Povýšení Svatého kříže, Obec Knínice	200.000,– Kč
	panská sýpka, Luka nad Jihlavou	110.000,– Kč
PROSTĚJOV	ohrada z válků, Dobromilice	50.000,– Kč
	sýpka, Kostelec na Hané	57.000,– Kč
TŘEBÍČ	zámek, Police	100.000,– Kč
UHERSKÉ HRADIŠTĚ	Špačkův dům, Nivnice	50.000,– Kč
	tvrz, Hluk	86.000,– Kč
	dům čp. 157, Břestek	100.000,– Kč
VYŠKOV	dům na Palackého nám. čp. 80, Slavkov u Brna	50.000,– Kč

N – příspěvky pro objekty v majetku nadací

ZLÍN	dřevěnice čp. 7, Valašské Klobouky	86.000,– Kč
------	------------------------------------	-------------

ČINNOST ODBORU PAMÁTKOVÉ PÉČE

vedoucí odboru Ing. arch. Pavel Newiora

Činnost odboru památkové péče byla zaměřena na péči o nemovité kulturní památky na území celého Jihomoravského kraje, na území Zlínského kraje kromě okresu Vsetín a na území kraje Vysočina s výjimkou okresů Pelhřimov a Havlíčkův Brod, což je celkem 14 okresů. Úkoly vycházely ze zákona č. 20/1987 sb. o státní památkové péči v platném znění, především pak z ustanovení §14 a §33a dále ze statutu a organizačního řádu Státního památkového ústavu v Brně. Především byly plněny úkoly stanovené zřizovatelem, t.j. Ministerstvem kultury ČR a úkoly obsažené v plánu hlavních úkolů na rok 2001. Pracovníci odboru vykonávali zvýšený odborný dohled mimo jiné u realizací v rámci dotací MK ČR, a to v Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón, Programu záchrany architektonického dědictví a v Havarijním střešním fondu. Byla prováděna pravidelná čtvrtletní kontrola plnění těchto programů příslušnými garanty jednotlivých okresů podle instrukce MK ČR. Koordináční úloha při výběru akcí obnovy kulturních památek určených k zařazení do výše jmenovaných programů MK ČR byla prováděna v součinnosti s jednotlivými pracovišti okresních úřadů v působnosti památkového ústavu. Stěžejním úkolem odboru památkové péče je vypracovávání odborných vyjádření pro okresní úřady k opravám a údržbě nemovitých kulturních památek a ke stavebním činnostem na územích MPR, MPZ v OP MPR, OP MPZ a OP vybraných památek. V roce 2001 bylo vydáno 5783 takových vyjádření, což je mírný pokles oproti roku 2000. Nejvyšší podíl na tomto množství má Brno město, kde bylo zpracováno 1674 vyjádření.

Dle pokynů MK ČR pokračovalo pořádání okresních Dnů památek, a to v okresech Blansko a Brno–venkov. Zde se však již projevuje menší vůle okresních úřadů při spolupořádání těchto akcí, která je vzhledem k vývoji státní správy pochopitelná.

Pracovníci odboru se podíleli na vědecko – výzkumných úkolech a projektech, např. v rámci projektu výzkumu a vývoje MK ČR: "Průzkumy, památková obnova a prezentace státního zámku a parkového areálu Uherčice, okr. Znojmo".

Okres Blansko, pracoviště nám Svobody 8, Brno

Odpovědný garant: Mgr. Helena Müllerová

Nejvýznamnější akce památkové obnovy v okrese Blansko v roce 2001:

Na státním zámku v Lysicích pokračovala v roce 2001 obnova fasád v nádvoří opravou omítek, nátěry, ošetřením kamenných prvků a restaurováním erbů, byla dokončena památková restituce rohové renesanční místnosti, k níž bylo vybudováno i nové schodiště a byl postaven chybějící úsek cihlové zídky na ohradní zdi parku.

Na státním zámku v Rájci nad Svitavou byla zahájena památková obnova zámecké kaple, včetně osazení náhrobků, přemístěných z farního kostela Všech svatých a byly provedeny drobnější údržbové práce v objektu, jako je oprava vodovodu, výmalby a klempířské práce.

V Boskovicích byla realizována obnova fasády zámeckého průčelí, která spočívala v opravě omítek s doplněním plastického členění, nátěrech, opravě oken a ošetření kamenných prvků. V areálu zámku pokračovala také v loňském roce rekonstrukce zámeckého skleníku.

Na zámku v Černé Hoře byla opravena střecha hlavní zámecké budovy. Jednalo se o doplnění laťování a kompletní výměnu pálené střešní tašky bobrovky. V areálu kaple sv. Rodiny nad zámkem byla provedena obnova balustrády.

V zámku ve Křtinách byly dokončeny stavební úpravy v interiéru jižního křídla pro potřeby MZLU a byly zahájeny úpravy v okolí objektu.

V blanenském zámku, kde byl zjištěn havarijní stav stropů v horním podlaží a hrozilo jejich zřícení, se urychleně přikročilo k jejich zabezpečování.

V zámeckém areálu v Letovicích pokračovaly v loňském roce práce na statickém zabezpečení a stavební obnově jízďáren a konírny a byla provedena oprava střechy zámecké sýpky.

Z významnějších oprav světských objektů je třeba dále připomenout dokončení obnovy fasády velké Lów–Beerovy vily ve Svitávce, zahájení památkové obnovy loveckého pavilonu na samotě Rovné, na katastru obce Lhota Rapotina a I. etapu prací na obnově altánu v zámeckém parku v Lomnici.

Z církevních akcí je nutno jmenovat především náročnou památkovou obnovu pláště kostela sv. Jakuba v Boskovicích, kde byla v roce 2001 realizována již VI. etapa prací. Jedná se o kompletní opravu omítek, ošetření kamenných prvků a restaurování vitrážových oken.

Ve Křtinách byla uzavřena rozsáhlá a náročná rekonstrukce kamenného přístupového schodiště, byla provedena sanace sklepního prostoru pod schodištěm a oprava a úprava hrobky v areálu farního a poutního chrámu Jména Panny Marie.

Další významnou akcí byla památková obnova filiálního kostela sv. Kateřiny v obci Kateřina, která byla zahájena v roce 2000 a kde byly v loňském roce dokončeny opravy omítek a ošetřeny kamenné prvky.

V loňském roce pokračovala oprava střechy a fasády, vč. odvlhčení zdiva farního kostela v Lysicích a dále probíhaly práce na fasádách farních kostelů v Rájci – Jestřebí, Lipovci, Křetíně, Adamově a kapli sv. Antonína v Lomnici. Opravy střech byly realizovány u farních kostelů v Deštné, Olešnici, Újezdu u Černé Hory a pohřební kapli Dubských v Lysicích, odvlhčení bylo řešeno ve farních kostelech v Benešově, Dlouhé Lhotě a Sebranicích a opravy interiérů ve farních kostelech v Černovicích, Kunštátě, Letovicích, Roubaníně, Sulíkově, Svitávce, Žďárně a na faře v Cetkovicích.

V Letovicích pokračovaly v loňském roce také náročné rekonstrukční práce v klášteře Milosrdných bratří s kostelem sv. Václava. K 250. výročí položení základního kamene ke stavbě kláštera byl slavnostně zahájen provoz v rekonstruovaných prostorách.

Mezi nejvýznamnější akce památkové obnovy církevních objektů patří bezesporu i dokončení několik let trvající kompletní památkové obnovy synagogy v Boskovicích, kde byla v loňském roce realizována stavební, uměleckořemeslná a restaurátorská obnova interiéru.

Pravidelně je sledována stavební činnost v obou městských památkových zónách, v Boskovicích a v Lomnici. Kromě větších stavebních počinů, které již byly zmíněny, je metodicky vedena i oprava městských domů, zástavba proluk, instalování městského mobiliáře a pod. V Boskovicích se schází pravidelně a v Lomnici podle potřeby památková komise pro MPZ. Dne 23. 5. 2001 se v Boskovicích uskutečnil za účasti zastupitelů MěÚ Boskovice, pracovníků RRR OkÚ Blansko, starostů obcí, duchovních správců, zástupců zájmových sdružení, regionálního tisku a vedení i odborných pracovníků SPÚ v Brně Den památek.

Zámek Boskovice s obnovenou fasádou

Okres Brno–město (brněnská aglomerace), pracoviště nám. Svobody 8, Brno

Odpovědní garanti: Ing. arch. Petra Čermáková, Ing. arch. Eva Bůřilová, Ing. arch. Iveta Černá

Na okrese Brno – město je evidováno v Ústředním seznamu 1467 nemovitých kulturních památek. Toto číslo znamená počet registračních čísel, z nichž značný počet obnáší soubory památek, například celé uliční tahy, jako je ulice Antonína Slavíka, Tř. kpt. Jaroše, Antonínská, Divišova kolonie, Kamenná kolonie, a další. Počet domů v zájmu památkové péče je tedy o značné procento vyšší.

Mimo to je historický střed města Městskou památkovou rezervací o 548 domech, požívající stejnou ochranu, jako domy evidované samostatně. Ochranné pásmo MPR zaujímá plošně téměř celé město – je vymezen přibližně velkým městským dopravním okruhem – a tato plošná ochrana zaujímá velké procento aktivit, kterými se musí pracovníci památkové péče zabývat. V případě památkové zóny Brněnské Ivanovice a ochranného pásma památek lidové architektury Brno – Líšeň spolupracuje s garanty odbor specialistů, stejně jako v případech městské zeleně a archeologie.

Ve spolupráci s ÚHA a OPP MMB probíhají dlouhodobě konzultace s projektanty Územního plánu Městské památkové rezervace. Garanti se podílí na přípravě a hodnocení architektonických soutěží na území Brna.

V rámci mezinárodní spolupráce Brno – Utrecht probíhají společné programy, na kterých se oddělení brněnské aglomerace podílí vysokým procentem z celkové činnosti na poli památkové péče. S pomocí utrechtských partnerů byly zahájeny aktivity

pro získání financí na podporu brněnských památek z fondů ES. S holandskými kolegy a ve spolupráci s ÚHA MMB probíhá dlouhodobý program strategie rozvoje města. Dále probíhá spolupráce s World Monument Fund – možnosti zajištění prostředků na záchranu a prezentaci Vily Tugendhat.

Dlouhodobě pokračuje spolupráce s fakultou architektury VUT v Brně v podobě konzultační činnosti, oponentních posudků k diplomním pracem a účasti v komisích při obhajobách diplomních prací na Ústavu rekonstrukcí památek.

Nejdůležitější akce na území Brna:

- Vila Tugendhat, Černopolní 45, vyhodnocení pramenných materiálů pro následné prohlášení vily za památku světového kulturního dědictví UNESCO (prosinec 2001), spolupráce na SHP, delegování do Poradního sboru primátora města Brna, předprojektová příprava památkové rehabilitace pro následující 3 roky

- Umělecko – průmyslové muzeum, Moravská galerie, Husova ul. – dokončení památkové obnovy budovy včetně permanentní expozice užitého umění a dočasné instalace moderního designu. Prezentace úspěšné akce pracovníkům památkové péče formou semináře

- Výstaviště BVV – pavilon A – udržovací práce, památková obnova obvodového pláště, realizace expozice soudobé architektury v pavilonu Brno, drobné stavební úpravy ve Výškové budově

- Janáčkovo divadlo, Rooseveltova ul., dokončení celkové rekonstrukce budovy vč. statiky, přilehlých teras, interiéru, repase a konzervace umělecko – řemeslných prvků

- Baasova vila, Lipová ul., dokončení mimořádně vzorového příkladu památkové obnovy, příprava zahradních úprav

- Býv. Casino, park Lužánky, celková památková rehabilitace a obnova pavilonového objektu, zejména obvodového pláště s kamenickými prvky

- Palác Alfa, Poštovská/Jánská, další etapa rekonstrukce komerčního parteru, pasážových ochozů se schodišti, obnova povrchů, příprava nového funkčního využití

- Palác Morava, Moravské náměstí, příprava obnovy dvorního obvodového pláště, rekonstrukce výtahového tělesa a střech

- Hotel International, Husova ul., přístavba rehabilitačního fitcentra, památková obnova sálu s lomenicovým stropem, další etapa průběžné údržby

- Nám. Svobody 12, oprava obvodového pláště, mimořádně kvalitní obnova obchodního portálu z meziválečného období

- Radnická 2, oprava objektu, drobné stavební úpravy pro Design centrum ČR

- Nám. Svobody 14/ Pánská 2–4, památková obnova palácového objektu včetně obchodního parteru

- Býv. obchodní dům Plaček, dnes OD Petrov, Masarykova ul., rekonstrukce 3 objektů, úprava interieru, obnova obvodového pláště, památková rehabilitace obchodního pateru dle dochované archivní plánové dokumentace

- Nám. Svobody 6 – náročná obnova obvodového pláště stavby vč. restaurátorských prací

- Kavárna ERA , Zemědělská ul., předprojektová příprava mimořádně komplikované památkové rehabilitace

- Fakultní dětská nemocnice, Černopolní, dokončení rekonstrukce vstupního pavilonu a hlavního lůžkového pavilonu, důsledná rehabilitace obvodového pláště

- Rekonstrukce Nové radnice, Dominikánské náměstí 1, probíhá postupná rekonstrukce dominikánského kláštera

- Zábřdovický klášter – Kaple Sv. Kunhuty, celková rekonstrukce kaple pro potřeby nemocniční lékárny

- Starobrněnský klášter – Mendlovo náměstí, postupné drobné úpravy

- Kartuziánský klášter, Královo Pole, postupná rekonstrukce a dostavba pro potřeby VUT Brno
- Náměstí Svobody 8 – Státní památkový ústav, dokončení celkové rekonstrukce budovy – sídla SPÚ
- Kostel Sv. Jiljí – Brno – Komárov, postupující rekonstrukční a sanační práce – navrženo do programu záchrany architektonického dědictví na rok 2002
- Kostel Sv. Michala – Dominikánské nám., pokračování opravy fasád a restaurování kamenných soch a architektonických detailů
- Fakultní nemocnice U Sv. Anny, pokračování postupné rekonstrukce jednotlivých oddělení hlavní budovy (T. Hansen)
- Mahenovo divadlo, kompletní oprava fasád a restaurování, postupná repase výplní otvorů vstupního průčelí, úprava plochy před budovou
- VUT Veveří 95, pokračování postupných oprav fasád
- VUT Údolní, postupná rekonstrukce a oprava budov
- Divadlo Reduta, Zelný trh, příprava celkové rekonstrukce objektu
- Schwanzův palác – Dům pánů z Lipé, Náměstí Svobody 17, celková rekonstrukce (+ přístavba). Proběhla celková rekonstrukce domu, s tím že při odkryvu suterénu byly objeveny zbytky gotického domu ojedinělých rozměrů. Veškeré zdivo bylo zdokumentováno, sanováno a v rámci možností prezentováno. 1.–3. NP bylo renovováno, restaurováno a repasováno do původní podoby, 4. NP – přístavba je pro havarijní stav snesena a nahrazena novou nadstavbou, nádvoří je zastřešeno. Státní památkový ústav vydal nesouhlasné vyjádření, které bylo negováno MMB OPP. Po dokončení rekonstrukce a otevření domu byly provedeny komerční zásahy do nádvoří a v rámci prezentace obchodních jednotek, se kterými Státní památkový ústav nesouhlasí i když nejsou nevratného charakteru
- Hrad Veveří, rekonstrukce purkrabství pro potřeby SPÚ. Dokončeno II. NP a část I. NP pro potřeby nového kastelána. Probíhá sanace havarijního stavu střechy nad palácem a stropu III. NP dle přidělených financí. Probíhá příprava pro zadání architektonického zpracování záměru na rekonstrukci a využití hradu
- Palác šlechticů, Kobližná 1, celková rekonstrukce objektu pro potřeby Etnografického ústavu Muzea města Brna. Dokončení se předpokládá v roce 2002
- Komenského náměstí – celková rekonstrukce, III.etapa – Prostor před JAMU
- Dům pánů z Kunštátu, Dominikánská ul., sanace havárie, probíhá pokračování přerušené rekonstrukce – časově je závislé na financích uvolněných MMB. Jde o druhý z renesančních paláců v Brně. Objevily se trhliny ve stěně východního křídla v důsledku výstavby obchodního komplexu a multikina "Velkého Špalíčku", které musí být staticky zajištěny
- Denisovy sady, celková rekonstrukce – repase Kolonády – dokončení v polovině 2001. Připravuje se rekonstrukce parku.
- Klášter Milosrdných bratří, II.etapa – rekonstrukce barokního sálu pro účely Státní filharmonie Brno, probíhá podle přidělených financí. Na podzim 2001 byl sál zprovozněn pro využití filharmonickým sborem. Dokončení celkové rekonstrukce je prozatím z finančních důvodů pozastaveno
- Fara v Zábrdovicích – Lazaretní 1, rekonstrukce krovu a střechy barokní hlavní budovy – havarijní stav – bude dokončeno po přidělení dalších financí z programu záchrany architektonického dědictví
- Mozartova 1 – Divadelní fakulta JAMU, oprava domu + celková rekonstrukce a oprava fasády pokračuje
- Zemědělská 1 – Mendelova univerzita, rekonstrukce a oprava fasády zemědělské fakulty – dvorní strana dokončena, připravuje se další etapa fasády a fasáda lesnické fakulty
- Zámek Belcredi – Pohankova 8, Líšeň, rekonstrukce bývalého kravína na penzion pokračuje
- Náměstí Svobody, příprava celkové rekonstrukce náměstí ve spolupráci s ÚHA MMB

Okres Brno–venkov, pracoviště nám. Svobody 8, Brno

Odpovědný garant: PhDr. Hana Vítková

Na okrese Brno – venkov byl v r. 2002 do celkového seznamu nem. kulturních památek – 784 objektů nově zapsán vodní mlýn ve Veverské Bítýšce.

Nejdůležitější stavební akce jsou zařazeny do Programu záchrany architektonického dědictví. V uvedeném programu byl zámek v Rosicích, Oslavanech, klášter v Rajhradě – benediktinský, klášter Porta coeli v Předklášteří, Liechtensteinská hrobka ve Vranově u Brna, synagoga v Dolních Kounicích.

Klášter Porta coeli – opravená a zprovozněná další část probošství, jedná se o čtyři rekonstruované místnosti využívané pro Podhorácké muzeum a sloužící k prezentaci kláštera. Akci lze hodnotit jako přínosnou pro obnovu kláštera i z hlediska památkové péče.

Významnou akcí je dokončení restaurátorských prací na hlavním portálu kostela Nanebevzetí Panny Marie, s tím souvisely práce nejenom na odvlhčení zdiva průčelí, ale dokončení kanalizace a odvedení srážkových vod v předprostoru chrámu.

Oslavany – zámek, pokračuje se v průběžné opravě střech, budou dokončeny fasádní práce na arkádovém nádvoří, dále se přistoupí k opravě nejcennější části bývalého presbytáře středověkého klášterního kostela – střecha a oprava věže, restaurování omítek patrové renesanční předsíně u presbytáře. Veškeré opravy přispěly ke zpřístupnění zámku veřejnosti a umožnily jeho využití pro zatím příležitostné kulturní akce, byla zde již také instalována stálá výstava hroctví a v kapli se konají menší koncerty. K pozitivním příkladům památkové obnovy náleží rekonstrukce bývalé benediktinské knihovny v klášteře v Rajhradě, která byla zabezpečena jak po stránce stavební, tak restaurátorské. Uvedené práce byly započaty v předchozích letech, stejně jako rekonstrukce jižního křídla. Tyto prostory budou sloužit pro odborné pracoviště MZK a knihovna bude zahrnuta do průvodcovské trasy kláštera.

Synagoga v Dolních Kounicích – prováděly se stavební práce související s odvlhčením stavby, stavebně je opravena empora a prostory nutné pro provoz a zpřístupnění objektu. V tomto roce bude dále dokončena generální oprava fasády. Interiér bude sloužit pro kulturní akce města.

Liechtensteinská hrobka ve Vranově u Brna – postupují záchranné práce na statice stavby a související práce s odvlhčením. V tomto roce bude ukončena nová úprava ploch nad hrobkou – tj. přístupová část do kostela a provedeny práce na kamenných obkladech hrobky za účasti restaurátora. Jednalo se prozatím o práce záchranného charakteru, stavba byla v havarijním stavu. K dalším akcím, o kterých je nutné se zmínit a které nejsou zařazeny ve výše uvedeném programu, náleží rozsáhlá a postupná obnova zámku v Těšanech, kde je obnovován interiér nejenom zámeckého, ale i hospodářského křídla. Na zámku v Sokolnicích se postupuje v obnově střech, zámek je užíván jako domov důchodců a předcházely zde práce statické a interiérové. Byla zahájena obnova zámku v Kupařovicích – odvlhčení stavby, oprava střechy, fasáda.

U církevních staveb je nutné uvést opravu kostelů – odvlhčení kostela Panny Marie v Blučíně, odvlhčení a oprava střechy kostela v Bratčicích, odvlhčení, výmalba a položení dlažby v kostele v Čučicích, statické zabezpečení kostela v Modřicích, odvlhčení a fasáda kostela – Nosislav, generální oprava střechy a věží kostela – Pozořicích, generální oprava věže a střechy lodi kostela – Svatoslav, generální oprava věže a fasády kostela – Veverská Bítýška, generální oprava střechy – Židlochovice
Profánní stavby – generální oprava fasády radnice v Ivančicích, včetně odvlhčení a rekonstrukce dvorního traktu s dřevěnými pavlačemi. Do Programu regenerace MPR a MPZ byl zařazen Muchův dům v Ivančicích, který prochází etapovitou opravou,

kteřá bude v tomto roce dokončena. V Pejškově se provádí na rychtě generální oprava střechy. Rosice – generální oprava objektu – Rahmův dům – střecha, fasáda, interiéry. Ve Vranově u Brna generální oprava domu č. 10 – oprava střechy, statiky, fasády.

Okres Břeclav, pracoviště nám. Svobody 8, Brno

Odpovědný garant: Ing. Kateřina Hrubá, Mgr. Tomáš Sedláček

Město Mikulov – dominanta malebného břevclavského okresu – prochází svojí postupnou obnovou, ke které neodmyslitelně patří budova zámku včetně rozsáhlého parku. Podařilo se opět zpřístupnit jeho zapomenutá zákoutí a přiblížit tak návštěvníkům neobvyklé scénérie historické části města. Dokončovací práce pamatují i na zabezpečení zámeckého nádvoří v podobě kovaných bran proti neustále se rozmáhajícímu vandalství.

Nejvíce se však událo na náměstí. Obnova Sgrafitového domu, který jistě patří mezi nejhodnotnější památky města, má návštěvníkům přiblížit jeho méně známou dvorní část, aby již nebyla využívána jako skladiště nepotřebných věcí.

Všem Dietrichsteinům se jistě na tvářích objevil úsměv, když se místo jejich posledního odpočinku těší své plné kráse. Probíhají dokončovací práce v areálu, osazení dlažby a zeleně s možností krátkého odpočinku ve stínu na lavičkách.

Jen co se Kanovnické domy podrobily stavebně – historickému průzkumu, už se v nich řeší dlouhodobý problém špatné kanalizace a odpadů v celém objektu. Plánovaná je celková rekonstrukce a účelné využití.

Rekonstrukce domu čp. 25 sice neproběhla zcela dle požadavků památkové péče, ale finální efekt je pozitivní v tom, že chátrající objekt bude díky značné finanční dotaci svého majitele opět využíván, a to i pro veřejnost v podobě malé prodejní galerie. Byla započata rekonstrukce bývalého habánského domu na Kamenném řádku čp. 1. Po zpracování SHP byla odstraněna krytina a krovy. Oba štíty z kamenného materiálu se již nepodařilo zachránit, neboť materiál byl natolik zvětralý, že docházelo k jeho rozpadu včetně zborcení stropních konstrukcí. Štíty byly znovu dozděny na zpevněném zdivu dle pečlivě zpracované dokumentace včetně původního rozmístění oken. Dům opět nabude podobu dle dochovaných historických fotografií.

Nový vzhled dostává i ulice Husova, na které se postupně opravují dva dosud prázdné a chátrající domy. Taktéž pět nájemních domů naproti Nové synagogy se zbaví šedé fasády a nevhodných oken, aby lépe zapadly do historicky zajímavé židovské části města.

- V rámci města je taktéž řešena problematika moderní zástavby RD z 80. let, u které je plánováno postupné osazování sedlovými střechami na místo stávajících plochých. V ochranném pásmu rostou tlaky obyvatel na výstavbu podkrovních bytů, množí se osazování střech okny – přes veškerá negativní stanoviska – plastovými. Bude zpracován projekt na ozelenění náměstí v podobě velkých dřevěných přenosných květináčů včetně kompletního předláždění.

- Byly započaty práce na kostele sv. Václava v Mikulově, kde byla nutná oprava střešní krytiny z důvodů dlouhodobého zatékání a opadávání štukové výzdoby. Využití bude mít i Velký Dvůr u Pohořelic, kde je plánován „Dům na půli cesty“ pro pobyt mládeže z dětských domovů a jejich zařazení se do života.

- Dále pokračují práce na kostele v Drnholci a Horních Věstonicích (oprava krovů a střešní krytiny), v Poštorné (restaurování kamenných prvků a sjednocení barevnosti glazovaných cihel).

Byla dokončeny práce na kostelech v Milovicích, zastřešení věže kostela v Dolních Dunajovicích a v Kloboukách, osazení vitráží v hlavní lodi kostela v Pohořelicích.

Lednicko–valtický areál – památka UNESCO – pracoviště nám. Svobody 8, Brno

Odpovědný garant: Mgr. Zoja Matulíková

Obnova památek byla prováděna pod památkovým dohledem SPÚ Brno a SÚPP Praha, na základě a v souladu s vydanými odbornými vyjádřeními a závaznými stanovisky OkÚ RRR Břeclav a KrÚJMK Brno. U objektů prohlášených za nemovité kulturní památky byl již v závazných stanoviscích kladen požadavek na průběžnou dokumentaci a zhodnocení prací ve formě závěrečných zpráv po dokončení prací a jejich předání na SPÚ v Brně k archivaci.

Pro potřebu správního řízení OkÚ Břeclav, RRR bylo vypracováno 186 odborných vyjádření jako podklady pro vydání závazného stanoviska. Průběžně byly zajištěny odborné konzultace při obnově kulturních památek dle zákona č. 20/87 Sb. V rámci místních šetření MÚ Valtice a OÚ Lednice byla zajišťována odborná poradenská činnost v rámci plošné ochrany krajinné památkové zóny Lednicko valtický areál.

Na státním zámku Lednice byla v rámci stavební obnovy památek provedena obnova fasády v severní části mezi věží a konírnami, kompletní oprava střechy, včetně vikýřů a komínů a restaurování kamenných článků. Dále bylo dokončeno restaurování a osazení balustrády terasy č. 5 a byla provedena obnova teras u místnosti II. prohlídkového okruhu.

Další etapa památkové obnovy interiéru pokračovala místností tzv. Červeného salonku, kde byla provedena oprava omítek a výmalby, obnova dřevěných prvků. V jejím rámci byla obnovena původní intarzie vrchní části parket místnosti včetně repase, výměna a konzervace spodní základové desky a podloží. Dále pak byla provedena repase a povrchové ošetření dřevěného obložení stěn a restaurování dřevěného podhledu stropů a látkových tapet. V rámci přípravy otevření II. prohlídkového okruhu SZ probíhaly stavební a uměleckořemeslné práce v interiérech plánované trasy.

V další etapě stavebních prací zámeckém areálu pokračovaly práce na stavebních úpravách Hachlerova domu, kde byla provedena úprava II. N.P – bytu pro zahradníka.

V roce 2001 pokračovala obnova krovů a střech komplexu barokních jízďáren. Vlastní oprava obsahovala jak část výměny krovové konstrukce tak i kompletní výměnu krytiny. Součástí prací byla i obnova komínových těles a klempířských prvků.

Výrazným stavebním posunem bylo rovněž dokončení památkové obnovy poslední třetiny zámeckého skleníku.

V rámci památkové obnovy byly provedeny práce restaurátorské na kamenných částech stavby. Byly provedeny práce restaurátorské na kovových prvcích (nosné sloupy, kovová žebra konstrukce skleníku, kovové konstrukce portálů, litinové mříže kanálů, zdobné mříže portálů V návaznosti na zpracovaný a odsouhlasený projekt nového osazení skleníku (Ing. Přemysl Křejiřík, Ing. Kamila Křejiříková, 2000 Obnova zimní zahrady zámku v Lednici) byla realizována památková obnova a restaurování jezírka a fontány. Byly provedeny izolace pochozí plochy skleníku, včetně zpevnění kleneb.

V rámci restaurátorských prací na prosklených částech byl obnoven skleněný plášť objektu. Veškerým pracím předcházely restaurátorské průzkumy, návrhy na restaurování, stavebně historický průzkum. Práce byly průběžně dokumentovány a zpracovávány v dílčí restaurátorské zprávě.

Ze stavební činnosti na státním zámku Valtice lze uvést dokončení prací na obnově fasády východního křídla, včetně repase truhlářských prvků. Pokračovaly práce spojené s obnovou stropů 2. NP severního křídla a přilehajících částí krovu včetně krytiny, na východním křídlem. Byla dokončena stavba skleníku v zámecké zahradě, jehož provoz má být zahájen v r. 2002. V rámci příprav a zpracování projektové dokumentace byl zpracován projekt na vybudování depozitářů zámku. V zámecké kapli byly provedeny restaurátorské práce na hlavním oltáři a závěru lodi.

Na záměcku Belvedere u Valtic bylo v r. 2001 bylo dokončeno statické zabezpečení objektu. Byla kompletně opravena konstrukce krovu, včetně výměn narušených částí a chemicky ošetřeny všechny dřevěné prvky a dotčené zdivo, výměněna střešní krytina a klempířské prvky, obnovena původní komínová tělesa a hromosvody.

Na objektu kolonády byla provedena restaurátorská obnova jižního průčelí.

Ve Valticích byla rámci přidělených finančních prostředků obnovena fasáda zadního průčelí špitálu Milosrdných sester a na objektu radnice proběhla památková obnova a restaurování věžičky, včetně dřevěné konstrukce ale především obnova opláštění věže včetně dekorativních prvků. V rámci drobných stavebních úprav probíhá obnova interiérů radnice s ohledem na odstranění předchozích nevhodných stavebních zásahů a rehabilitací prostorů interiérů radnice.

V rámci obnovy architektury saletů byla z přidělených finančních prostředků z HSP realizována rozsáhlá rekonstrukce krovu a střešního pláště objektu Lovecký zámek. Na památkově chráněné budově nádraží v Lednici byla provedena náhrada dožilých truhlářských prvků formou repasí i celkových replik.

Okres Hodonín, pracoviště nám. Svobody 8, Brno

Odpovědný garant: PhDr. Jan Kozdas

Památková agenda v okrese Hodonín byla průběžně vyřizována podle jednotlivých požadavků Okresního úřadu Hodonín. Zvláštní důraz byl kladen na soubor staveb státního zámku Milotice se zámekým parkem a Bažantnicí. Konzultovány byly práce stavební obnovy na zámeké oranzérii. Současně šlo o poměrně obsáhlé konzultace k záměru obnovy vnitřního zámekého nádvoří, včetně studia historických pramenů.

Na zámku ve Strážnici, kde sídlí Ústav lidové kultury, pokračovala komplexní obnova části Purkrábka. Podle nutnosti byly konzultovány stavební práce na stavbě zvané Hájenka v zámekém parku. Koncepční konzultace se týkaly dalšího způsobu využití památkové budovy strážnického Městského muzea na náměstí. Velkým a někdy poněkud kontroverzním aspektem zůstává značný rozsah městské památkové zóny Strážnice a jejího ochranného pásma.

Ve Veselí nad Moravou pokračovala komplexní stavební obnova bývalého kláštera servitů – část ve vlastnictví Města Veselí. Obsáhlé konzultace se týkaly záměru obnovy ploch na ostrovním Bartolomějském náměstí.

Poměrně četné podnikatelské aktivity v Kyjově znamenaly trvalý velký rozsah agendy v městské památkové zóně Kyjov. Převážně šlo o nejrůznější stavební úpravy provozních jednotek na náměstí. Hlavním úkolem byl záměr obnovy ploch historického Masarykova náměstí. Přes četné zjednodušující individualistické tlaky se podařilo udržet postoj, který trvá na stavebně historické koncepční analýze jako nezbytném podkladu k záměru řešení.

K větším stavebním akcím na církevním památkovém fondu patřily obnovy farních budov v Hodoníně, Kyjově a záměr obnovy farní budovy v Miloticích. Náročnou akcí byla oprava farního kostela ve Vracově, včetně úprav bezprostředního okolí. Konzultovány byly technické práce na odvlhčení zdiva farního kostela v Žarošicích. Náročné byly také práce na farním kostele v Místříně.

Prestížní akcí byla komplexní památková obnova historické městské radnice v Hodoníně. Šlo o četné kontrolní dny i jiné dílčí konzultace podle aktuálních potřeb průběžné realizace.

Okres Jihlava

Odpovědní garanti: František Vícha, prom. hist., pracoviště nám. Svobody 8, Brno

Ing. Jiří Bláha, detašované pracoviště Telč, nám. Zachariáše z Hradce

- V Městské památkové zóně v Brtnici probíhala obnova pláště bývalého barokního pavlánského kláštera – střecha a fasáda.
- V Městské památkové zóně v Polné pokračovala obnova hradu Polná, a to prováděním fasád, opravou interiéru a dalšími drobnějšími pracemi, směřujícími zejména ke zlepšení prodyšnosti konstrukcí. Stavební firma dále připravovala opravu kostela Nanebevzetí Panny Marie a provedla obnovu jeho věže.

● V Městské památkové zóně v Třešti probíhala rekonstrukce ploch komunikací v centru MPZ (dlažby, autobusové zastávky, svítidla) a dále obnova pláště a interiéru kostela sv. Kateřiny Sienské, v souvislosti s odvlhčením stavby.

● V Městské památkové rezervaci v Jihlavě pokračovalo především odvlhčení interiéru kostela Nanebevzetí Panny Marie. Předlažďování a sanace vlhkosti byla v interiéru provedena v hlavní a obou bočních lodích.

Jistě stojí za zmínku také několik opravených fasád průčelí domů (Komenského ul., Čajkovského ul., Masarykovo nám.), které probíhaly ve spolupráci s orgány PP. Větší rekonstrukce pak začala na domě v Brněnské ul. č. 1 (střecha, půdní vestavba, statika). Došlo také k odstrojování interiéru domu na Husově ul. č. 12, který je ukázkou renesančního halového domu. Projekčně byla rozpracována např. obnova severovýchodního pásu městský hradeb.

Velkou akcí, probíhající mimo zóny a rezervaci, převážně podle pravidel daných památkovou péčí, je bezesporu celková stavební obnova zámku v Lukách nad Jihlavou. Zde byly nově vystavěny komíny, obnovují se interiéry zámku, byl rozporován a nakonec upraven návrh na statické práce.

Poněkud rozpačité probíhá oprava věže kostela v Rančířově a zidky okolo hřbitova, jejíž sanaci bohužel nelze hodnotit dobře. Mezi nejvýznamnější dokončené akce památkové obnovy v Telči patřila úprava někdejšího jezuitského konviktu sv. Anděla na Výchovné a vzdělávací centrum MŠMT, které bylo slavnostně uvedeno do provozu v měsíci říjnu. Zahájena byla náročná restaurátorská obnova průčelí domu čp. 15 na náměstí Zachariáše z Hradce, kde byla v 50. letech 20. století odkryta a památkově rekonstruována náročná malovaná výzdoba fasád z poloviny 16. století. Při stavebních úpravách měšťanského domu čp. 20 byly odkryty pozůstatky srubové konstrukce dvorní komory v prvním patře. Roubená stěna byla dokumentována a pomocí dendrochronologického datování se podařilo upřesnit dobu vzniku této konstrukce na 50. léta 17. století, tedy období znovuvýstavby domů po ničivém požáru v roce 1655. Podobně přispělo dendrochronologické datování i k přesnějšímu určení stáří pozůstatků stropních trámů polozahloubené dvorní komory v měšťanském domě čp. 31, kde byl zjištěn časový horizont 1388/89. Opět se zde nabízí souvislost s obnovou po velkém požáru zmiňovaném v pramenech. Současně jde o zatím nejstarší exaktně datovanou dřevěnou stavební konstrukci v Telči.

Okres Kroměříž, pracoviště nám. Svobody 8, Brno

Odpovědný garant: Ing. arch. Galina Vítková

K nejvýznamnějším akcím na okrese můžeme zařadit:

- V Kroměříži další etapové práce na obnově rozsáhlých hodnotných areálů Květné zahrady, Podzámecké zahrady a Arcibiskupského zámku, památek UNESCO. Plánované práce ve zmíněných zahradách ztížila v r. 2001 silná vichřice, jejíž

následky bylo nutno odstranit. K úbytku dřevin došlo také v jiných lokalitách, např. v parku v chráněném areálu psychiatrické léčebny – u Květné zahrady, v OP MPR Kroměříž.

Pokračovala celková obnova historického jádra města, které je městskou památkovou rezervací. Jednalo se především o pravy a adaptace domů v centru (fasády, interiéry, střechy atp.), např. domů na Velkém náměstí, či Riegrově, v ulicích Kovářské, Vodní apod., i dalších objektů se zvýšenou ochranou.

Probíhaly také opravy (střech, fasád, sanace vlhkého zdiva apod.) a stavební úpravy staveb i areálů, z nichž některé jsou kulturními památkami v ochranném pásmu MPR. Např. pokračily práce na obvodových pláštích budov – stavení v chráněném areálu Schrattenbachovy sýpky při ul. Gen. Svobody.

- V Bystřici pod Hostýnem pokračily práce na postupné památkové obnově chráněného zámekového areálu, patřícího k nejvýznamnějším památkám města.
- V Holešově bylo připraveno a dokončeno několik akcí menšího rozsahu v MPZ a úprava hlavního náměstí.
- Ve Střílkách se úspěšně dokončila další část obnovy barokního chráněného hřbitova s ohradní zdí, zejména v podzemí hrobky
- V Morkovicích byly provedeny další práce na obnově zámku (areál bývalé tvrze) ve městě.
- V některých obcích na okrese byly připraveny či dokončeny obnovy obvodových plášťů, nebo jejich částí, chráněných kostelů a far. Velká pozornost byla věnována i drobné architektuře.

Okres Prostějov, pracoviště nám. Svobody 8, Brno

Odpovědný garant: Ing. arch. Jana Bělská

V uplynulém roce byly úspěšně realizovány akce, které mají významný podíl na revitalizaci historického jádra města Prostějova. Velká pozornost byla věnována opravám obytných budov zejména se zaměřením na obnovu historické podoby jejich fasád, za příkladné podpory města prostřednictvím finančních dotací z Programu regenerace MPZ a MPR. Díky pochopení majitelů domů a domovní správy se podařilo realizovat několik památkových obnov domů vč. fasád a střech domů hlavního prostějovského náměstí T.G. Masaryka a objektů na Pernštýnském, Žižkově náměstí a Hlaváčkově náměstí. Postupně se opravují domy a připravuje se dostavba židovských uliček asanovaných v 80. letech 20. století. V roce 2001 úspěšně pokračovala rekonstrukce budov muzea Prostějovska na ulici Hradební, Úprkova na úpravách interiéru budovy a dalších stavebních pracích.

Vzhledem k brzkému ukončení činnosti Okresních úřadů se velmi zredukovala finanční podpora ze strany Okresního úřadu Prostějov pro obnovu kulturních památek. Tento trend nastal již v roce 2001, kdy finanční podpora činila pouze zlomek částek z minulých let. Pozastavilo se zahájení oprav objektů, které by obnovu nezbytně nutně zasloužily a došlo ke zpomalení mnohých rozpracovaných akcí. Na mnohých místech hrozí, že dříve investované finanční dotace se touto finanční politikou znehodnotí. V roce 2001 byl poskytnut příspěvek v rámci Programu regenerace MPR a MPZ osmi stavbám na území MPZ Prostějova v celkové hodnotě 1,51 mil Kč. Finanční částka byla rozdělena mezi 3 stavby církevní, Národní dům a soukromé objekty. V kostele sv. Jana Nepomuckého u kláštera Milosrdných bratří v Prostějově byla finanční částka poskytnuta pro restaurování nástěnných a nástropních maleb, na dalších budovách kláštera Milosrdných bratří byla z přidělených prostředků opravena část krovů a vyměněna část dožilého střešního pláště budovy, ve farním kostele Povýšení sv. Kříže byly restaurovány okenní vitráže a pokračovalo se s obnovou a restaurováním další části zdi augustiniánského kláštera.

Pro rok 2001 poskytlo MK ČR státní finanční podporu z Programu záchrany architektonického dědictví na obnovu nemovitých

kulturních památek okresu, kostela sv. Jakuba Staršího v Kostelci na Hané – 1 milion korun a zámku v Plumlově – 2 miliony korun. V zámku v Nezamyslicích, který je využíván pro potřeby Ústavu sociální péče, byla dokončena půdní vestavba v části střech. Podařilo se výtahem propojit všechna patra objektu od přízemí až po střešní prostor a vytvořit tak velmi kvalitní prostředí pro klienty ústavu.

V roce 2001 byly přiznány dotace z Havarijního střešního fondu v celkové hodnotě 537 tis. Kč pro objekty fara v Čechách pod Kosířem, kostel Věch svatých a zeď z valků v Dobromilicích, kostel Navštívení Panny Marie v Myslejovicích, kostel sv. Jiří v Pivíně, sýpka v Kostelci na Hané, kostel sv. Libora v Jesenci.

Za odborného dohledu pracovníků památkové péče pokračovaly prohlídky, průzkumy a příprava sanace konstrukcí krovů kostelů a byly realizovány i další opravy sakrálních objektů.

Mimo území okresního města bylo realizováno několik velmi úspěšných akcí. Po letech byla konečně dokončena obnova přízemí Vysokého zámku v Plumlově, kde je připraveno přízemí objektu pro prezentaci veřejnosti, byla též zpřístupněna bašta. V zámku v Nezamyslicích, který je využíván pro účely Ústavu sociální péče byla dokončena rekonstrukce ústřední části zámku, kde byla realizována půdní vestavba a zřízen výtah pro klienty, který umožňuje propojení zahrady a nástupního prostoru se všemi patry zámku. Postupně dochází k vyčištění prostor zámku od nevhodných novodobých úprav a připravuje se mimo jiné i kompletní oprava fasády. V zámku v Brodku u Prostějova pokračovala velmi kvalitně památková obnova boční fasády zámku a domu zahradníka.

Ve spolupráci s městskými a stavebními úřady byly prováděny drobné úpravy v parterech MPZ Uherské Hradiště, Uherský Brod a Uherský Ostroh.

Okres Třebíč, detašované pracoviště, Okresní úřad (referát kultury), Sokolská 3, Třebíč

Odpovědný garant: Ing. Dana Komárková

Z programu záchrany architektonického dědictví byla realizovaná nejvýznamnější akce – pokračující obnova fasády zámku v Jaroměřicích nad Rokytnou včetně restaurátorských prací, opravy oken (většinou formou repasí) a statického zajištění, dále statické zajištění a oprava omítek balkonu, sanace konstrukcí napadených dřevomorkou a dílčí obnova interiéru zámku v Jemnici. Z Programu regenerace MPZ pokračovala obnova fasády bývalého kláštera Servitů v Jaroměřicích nad Rokytnou včetně statického zajištění, obnova bývalého špitálu v Jaroměřicích nad Rokytnou, kde bylo provedeno opatření zajišťující odvlhčení, statické zajištění a oprava střechy. Do této akce patří také provedení opravy hradebních zdí městského opevnění v Jemnici, oprava střechy, fasády a interiéru kostela sv. Jakuba, oprava oken kostela sv. Víta také v Jemnici. V Moravských Budějovicích byla z dotací MKČR patřící do Programu regenerace MPZ realizována obnova bašty a sanace obvodových hradebních zdí areálu fary, obnova střechy a odvlhčení objektu Masných krámů v Moravských Budějovicích, statické zajištění hradebních zdí zámekového areálu v Třebíči, chemické ošetření a oprava krovu s výměnou krytiny na kostele Proměnění Páně v Třebíči, obnova apsidy a elektroinstalace v kostele Husův sbor ČČSH v Náměšti nad Oslavou.

Za účasti příspěvku z Havarijního střešního programu byla realizovaná oprava šindelové krytiny zámku v Polici, oprava krovu a střechy včetně klempířských prací na kostele sv. Martina v Budkově a nákup další šindelové krytiny na kostele sv. Kateřiny v Želetavě.

Za pomoci finančního příspěvku OkÚ Třebíč památkám, které jsou ve vlastnictví obcí, byla provedena celková obnova kapličky

v Čáslavicích, obnova vstupního kamenného portiku kaple sv. Kříže v Dalešicích, obnova vnitřního zámeckého schodiště zámku v Hrotovicích, dále byl zpracován stavebněhistorický průzkum a architektonická studie obnovy zámku Okříšky, obnova vnější fasády kaple zámku v Polici a realizována celková obnova kaple v Pozďatíně.

Za pomoci tohoto příspěvku byla dále zajištěna obnova mnoha církevních staveb:

Babice, kostel Nejsvětější Trojice – snížení vlhkosti, Budkov, kostel sv. Martina – oprava krovu v báni věže, jeho chemické ošetření a provedení nové krytiny z měděného plechu a pozlacení makovice, oprava střešního pláště (výměna dožilých prvků krovu, výměna krytiny, klempířských prvků) kostela sv. Vavřínce v Hrotovicích, v Jasenicích u kostela sv. Klimenta bylo provedeno odvlhčení obvodového zdiva, v Jemnici na kostele sv. Jakuba byla dokončena venkovní fasáda a na přilehlé rotundě oprava a ošetření šindelové krytiny, na kostele sv. Petra a Pavla Jinošově obnova střešního pláště (impregnace a oprava šindelové krytiny a provedení klempířských prvků), v Kdousově na kostele sv. Linharta oprava a chemické ošetření krovu, v Kostníkách – Hájek u kaple Narození Pany Marie byla provedena nová průčelní fasáda s restaurátorsky ošetřenou spodní vrstvou, v Lukově u kostela sv. Jana Křtitele bylo provedeno opatření na snížení zemní vlhkosti obvodových zdí, v Myslibořicích na kostele sv. Lukáše byla provedena nová omítka vnějšího pláště věže, na kostele sv. Bartoloměje v Opatově byla provedena obnova střešního pláště, na židovském hřbitově v Polici byla dokončena oprava ohradní kamenné zdi, v Přibyslavicích na kostele Narození Panny Marie muselo být realizováno nákladné statické zajištění krovu, v Šebkovicích, kostel sv. Maří Magdalény, opravena šindelová krytina. Jednou z nejdůležitějších akcí byla oprava fasády a výměna oken věží u baziliky sv. Prokopa v Třebíči. Dále byla provedena oprava nástupního schodiště ke kostelu sv. Martina, obnova střešního pláště kostela sv. Václava a Ludmily a nová dlažba v refektáři bývalého kapucínské kláštera také v Třebíči.

K příkladným akcím patří také obnova cihelny v Čechtíně, obnova střechy zámku v Krhově, celková obnova vnějšího pláště domu Jakuba Demla v Tasově. Na zámku v Budkově byla dokončena obnova balkonu, na zámku Nové Syrovice oprava a nátěr všech oken, statické zajištění hlavního objektu a půdní vestavbu v bočním křídle, v zámeckém areálu Třebíč byla v průjezdu předzámčí položena nová kamenná dlažba.

V průběhu roku jsou řešeny veškeré stavební úpravy, včetně firemních značení na objektech MPZ Moravské Budějovice, Náměstí nad Oslavou, Jemnice, Jaroměřice nad Rokytnou a Třebíče, které zaujímají podstatnou část agendy.

Okres Uherské Hradiště, pracoviště nám. Svobody 8, Bmo

Odpovědný garant: Ing. arch. Pavel Wewiora, Ing. arch. Petra Žáková

Jednou z nejvýznamnějších akcí v okrese Uherské Hradiště započatých v uplynulém roce byla obnova pláště Vincentina na Velehradě. Obvodové stěny hlavního dvorního křídla byly zabezpečeny parafínovou izolační metodou proti vztlínání zemní vlhkosti spolu s obnovou větracího systému základů. Následovalo provedení sanačních omítek, oprava stávajících omítek, a vynesení fasádních barevných nátěrů. Proběhla také celková výměna střešní krytiny na opravovaném křídle. Formou konzultací byl projednán koncept návrhu zřízení církevní školy v areálu Cisterciáckého kláštera a Vincentina na Velehradě. Letošního roku započaly přípravné práce, pro realizaci tohoto významného projektu, spočívající v očištění interiérů od nevhodných novodobých vnitřních příček a hygienických zařízení.

V Uherském Hradišti byla v uplynulém roce úspěšně dokončena rekonstrukce Reduty - části jezuitského kláštera. Pokračovala rekonstrukce kostela Zvěstování Panny Marie, kde proběhla oprava interiéru. Objekt Moravské galerie prošel stavebními úpravami z důvodu zpřístupnění expozic osobám s omezenou možností pohybu, realizací přístavby proskleného venkovního výtahu. Druhá etapa rekonstrukce Synagogy probíhá v prostoru původní vstupní části do Synagogy - dnes zadní část knihovny. Úspěšně pokračovala také další etapa obnovy městského opevnění v Uherském Brodě – byly opraveny "Malé schody" a přilehlé hradby. Na radniční věži v Uherském Brodě slouží svému účelu nově instalovaný bezpečnostní kamerový systém.

V Uherském Ostrohu proběhl restaurátorský průzkum omítek JZ vnitřní arkády zámku a následně byla touto částí nádvoří započata oprava vnitřních arkád. Ve vstupní části interiéru zámku byla zřízena prodejní vinotéka, která byla ale v interiéru dekorována nevhodnými novodobými nástěnnými malbami v rozporu s orgány památkové péče.

Ve Starém Městě pokračuje záchranný archeologický průzkum na pozemku budoucího staveniště nového farního kostela sv. Ducha. Ve věci novostavby tohoto kostela proběhala v loňském roce četná řízení a jednání. Další archeologické nálezy v lokalitě Staré Město – Na valách, proběhly v loňském roce na ulici Na Hradbách.

Na hradě Buchlově a zámku v Buchlovicích došlo k rozšíření bezpečnostního kamerového a osvětlovacího systému. V areálu zámeckého parku v Buchlovicích byl na pozemku zahradnictví vybudován nový velkoprošný skleník.

Na církevních objektech v jednotlivých obcích byly provedeny rekonstrukční práce:

Byla dokončena rekonstrukce fary v Boršicích. Po provedení sanací vlhkého zdiva následovalo provedení vnitřní výmalby kostela sv. Jana Křtitele v Bílovicích. Přípravné práce pro provedení vnějšího sanačního omítkového systému proběhly na kostele sv. Anny v Huštěnovicích. Kostele sv. Cyrila a Metoděje v obci Březová prošel celkovou rekonstrukcí věže, jejího vnitřního dřevěného schodiště a proběhla výměna krytiny věže. Provedena byla aplikace vnitřní sanace a obnova elektroinstalace a následná výmalba interiéru kostela sv. Petra a Pavla v Horním Němčí.

Ve spolupráci s městskými a stavebními úřady byly prováděny drobné úpravy v parterech MPZ Uherské Hradiště, Uherský Brod a Uherský Ostroh.

Za nemovitou kulturní památku byly v minulém roce Ministerstvem kultury prohlášeny v Uherském Hradišti tyto objekty: Malinovského č.p. 368, 306, 264, Svatováclavská 450, Hradební 201, Dvořákova 593, v Uherském Brodě objekt na Masarykově náměstí č.p. 105, dále pak dvě kaple v obci Mistřice a Boží muka v obci Hluk.

Okres Vyškov, pracoviště nám. Svobody 8, Bmo

Odpovědný garant: Ing. arch. Jana Fírbasová

V okresním městě Vyškov v roce 2001 v areálu radnice pokračovala rekonstrukce objektů etapou úpravy vnitřního nádvoří a stavebními úpravami v přízemí objektu Masarykovo náměstí č. 47, které je nyní využíváno jako Informační centrum. Sanace proti vztlínající zemi vlhkosti a dokončení fasády v parteru se provádělo na objektu hřbitovní kaple Panny Marie. Byla zahájena statická sanace loggie v zámecké zahradě. Byla opravena fasáda zámku ve Vyškově v rozsahu 1. NP, která byla zejména v místech masivních nárožních opěrných pilířů zcela narušena. Dále v rámci městské památkové zóny Vyškova byly prováděny četné opravy fasád objektů a drobnější stavební úpravy, výměny oken, výkladců. Nejrozsáhlejší akcí v rámci MPZ ve Vyškově

je celková rekonstrukce objektu Nádražní 4, bývalé základní školy, kterému po letech devastace bez využití hrozila demolice. Objekt je významným urbanistickým prvkem města, neboť jde o palácovou architekturu s vnitřním nádvořím z 2. poloviny 19. století s bohatě štukovou fasádou, v prostředí výšovského okresu zcela ojedinělou. V minulém roce byla zahájena jeho rekonstrukce pro účely Městské knihovny a Základní umělecké školy.

Nejvýznamnější akce na okrese Vyškov jsou zařazeny do Programu zachrany architektonického dědictví ČR. Ve Slavkově u Brna je do Programu zachrany dlouhodobě zařazena celková rekonstrukce zámku a kostela Vzkříšení Páně. V roce 2001 pokračovala statická sanace objektu předzámčí, které je součástí areálu zámku, etapou zabezpečení kleneb 1. NP, opravou krovu a položením nové střešní krytiny. V loňském roce pokračovala obnova fasády kostela Vzkříšení Páně ve Slavkově, bylo upraveno a odvodněno okolí kostela a obvodové zdivo bylo doplněno odvětrávacím kanálem.

Dalším objektem, který je zařazen v Programu zachrany, je zámek v Ivanovicích na Hané. Vnitřní renesanční arkády západního křídla zámku jsou staticky ohroženy, zaklenuté arkády s výsečemi jsou ve 2. NP prověšené, arkádový ochoz vykloněn směrem do nádvoří o cca 30 cm. Stav byl označen za havarijní a hrozila destrukce renesančního arkádového ochozu. V loňském roce byla provedena 1. etapa statické sanace v rozsahu zajištění základové spáry, sepnutí pramencovými lany 1. NP a zabezpečení kleneb arkád ve 2. NP.

Postupná rekonstrukce státního zámku v Bučovicích, který je ve správě Státního památkového ústavu v Brně, je také prováděna s přispěním finančního příspěvku z Programu zachrany. V roce 2001 pokračovala restaurátorská obnova renesančních omítek v arkádách severního křídla. Byla zahájena oprava fasád severozápadní věže.

V rámci městské památkové zóny Slavkova u Brna bylo dokončeno statické zajištění hradebních zdí v úseku ulice Lidická. Pokračovala rekonstrukce římskokatolické fary opravou oken, vstupních dveří, terénními úpravami a odvodněním objektu. Byla opravena boží muka sv. Vendelína, drobná architektura rokokového výrazu, opraveno bylo oplechování a omítka s vápenným nátěrem. Také ve Slavkově u Brna v rozsahu MPZ dochází k postupné modernizaci objektů, opravám fasád, výměně oken, výkladců. Byla zahájena oprava bývalé židovské školy, kde by mělo být umístěno muzeum připomínající život židovské komunity. Za úspěšnou akci lze považovat stále pokračující rekonstrukci opěrných zdí zámku v Račicích, které byly značně narušeny povětrnostními vlivy a náletovou zelení. Podařilo se hradby zachránit v původní konstrukci. Hradby byly staticky podchyceny a spáry povrchově zpevněny vápennou maltou slabě nastavenou cementem, v rozsahu zámeckého parkánu je zajištění opěrných zdí a přístupových schodišť ukončeno.

Rekonstrukce zámku v Nových Hvězdlicích, ve kterém sídlí Domov důchodců, byla v roce 2001 dokončena, opravou fasády nádvoří, povrchovými úpravami v parku a osazením nové kované brány a oplocení ve vstupním prostoru.

V Rousínově pokračovala postupná oprava domu na Sušilově náměstí č. 6, jde o rodný dům Františka Sušila. V minulém roce byla opravena fasáda domu a byla restaurována původní dřevěná vrata.

V rámci výšovského okresu se pokračovalo s opravami sakrální architektury, v loňském roce za nejrozsáhlejší akci lze považovat opravu krovu a nové opláštění věže kostela Nanebevzetí Panny Marie v Křižanovicích u Bučovic, která byla v havarijním stavu. Dále opravu krovu v hlavní lodi a výměnu střešní krytiny kostela Nejsvětější Trojice v Dědicích. V kostele sv. Jana Křtitele v Hošticích byly po dvou letech vysychání vnitřních zdí nově nahozeny vnitřní vápenné omítky, podle speciální receptury. Užití vápenných omítek bylo navrženo z důvodu fragmentálních nálezů středověkých omítek, zejména v presbytáři. Kolem kostela byl upraven terén, byl realizován odvětrávací kanál podél obvodových zdí kostela. V Křižanovicích u Bučovic byla opravena hřbitovní kaple na místním hřbitově. Byla opravena fasáda kaple, která byla poškozena vlhkostí až po římsu objektu a vyměněna střešní krytina za přírodní břidlici.

Okres Znojmo, detašované pracoviště, Okresní úřad, referát kultur y, nám. Armády č. 8, Znojmo

Odpovědní garanti: Ing. arch. Blanka Rudolflová, Ing. Celestina Novotná

V rámci agendy bylo ve výše uvedené lokalitě vyřízeno během uplynulého roku 2001 cca 925 spisů.

Ve správním řízení bylo pro Okresní úřad zpracováno 461 vyjádření Státního památkového ústavu v Brně, z čehož bylo 95 vydaných vyjádření k opravám kulturních památek.

Z důležitých oprav objektů, při kterých byla nutná pravidelná účast pracovníka Státního památkového ústavu v Brně, uvádím tyto akce:

- oprava střešní konstrukce a statické zajištění krovů – kostel Nanebevzetí Panny Marie a sv. Václava – Znojmo – Louka kulturní památka č. 6967/1. Je jedním z nejzajímavějších pozdně románských kostelů v českých zemích, významnou kulturní památkou, která nese stopy různých stavebních slohů, vlastník – Římskokatolická farnost Znojmo – Louka, Loucká č. 29, Znojmo
- obnova kostela a opravy omítek vnějšího pláště – farní kostel sv. Mikuláše – kulturní památka č. 6944 / XII / A, r. č. 11 – monumentální stavba se síňovým trojlodím a pětiobce uzavřeným presbytářem, vlastník – žadatel Římskokatolická farnost u sv. Mikuláše, Mikulášské náměstí č. 13, Znojmo
- obnova domu – Horní náměstí č. 3 – bývalý Starhemburský, Althanský, nebo Valdštejnský palác, kulturní památka 6944 / XII / A r.č. 19. Zastává v palácové architektuře Moravy vyjimečné místo, jednak pro téměř neporušené vstupní průčelí, a pro jeho vývojový význam, vlastník – EGO 93, s.r.o., Resselovo nám. č. 76, Chrudim
- dokončení celkové rekonstrukce – Přemyslovců č. 8 – Přemyslovců č. 6 – kulturní památka č. 6944 XII / A, r.č. 33 – bývalý Minoritský klášter – byl založen ve 2. pol. 13. století, vlastník – Město Znojmo
- obnova domu – U branky č. 6 – kulturní památka 6944 / XII / A – r.č. 80 – bývalá kaplanka – je významnou kulturní památkou, nacházející se při městských hradbách v blízkosti kostela sv. Mikuláše, objekt palácového typu s nádvořní plochou, vzniklý kolem roku 1440, vlastník – ENTERPRISE Znojmo, s.r.o., U branky č. 6, Znojmo
- obnova domu – Nám. Svobody č. 16 – postaveného pod společnou mansardovou střechou nad věží gotické městské Horní brány – kulturní památky č. 6944 / XII / A – r.č. 1, vlastník – Moravská agrární Znojmo, a. s., nám. Svobody č. 16, Znojmo
- celková oprava – Mikulášské náměstí – Karolinina brána – kulturní památka č. 6944 / XII / A r.č. 1, byla postavena v roce 1824 jako poslední a nejmladší brána pod kostelem sv. Mikuláše, vlastník Město Znojmo
- realizace severní přístupové cesty u soustavy bývalého městského opevnění – Jezuitské náměstí – náměstí Svobody, vlastník – Město Znojmo.
- opravy a barevnost fasád městských domů na ulici Obroková č. 17, Kollárova č. 5, nám. T.G. Masaryka č. 17, Kovářská č. 3, Rudoleckého č. 7, Dolní Česká č. 1 – dominikánský klášter, Mariánské nám. č. 6, Mikulášské náměstí č. 12 – budova mateřské školy.

Z množství akcí, realizovaných v roce 2001 na opravě a obnově kulturních památek a nemovitostí na území zájmu památkové péče v okrese Znojmo, lze uvést např. následující:

Se státním příspěvkem prostřednictvím OkÚ Znojmo, RK a SPÚ v Brně byla provedena v poslední třetině roku 2001 generální oprava věže farního kostela Nanebevzetí Panny Marie v Olbramkosteletě a rekonstrukce zastřešení věže filiálního kostela sv. Jakuba Většího v Želeticích. Obě náročné akce byly dokončeny v závěru roku. V Olbramkosteletě byla provedena oprava dřevěné konstrukce bání na místě z lešení po sejmutí poškozené plechové krytiny. Opravená dřevěná konstrukce byla pokryta

novým měděným plechem. Současné byly opraveny dřevěné konstrukce v interiéru věže. Pozornost byla věnována opravě omítky věže původem románské, se zachovanými slepými vlysy sdružených románských oken po obvodu věže. Historické omítky s dosud patrnými renesančními sgrafity byly v rámci restaurátorského průzkumu zdokumentovány včetně dochovaných architektonických fragmentů, následně restaurátorsky ošetřeny, fixovány a separovány a překryty novou omítkou s bílým nátěrem, provedenou čistě vápennou technologií. U kostela v Želeticích byla pro havarijní stav dřevěné konstrukce zastřešení věže provedena její replika na zemi. Po odstranění prorezivělého pozinkovaného plechu krytiny bání byla její vážně narušená konstrukce snesena jeřábem vedle kostela. Nová dřevěná konstrukce byla po vyzvednutí pokryta měděným plechem (viz. foto). Tím byla v závěru roku 2001 dokončena generální oprava exteriéru i interiéru kostela. Se státním příspěvkem z Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón byla dokončena oprava (odvlhčení, konstrukce střechy včetně opravy krovů, fasáda) farního kostela Všech svatých na území MPZ Moravský Krumlov. SPÚ v Brně, OPP provedl průzkum fasády, navrhl barevné řešení a věnoval pozornost zejména konstrukčním detailům. Se státním příspěvkem z Havarijního střešního programu prostřednictvím SPÚ v Brně byla provedena oprava krovu a střešní krytiny zámečku (sýpky) v obci Vracovice. Odvlhčením spodní stavby byla zahájena oprava filiálního kostela v Čejkovicích a farního kostela sv. Martina v Žeroticích, probíhala oprava fasády kostela Nejsvětější Trojice v Těšeticích. U farního kostela v Loděnici bylo po řadě let provedeno statické zajištění, které je zásadní prací na cestě k obnovení funkčnosti vážně poškozeného kostela s množstvím stavebních poruch, a dokončena oprava krovů a střešní krytiny.

Na zámku v Hostimi (domov důchodců) probíhaly zásadní práce na obnově fasády (návrh barevného řešení SPÚ v Brně, OPP) v rámci celkové opravy zámku. Na zámku ve Višňovém byly provedeny dispoziční úpravy menšího rozsahu, související s účelovým využíváním pro potřeby Výchovného ústavu pro mládež ve Višňovém. V parku zámku ve Skalici byla uvedena do provozu novostavba víceúčelové budovy domova důchodců. Na zámku v Miroslavi byly provedeny rozsáhlé vyklízeční práce, čištění podstřešních prostor a přípravné práce (zaměření, průzkum dřevěných konstrukcí, statický průzkum), nezbytné pro zahájení stavebních prací na záchraně a celkové obnově zámku, pův. středověké vodní tvrze, ve vlastnictví obce Miroslav. Z větší části byla provedena celková oprava a obnova historických domů na náměstí ve Vranově nad Dyjí, kulturních památek č. p. 45 Pitourův dům (Hotel na náměstí) a č. p. 44 Pázečecí dům, a zahájena zásadní oprava vnějšího pláště (opatření k odvlhčení stavby, konstrukce střechy, fasáda) bývalého zájezdního hostince "Na staré poště" v Grešlovém Mýtě. Na území okresu Znojmo probíhala oprava drobných církevních staveb. Dokončena byla např. oprava zvonice v Lechovicích a Boskovštejně, za zdařilou je považována oprava zděné poklony v Dyji. SPÚ v Brně, OPP věnoval systematickou pozornost rehabilitaci nemovitostí a území městských památkových zón Moravský Krumlov a Jevišovice.

Nové Hvězdice, okres Vyškov, oprava zámku,
foto: Jana Firbasová

Okres Zlín, pracoviště nám. Svobody 8, Brno

Odpovědní garanti: Ing. Klára Hodaňová

V okrese Zlín byla prováděna průběžná kontrola akcí zařazených do programu regenerace městských pam. zón na rok 2001. Garant památkové péče se pravidelně zúčastňoval kontrolních dnů konaných k rozpracovaným opravám památkových objektů. Pro potřebu správného řízení Okresního úřadu ve Zlíně bylo vypracováno 440 odborných vyjádření sloužících jako podklad pro vydání závazného stanoviska. V rámci spisové agendy bylo pro památkově plošně chráněné území MPZ Zlín vydáno 304 odborných vyjádření týkajících se převážně obnovy a úprav tzv. "baťových domků" v bývalých dělnických koloniích zahradního města Zlína. Tato převážně typová zástavba jednoduché funkcionalistické architektury, čítající přibližně 2500 domků (jednodomky, dvojdomky a čtyřdomky), jako unikátní urbanistický celek patří k hlavním památkově chráněným hodnotám městské památkové zóny Zlín.

Mezi nejvýznamnější památkové akce na okrese Zlín lze zařadit:

- Zlín, DROFA – dům s malometrážními byty na Zálesné; v roce 2001 byla zahájena obnova fasády objektu moderní architektury. Loni byla provedena repase, nebo případná výměna dožilých stávajících výplní otvorů za kopie. Vyspravení atypických oken (dřevěná křídla do ocelového rámu) je první etapou celkové obnovy fasády desetipodlažního bytového domu se 173 malometrážními byty o obytné ploše cca 25 m². Další etapou bude obnova betonových prvků jednoduše členěné fasády.
- Malá Scéna – Společenské centrum Díly; předprojektová příprava celkové rekonstrukce objektu, v loňském roce proběhla architektonická soutěž na dostavbu Malé scény ve Zlíně.
- Luhačovice, v centru areálu Lázní Luhačovice byla provedena celková obnova Jurkovičova domu; lázeňský dům, dříve nazývaný Janův, je objektem s nejdelší lázeňskou tradicí, který díky přestavbě provedené podle návrhu architekta Dušana Samo Jurkoviče, patří k nejcenějším objektům zdejší secesní lázeňské architektury.
- Valašské Klobouky, kostel Povýšení sv. Kříže; výmalba a liturgické úpravy presbytáře kostela.
- Brumov – Bylnice, dokončení celkové rekonstrukce a dostavby radnice na náměstí.
- Napajedla, kostel sv. Bartoloměje; výmalba interiéru kostela.
- Vizovice, obnova fasády objektu nemocnice Milosrdných bratří. Dokončení dostavby a rekonstrukce areálu Panského dvora.
- Zlín – Malenovice, kostel sv. Mikuláše; výmalba interiéru kostela.
- Pohořelice, celková obnova zchátralého objektu zámku pro využití domu s pečovatelskou službou.

Za finanční podpory Havarijního programu Ministerstva kultury byly v loňském roce na okrese Zlín obnoveny tyto kulturní památky: V Tečovicích byl položen dřevěný šindel na další část střechy lodi a presbytáře kostela sv. Jakuba Většího, unikátně zachovalé architektury s výrazně gotickými prvky 12.–13. století. V Napajedlích byla opravena střecha Hrubé hospody č. p. 65. Ve Valašských Kloboukách byl kvalitně opraven a díky dotaci zachráněn dřevěný roubený dům č. p. 7.

Okres Žďár nad Sázavou, pracoviště nám. Svobody 8, Brno

Odpovědní garanti: Mgr. Marta Procházková, Ing. arch. Petr Šuman

Největší akcí roku se na okrese Žďár n. S. bezpochyby stala oprava střech hradu Pernštejna. Na hradním paláci došlo k výměně

veškeré krytiny za novou pálenou bobrovku, přičemž součástí opravy bylo pečlivé vyspravení historických krovů. Opravě byla věnována mimořádná odborná pozornost, průběh prací byl nadstandartně dokumentován, došlo k zaměření všech krovů a k přesné dataci pomocí dendrochronologie. Akce vyvrcholila nálezem renesančních malovaných stropů nad palácem Jana II. z Pernštejna. Kromě opravy střech byla na hradě realizována oprava fasády domku pod hranolovou věží na 4. nádvoří, kde byly podle barokních nálezů obnoveny omítky tvořené hrubou probarvenou omítkou bez nátěru v kombinaci s utahovanými líčenými prvky. Ačkoliv se jedná teprve o malý úsek, provedená fasáda byla firmou, dodavateli omítek i památkáři prohlášena za vzorovou. Z ostatních oprav na Bystřicku jmenujme pokračování několik let trvajícího postupného restaurování vitráží oken kostela sv. Kříže v Doubravníku, první etapu opravy fasády Santiniho kostela sv. Václava ve Zvoli a opravu střech kostela sv. Bartoloměje v Rozsochách. Zde došlo k pečlivým výpravám hodnotného barokního krovu, k výpravě stávající pálené krytiny a k nátěru cibulových střech na věžích a sanktusníku. Po několikaletém úsilí se konečně podařilo zahájit nezbytnou výměnu krytiny na kostele Nanebevzetí P. Marie v Černvíru, který se svou románskou částí řadí k nejstarším v okrese. Oprava se kvůli nedostatku finančních prostředků vlastníka protáhne na několik let. Radostnou akcí se stala kolaudace interiéru kaple sv. Anny v Pivonicích, po ukončení restaurování odkrytých rokokových fresek a položení nové cihlové dlažby. Kaple ležící v blízkosti zříceniny hradu Zubštejna se tak stane novým turisticky atraktivním cílem.

Na Bítešku pokračovaly opravy domů v MPZ, především akce dotované z Programu regenerace MPR a MPZ MK ČR. Proběhla celková oprava památkově chráněného domu č. 14 na Masarykově náměstí. Finanční příspěvek obdržel i nedaleký kostelík sv. Petra a Pavla ve Křoví na opravu střech, uskutečnila se též oprava kostela sv. Petra a Pavla ve Žďárci, která si však vyžádala reklamaci u provádějící firmy. Na zámku v Křižanově, který je užíván jako ústav sociální péče, došlo k rekonstrukci bočního křídla na chráněné bydlení. Opět se nepodařilo přimět vlastníka zámku Osová, alespoň k dílčím opravám této barokní památky, která se nachází v havarijním stavu.

Zařazení do Programu záchrany architektonického dědictví MK ČR znamená vysloveně záchranu pro havarijní zámek ve Stránecké Zhoři na Meziříčsku. Bylo možné zahájit celkovou rekonstrukci objektu, uskutečnit již část statického zpevnění, probíhá dozdní vypadlých částí zdiva a kleneb. Akce je pracovníky SPÚ v Brně pečlivě sledována. Největší stavební aktivita na okrese probíhala v samotném Velkém Meziříčí. Každý měsíc při pravidelných kontrolních dnech je zde projednávána řada akcí oprav v MPZ. Odborně nejnáročnější se stala oprava starého hřbitova na Moráni, která probíhá restaurátorským, konzervačním způsobem. Dále došlo k rekonstrukci katolické fary, ke zdařilým akcím lze připočítat opravu fasády domu č. 32 na ulici Radnické.

Žďársko: V uplynulém roce patřila k nejvýznamnějším akcím na Žďársku dokončení generální opravy ambitu poutního kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře. Byla tak završena dlouhotrvající náročná oprava ambitu areálu, jako první část celkové opravy. V následujícím roce již budou probíhat opravy v interiérech vlastního kostela.

Nezanedbatelná stavební činnost v obnově kulturních památek probíhala již tradičně v zámeckém areálu rodiny Kinských. Pokračovala nákladná oprava již značně narušených střešních konstrukcí na objektu pivovaru v areálu zámku, která spočívala v lokální výměně znehodnocených krovnicích prvků a výměně střešní krytiny. Dále byl projednán záměr oprav pro následující rok na studniční kapli, která je významnou a ojedinělou stavbou v areálu. Na kostele Nanebevzetí Panny Marie byla v roce 2001 opravena jižní fasáda spolu s oplechováním přilehlých střech.

V okolních obcích, které spadají do působnosti stavebního úřadu Žďár nad Sázavou probíhal v oblasti oprav kulturních památek čilý stavební ruch. Zejména je nutno zde zmínit obec Velká Losenice, kde se podařilo dokončit náročnou opravu fasády budovy

fary. Dále byla opravena hospodářská budova u fary položením nové krytiny, vyspravením krovu a fasád. Byla zde i osazena nová točnicová vrata a navrácen sem tak jeden z typických prvků historické architektury. Byla započata i projektová příprava na opravu a využití sousední, další hospodářské budovy v areálu fary, k jejíž realizaci zřejmě dojde v následujícím roce.

Z dalších významných prací na Žďársku nelze nezmínit pokračující opravy na zájezdním hostinci ve Vojnově Městci, které významným způsobem rehabilitují tuto ojedinělou stavbu původně přináležející ke žďárskému klášteru. Byly zde odstraněny nevhodné dveře do provozovny a nahrazeny dřevěným oknem. Tato oprava navrátila stavbě osovou vyváženost a proporce, kterou ji údajně vtiskl architekt Santini. Podobnou stavbou také náležející původně ke žďárskému klášteru je Panská hospoda v Ostrově nad Oslavou, která v současné době prodělává významnou generální opravu za výrazného přispění vlastníka stavby a také nemalého příspěvku z Programu regenerace MKČR. Byla dokončena oprava střešní konstrukce a výměna krytiny, oprava a dokončení okapů a svodů, odstranění nevhodných omítek a další práce související s projektem

V neposlední řadě je nutno zmínit i příkladnou realizaci osazení kovářsky zpracované mříže do vstupních prostor farního kostela sv. Václava v Novém Veselí, kterou bude zajištěno dostatečné větrání objektu stavby v letních měsících a zároveň zabránění vstupu nepovolaných osob do interiéru.

Novoměstsko: Z významných realizací uplynulého roku spadajících do působnosti stavebního úřadu v Novém Městě na Moravě nutno zmínit zejména probíhající opravy Horácké galerie – zámku v samotném Novém Městě. Byly prováděny práce v interiérech galerie na opravách omítek, pokládka nových dlažeb, oprava foyeru vč. osazení původních mříží ke schodišti, opravy prostor pro zázemí galerie a prodej vstupenek. V následujícím roce bude zřejmě dokončena fasáda do Vratislavova náměstí a snad i zpřístupnění galerie veřejnosti.

Kostel sv. Václava ve Zvoli, foto: Marta Procházková

Významnou akcí obnovy kulturní památky je i oprava domu na Vratislavově náměstí č. 119. Byla provedena oprava střešní konstrukce a výměna střešního pláště. Byla také kompletně opravena vnější fasáda stavby vč. nového nátěru.

Tato realizace i přes dílčí nedostatky výrazně pozitivně přispěla k celkovému výrazu MPZ Nové Město na Moravě.

Další významné stavební činnosti probíhaly také v městečku Jimramov, kde se provádějí postupné opravy zvláště fasád i nepamátkových objektů. Každá i dílčí realizace je podrobně konzultována s pracovníky památkové péče a zastupiteli městečka. V současné době je až na několik málo výjimek kompletně opraveno náměstí sídla, které je příkladem citlivého přístupu v celém regionu.

V dalších obcích Novoměstska a Žďárska probíhaly spíše drobné opravné práce památkového charakteru.

V průběhu roku 2001 byla také projednávána územně plánovací dokumentace pro obce Pokojov, Sklené nad Oslavou, Nové Dvory, Světnov, Nové Město na Moravě a okolí, Tři Studně CHKO Žďárské vrchy a další.

Vazba krovu věže
Barborky na hradě Pernštejn
foto: Marta Procházková

ČINNOST ODBORU SPECIALISTŮ

vedoucí odboru PhDr. Zdeněk Vácha

Práce OS v roce 2001 je charakterizována, podobně jako v předchozích letech, postupným nárůstem agendy a zvyšujícími se nároky na formální stránku odborných vyjádření. Zřetelně se projeví kapacitní limity, které byly kritické především v oblasti odborného zajištění agendy historické zeleně a kulturní krajiny (krajinné památkové zóny), památek ve vesnickém prostředí, technických památek a restaurování. Aby nedošlo k citelnému snížení odbornosti a kvality vyjádření OS a výstupů obecně, bylo nutné mobilizovat veškeré rezervy, nejednou však bylo možné zajistit pouze nejnútnejší podklady a alespoň minimální účast specialistů na průběžném sledování probíhajících aktivit.

Jedním se stěžejních úkolů v roce 2001 byly přípravné práce pro zpřístupnění tzv. II. návštěvníckého okruhu zámku v Lednici v květnu 2002 spolu s otevřením zámeckého skleníku po rozsáhlé komplexní opravě. Ze strany OS šlo o práce spojené s restaurováním nábytku, obrazového fondu, lustrů a restaurování uměleckořemeslných prvků v interiéru zámku. Situace byla navíc ještě komplikovaná úmrtím restaurátora nábytku, poněvadž byly práce na čas přerušeny a vzniklý časový skluz musel být řešen rozdělením zbývajících částí zakázky mezi další dodavatele. Přestože byly práce spojené s obnovou lednického skleníku odzkoušeny v předchozích etapách a letech, šlo vzhledem k jeho unikátnosti a jedinečnosti v evropském kontextu o náročné práce kladoucí zvýšené nároky na všechny zúčastněné.

Jako každým rokem proběhlo v prvních měsících regionální kolo soutěže o Cenu programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón za rok 2000 s rekordní účastí 9 měst, z nichž jako vítěz do celostátního kola postoupily Boskovice. Dále se účastnila Třebíč, Lomnice, Jihlava, Slavkov, Třešť, Doubravník, Jimramov a Prostějov.

V rámci specializace historického urbanismu pokračovala dále práce na zpracování plánů ochrany památek v městských památkových rezervacích Jihlava a Znojmo. Ve Znojmě byly zpracovány bloky okolo kostela sv. Mikuláše a nejstarší část města pod hradem, v Jihlavě areály klášterů dominikánů, jezuitů a bloky v severozápadní části města; oba plány navazují na části projektu zpracované v předchozích letech standardním způsobem. Zcela jinou metodikou přizpůsobenou specifiku lokality byl proveden plán ochrany památek městské památkové zóny Zlín, vyvolaný snahou města o zrušení ochrany, respektive zmenšení chráněného území. V rámci tohoto úkolu vzniklo vyhodnocení území dle zjištěných autorských urbanistických koncepcí a byl navržen způsob regulace zóny rozvržené do 46 menších celků, který přímo navazuje na historickou regulaci Františka Lydie Gahury. Na základě tohoto materiálu mají probíhat další jednání s Magistrátním úřadem města Zlína o zachování plošné ochrany a jednání s Krajským úřadem Zlínského kraje o záchranu a využití mrakodrapu č. 21.

Rok 2001 byl také prvním rokem víceletého grantového úkolu garantovaného SÚPP s cílem reidentifikace plošně chráněných území, konkrétně též historických měst. Byly prověřeny hranice všech rezervací a zón s návrhy na jejich změny, zpracovány letové plány pro snímání kolmých a šikmých záběrů a pořízeny kopie historických kolmých leteckých snímků z vojenského topografického archivu v Dobrušce z let 1938 – 1954. Pro pracoviště byla z prostředků grantu pořízena odpovídající počítačová technika tak, aby bylo možno pracovat s plány rezervací a zón v digitální formě.

V rámci restaurátorských akcí byly učiněny některé nálezy, které jsou svým významem pro poznání kvality památkového fondu jižní Moravy stěžejní a doplňují naši představu o středověké produkci nástěnných maleb v regionu. Nejstarší a ikonograficky

nejzajímavější byl nález zazděného výklenku na pravé straně presbytáře kostela svatých Filipa a Jakuba v Bohuslavicích u Kyjova. Po odstranění zazdívký a postupným odkryvu omítkových a nátěrových vrstev byla nalezena na zadní straně sanktuária scéna tzv. Malé kalvárie tedy Ukřižování s postavami P. Marie a sv. Jana, s motivem živého kříže. Malbu lze datovat do 20. let 14. století. Rané datování a netypický ikonografický motiv živého kříže řadí tento objev k unikátním dokladům středověkého malířství na Moravě. Restaurátorský zásah spočíval pouze v očištění malby od vápenných liček a injektáží prasklých omítek. Retuš byla provedena pouze v minimální míře, a to pouze tak, aby opticky sjednotila poškozená místa. Po dokončení prací by měl být výklenek zasklen. V Milovicích byla při obnově omítek a výmalbě interiéru jednolodního kostela sv. Osvalda nalezena zachovaná nástěnná malba, předběžně datovatelná do poloviny 15. století. Výjev představuje řadu čtyř figur zatím neidentifikovaných světců. Bližší ikonografické zařazení je však předběžně obtížné. Malba nepředstavuje hlavní scénu v presbytáři, ale významově méně důležitou situovanou k bývalému vchodu do kostela. Restaurátorské práce zde zatím nebyly dokončeny, proběhl základní odkryv včetně zpevnění omítek a zajištění barevných vrstev. Pro vhodnou prezentaci díla bude zásadní kvalita tmelení a retuše především v souvislosti s výskytem tzv. pekování této vrstvy. Nečekaným byl též objev nástěnné malby na presbytáři mezi opěráky kostela sv. Václava ve Vanovicích. Jde o jednu z mála dochovaných maleb na vnějším plášti kostela. Zatím ne zcela identifikovaný motiv datovatelný do konce 15. století pravděpodobně souvisí s umístěním náhrobku přímo u paty kostelní zdi.

Významným dokladem středověké výzdoby sakrálních prostor jsou výjevy nalezené na stěnách presbytáře kostela sv. Ondřeje v Roubaníně. Podle předběžného průzkumu je zde původní omítková vrstva zachována v celé staré části kostela. Vzhledem k omezeným finančním prostředkům proběhl odkryv a konzervace pouze na jedné straně presbytáře, kde jsou čitelné dva pásy figurálních scén středověké legendy. Komplexní zpracování nově nalezených středověkých nástěnných maleb předpokládá téma projektu Věda a výzkum na SPÚ v Brně v roce 2002.

K nejvýznamnějším brněnským restaurátorským akcím, realizovaným v roce 2001, patří obnova průčelí Mahenova divadla na Malinovského náměstí. Jde o jedno z nejstarších brněnských divadel, jehož novostavba byla realizována v letech 1881 až 1882. Architektura divadla byla vybudována jako součást tzv. brněnské okružní třídy a spolu s knihovnou a univerzitou byla považována za jeden z jejích nejzásadnějších veřejných objektů. Provedení stavby bylo svěřeno renomovanému vídeňskému ateliéru společníků Ferdinanda Fellnera ml. (1847 – 1916) a Hermanna Helmera (1849 – 1919), kteří se specializovali zejména na divadelní stavby (prakticky pro celou Evropu jich navrhli kolem padesátky). Autoři sklidili s novostavbou brněnského divadla (dnes zv. Mahenovo) velký úspěch. V dobovém tisku byla charakterizována jako "pomník síly našeho města", přičemž se v Brně konečně dostává "kráse její místo, múzám jejich domov". K návštěvě nového divadla se do Brna sjížděla dokonce řada exkurzí, jejichž pozornost vzbuzoval nejen evropský technický primát – první výhradně elektrické divadelní osvětlení, ale i vlastní stavební provedení a bohatá umělecká výzdoba. (Stavbu provedl J. Arnold, autory sochařské výzdoby byli vídeňský Theodor Friedl a místní J. Schönthaler a F. Dressler, malířskou výzdobu vytvořili vídeňští umělci J. Schmid, Roth a Teefka, oponu rovněž vídeňský F. Leffler.) Brněnská divadelní stavba představuje jednu z mnoha variací na klasické kukátkové divadlo 19. století. Stylově, zachycující ještě sklonek přísného historismu, stojí na pomezí, přičemž vstupní průčelí, jež bylo předmětem památkové obnovy v roce 2001, rozvádí motivy vrcholné evropské renesance. Z hlediska Fellnerovy a Helmerovy produkce stojí brněnské divadlo v jedné řadě s divadlem velkovaradinským, curyšským, augšpurským a budapeštským, vzorem mu byly wiesbadenská stavba, vídeňský Burgtheater a svým ústředním motivem schodiště vídeňská opera. Součástí komplexní obnovy vstupního průčelí, realizované v roce 2001, byly vedle prací řemeslného charakteru též práce restaurátorské; jednalo se o restaurování kamenných a štukových prvků fasády, včetně sochařské výzdoby, a dále o opravu a restaurování kovových zdobných prvků.

Z rozsáhlejších restaurátorských akcí nelze pominout především pokračování komplexních prací v kapli SZ Valtice a též odborné ošetření portálu kláštera Porta Coeli v Předklášteří u Tišnova, jedné z nejprestižnějších památek rané gotiky na území jižní Moravy. Šlo o akci spojující restaurátorské práce s dalšími opatřeními povahy preventivní konzervace (odvlhčení portálu elektroosmotickou metodou, terénní úpravy apod.) a archeologickým výzkumem. V první etapě též probíhalo základní záchranné ošetření nálezu románské etapy stavby kostela sv. Kunhuty v Zábrdovicích, který je významný z hlediska historie architektury Brna i celého regionu. Z brněnských restaurátorských prací je zcela jistě nutné zmínit komplexní opravu dvou městských paláců na Náměstí Svobody – Schwanzova paláce (č. 17, nejnověji již oficiálně Domu Pánů z Lipé) a bývalého Herringova paláce (č. 8), sídla SPÚ v Brně. Co se týče restaurátorských prací na Schwanzově paláci – především opravy sgrafitového průčelí z roku 1938, jde o jednoznačný přínos ve smyslu technického zajištění a prezentační rehabilitace díla Emanuela Hrbka. Rovněž kamenné prvky fasády do náměstí – především portál a dvojice arkýřů byly adekvátně opraveny. Pro výsledný účín průčelí a tedy do určité míry celé obnovy z pohledu chodce na náměstí byly též důležité nálezy původní úpravy parteru, jejíž torzo bylo restaurováno a jež byla posléze náznakově rekonstruována.

Na novém sídle SPÚ v Brně se restaurátorské práce soustředily především na štukové dekorace místností tzv. *piana nobile*, tj. 3 reprezentačních místností 1. poschodí do náměstí, a kamenných (terakotových, sádrových, štukových) součástí průčelí. K rekonstrukci domu se plánuje v roce 2002 vydání speciálního čísla bulletinu Zprávy Státního památkového ústavu v Brně, kde má být celá komplexní oprava detailněji pojednána.

Celkem bylo v roce 2001 uzavřeno 181 akcí deklarovaných jako restaurátorské dle platné legislativy, k tomu je potřebné připočítat akce překračující kalendářní rok (často jde o mnoholeté opravy), takže celkově jich bylo sledováno asi 250. Poměrně velmi úspěšní, v porovnání s jinými regiony, byli žadatelé – vlastníci památek na teritoriu působnosti SPÚ v Brně při zajišťování finanční spoluúčasti státu z Programu restaurování movitých kulturních památek MK ČR. Bylo rozděleno cca 3,9 milionu Kč na 16 akcí, mezi nimiž patří nesporně k nejvýznamnějším restaurování náhrobku biskupa Egkha z farního kostela sv. Mořice v Kroměříži a mobiliáře Velkého knihovního sálu benediktinského kláštera v Rajhradě.

Průběžné archivní průzkumy (excerpce, transliterace textů), důležitá a nezastupitelná součást heuristické práce jako podklad pro odborná vyjádření byly, v minulém roce zaměřeny především k účelu doplnění informací, tj. pro zpracování dílčích úkolů, prováděných zejména pracovníky OS při běžném vedení agendy. Archivní prameny (rešerše, plány, mapy atd.) tvoří mnohdy stěžejní autentický materiál rozšiřující znalosti sledovaného problému, jinde jej podstatně doplňují, nadále však přispívají k osvětlení, rekonstrukci historické skutečnosti. Z provedených úkolů bylo přínosné zejména zpracování inventářů lednického zámeckého zařízení (nepostradatelných při přípravě nové instalace) evidujících dobové vybavení místností, což umožnilo lepší orientaci při hledání vhodného zařízení pokojů. V rámci spolupráce s OI na grantu "Aristokratický interiér druhé poloviny 18. století etc.", byly transliterovány také zámecké inventáře pro objekty Vizovice a Rájec nad Svitavou. Dále probíhal a pokračuje archivní průzkum oranžerií, skleníků a fíkoven u zámeckých objektů na jižní Moravě. V nově opravené lysické oranžerii byla v době od června do září uspořádána výstava "Historický zahradní nábytek", při níž byli návštěvníci seznámeni s dobovým zahradním mobiliárem i historií lysických oranžerií a skleníků. Průzkum historického vývoje zahradních staveb podstatně přispívá k jejich poznání zejména tam, kde se opravují (např. Telč, Lysice), jinde snad podpoří případný zájem o jejich rekonstrukci. Archivní průzkum vývoje některých zámeckých zahrad, parků a staveb v nich, probíhá také pro Nové Syrovice a Jinošov. Podstatné informace přineslo studium pramenů k historii a chodu barokního zámeckého divadla ve Valticích. Dochované archivní materiály poskytly méně známé informace o zámeckém divadle pro druhou a třetí čtvrtinu 19. století (např. revize a ochrana divadelní garderoby, její údržba, povinnosti divadelního souboru, policejní dohledy nad představeními, soupisy herců

divadelních společností, zajištění provozu divadla, vystavení nového depotu na kulisy atd.) i širší divadelní činnosti v okruhu lichtenštejnského velkostátku. Průběžně byly doplňovány chybějící popisy některých epigrafických a heraldických památek na Třebíčsku při probíhající revizi movitých KP.

V rámci projektu Věda a výzkum proběhl mj. projekt výzkumu městského hřbitova v Kroměříži. Úkol byl ukončen písemným výstupem a výsledky byly rovněž zpracovány do textu, který byl publikován péčí Okresního archivu v Kroměříži. Jedním z cílů výzkumu kroměřížského městského hřbitova prováděného v roce 2000 a 2001 Památkovým ústavem v Brně (od r. 2001 Státní památkový ústav v Brně) ve spolupráci s Muzeem Kroměřížska v Kroměříži byla identifikace kvalitních náhrobků či jejich částí umělecké či uměleckořemeslné povahy a hrobů osobností veřejného života významných jak z hlediska regionálního, tak i celonárodního, přičemž se u hrobů významných osobností někdy obě hodnoty vzájemně prolínaly. Potřebu výzkumu vyvolala především skutečnost, že ze hřbitovů v České republice každoročně mizí hodnotné, především litinové kříže z hrobů, které buď již nemají majitele nebo je jejich vlastníci nahrazují náhrobky z běžné současné produkce, a kříže tak většinou zanikají. Často ani sbírkotvorné instituce nemají o ně zájem, a tak se tyto artefakty postupně vytrácejí z mobiliáře hřbitovů, aniž by zůstaly zachovány či byly alespoň dokumentovány. Dalším důvodem, proč byl výzkum prováděn, jsou časté krádeže a vandalská poškození, kdy je odborný popis a fotodokumentace často jediným vodítkem při pátrání po ukradených, především sochařských prvcích náhrobků, nebo při restaurování či výrazové rehabilitaci poškozených částí. Jen v době výzkumu došlo ke dvěma rozsáhlým krádežím figurálních i reliéfních sochařských děl. Odcizená díla nebyla do doby odevzdání tohoto textu nalezena. Poněvadž při výzkumu samotném a studiu dostupných soudobých podkladů i archivních pramenů bylo shromážděno množství informací nejen o stávajícím hřbitově, ale i jeho předchůdcích na území nynější Kroměříže a přilehlých obcí, překročili jeho zpracovatelé k jejich utřídění. Výsledkem jejich práce byl text průvodce po městském hřbitově, který byl vydán v roce 2001.

Z dění v oblasti technických památek v roce 2001 stojí za zmínku především příprava revitalizace areálu slévárny a strojírný Vaňkovka v Brně. V průběhu minulého roku byla definována tzv. kostra památkové substance areálu, byly dokončeny průzkumné, projekční a foto práce – pasportizace jednotlivých objektů. Proběhla první etapa demolice utilitárních novodobých přístavků. Budoucí investor zahájil zpracování studie využití území celého městského bloku, v jehož jižní části Vaňkovka leží. Pro tento rozsáhlý (cca 2,5 ha) areál požívající pam. ochranu od roku 1992 byl vytvořen, resp. roku 2001 dokončen evidenční list. V přípravě je sanace správní budovy Vaňkovky a restaurování její fasády do ulice Zvonařka, naproti autobusovému nádraží. Dále byla započata pasportizace areálu vlakového nádraží v Břeclavi a v součinnosti s SPÚ v Ostravě podán návrh na prohlášení památkové ochrany tamního souboru drážních staveb. Vzhledem k postupu akce Českých drah Koridor, týkající se modernizace kolejí, železničních mostů, stanic atp. hrozí mnoha objektům ČD, ale i stavbám sousedícím, zánik. Společně s ostravskými kolegy byly započaty v roce 2001 práce na hledání optimálního řešení záchrany souboru památek Brno – hl. nádraží. Do návrhu plošné ochrany Krajinná zóna Jaroslavicko na okrese Znojmo byly zahrnuty mimo jiné i vodní dílo povahy technické památky, které vlastně tvoří páteř budoucího chráněného území. Náhon zvaný Mlýnská strouha je jednou z nejstarších vodních staveb na Moravě. Její stavba probíhala v úsecích zřejmě již od 13. století (první zmínka o existenci tohoto umělého toku je z roku 1302) až do 19. století včetně, kdy byla trasa prodloužena na území dnešního Rakouska. Na území ČR dosáhla celková délka Mlýnské strouhy 29 km, je to vodní dílo srovnatelné např. se Zlatou stokou na Třeboňsku. Ochrana tohoto díla a archivní průzkum byly iniciovány ze strany SPÚ v Brně již dříve, nakonec bylo rozhodnuto pro návrh plošné ochrany formou krajinné zóny. V roce 2001 byl dokončena fotodokumentace, archivní a terénní průzkum Mlýnské strouhy. V průběhu příštího roku bude zpracován návrh krajinné zóny, jako jeden ze stěžejních úkolů PHÚ.

Průběžně vznikala fotodokumentace a přehled výskytu objektů povahy technické památky a reidentifikace technických

památek v územní působnosti SPÚ v Brně. Skutečnosti zjištěné archivním a terénním průzkumem jsou podkladem k aktualizaci evidenčních listů a pro specifikaci památkové ochrany.

Úspěšně se vyvíjela spolupráce s Technickým muzeem v Brně, a to zejména v oblasti průzkumu věžních hodinových strojů. Koncem roku 2001 se podařilo vyřešit problém ochrany historického věžního hodinového stroje na věži chrámu sv. Jakuba Většího v Brně. Unikátní stroj bude přemístěn do sbírek Technického muzea v Brně, kde se stane součástí nové expozice jemné mechaniky. Forma dlouhodobé zápůjčky muzeu byla preferována před návrhem památkové ochrany vzhledem k možnému ohrožení stroje při časové prodlevě návrhu, i z hlediska možné prezentace tohoto zařízení veřejnosti. Více o tomto věžním hodinovém stroji bude publikováno v připravovaném bulletinu SPÚ v Brně v roce 2002. V roce 2001 byla též navázána oficiální spolupráce s Dřevařskou a lesnickou fakultou Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně. Výsledkem společné práce je terénní a archivní průzkum strojního zařízení vodních pil v části okresu Žďár nad Sázavou.

Rok 2001 byl mimo jiné také ve znamení intenzivních příprav Mezinárodního semináře o technických památkách v Brně. SPÚ v Brně byl jedním ze spoluorganizátorů akce, která proběhne v dubnu 2002 za účasti zástupců zemí tzv. Visegrádské čtyřky. Hlavním organizátorem byla Česká komora architektů a inženýrů techniků a Český svaz stavebních inženýrů. Jde o druhou akci svého druhu v ČR (po Bienále technických památek v Praze roku 2000) a její současně osvětový charakter je věcí velmi potřebnou. Ve smyslu úkolu MK ČR v rámci Programu péče o vesnické památkové rezervace, zóny a krajinné zóny byly vybrány památky lidového stavitelství ve spolupráci s vlastníky, obecními a okresními úřady a provedena alokace prostředků, tj. rozdělen objem 2 600 000 Kč. K objektům vybraným k obnově za finanční spoluúčasti státu v rámci výše uvedeného programu byly zpracována potřebná odborná vyjádření a práce a v průběhu realizace byly akce sledovány v rámci kontrolních dnů mimo ně. Výsledky byly konzultovány s příslušnými OkÚ a rovněž za účasti zástupců orgánů státní památkové péče bylo provedeno konečné vyhodnocení s výjimkou OkÚ Břeclav (Pavlov) a OkÚ Znojmo (Šatov).

Zkušenosti z roku 2001 jsou v zásadě totožné s předchozími léty: vlastníci památek předkládají návrhy nedostatečně vybavené a pracovníci SPÚ v Brně vynakládají značné pracovní úsilí k jejich doplnění. Práce se navíc často nekonají v určených termínech. Vlastníci ani OkÚ též v mnoha případech nesvolávali kontrolní dny tak, jak bylo v pokynech určeno, přesto že na obnovu byly vynaloženy vysoké částky (Šatov čp. 7, Pavlov čp. 84 a 74 a d.) Pro pozdní poskytnutí finančního příspěvku ze strany MK ČR nebyly zahájeny práce na obnově vinohradnických objektů v Blatnici. Též proto nebyly finanční příspěvky zcela vyčerpány.

Pro realizaci akcí v rámci tzv. Havarijního fondu byl z největší pečlivosti proveden jejich výběr a zajištěno zpracování odborných vyjádření spolu s dalším sledováním obnovy a vyhodnocením. Ačkoliv všechny obnovné práce byly z odborného hlediska připraveny, vlastníci a provádějící firmy se nejednou odchýlily od závazných stanovisek a tím byly porušeny požadavky ze strany státní památkové péče. Finanční prostředky jsou vlastníkům zasílány již v průběhu smlouvy a jejich vrácení, při neakceptovatelném průběhu prací, je v podstatě podle platné legislativy nereálné.

Ve spolupráci s ÚLK ve Strážnici byl natočen videofilm o obnově (rekonstrukci) roubeného domu ve Valašských Kloboukách, Brumovská čp. 7, a technologii práce se dřevem, a to ve Všemíně a na dalších objektech ve Valašských Kloboukách, v Mašůvkách a Šatově. Film má povahu instruktivního materiálu pro provádějící firmy a soukromé vlastníky.

V rámci péče o kulturní krajinu byla v roce 2001 mj. uspořádána odborná exkurze pro Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu po zahradních objektech méně známých (Černá Hora, Velké Opatovice, Šebetov), významných (Lysice, Rájec, Boskovice, Čechy pod Kosířem) a v území navržené krajinné památkové zóně Olomučansko – Křtínsko.

Do programu návrhů dalších krajinných památkových zón byla navržena ke zpracování tato území: Horní povodí Svratky, Gránické údolí, Uherčicko, Jaroslavicko, Lechovicko – Hrušovansko a Jevišovsko.

V zahradách a parcích ve správě Státního památkového ústavu v Brně v roce 2001 byla po odborné stránce průběžně zajištěna údržba, obnova a prezentace. V areálu Státního hradu Bítov proběhla další etapa odborného ošetření havarijních stromů, konkrétně prosychajícího pyramidálního dubu na hradním nádvoří. Dle požadavku byl zpracován návrh Regenerace areálu státního hradu Bítov jako podklad k žádosti o finanční příspěvek ze Státního fondu životního prostředí. Hradní zahrada, tzv. Burggartna, která byla obnovena v duchu bývalé zoologické zahrady, představuje jednu z dalších atraktivních nabídek pro návštěvníky areálu hradu.

Nástupem nového vedoucího zahradníka bylo možné zajistit zlepšení údržby parku státního zámku v Lednici i Bezručovy aleje. Zahradnická fakulta MZLU v Brně zpracovala první etapu projektu obnovy zámeckého parku, který bude dokončen v roce 2002. V podzimním období byla zahájena další etapa záchrany významných stromů v parku. V obnovovaném skleníku probíhaly etapovitě přesuny rostlin, navezení zeminy a výsadby rostlin podle projektu. Stále však zde trvají nevyhovující sociální podmínky pro zahradníky, nedostatek mechanizace, chybí prostory pro pěstování rostlin, řádný závlahový systém apod. Významným přínosem pro zlepšení údržby parku bylo pořízení vysokozdvížné plošiny (finance zajistilo MK ČR a Hickory Foundation z USA). Ve Valticích byla v zásobní zahradě dokončena obnova skleníku a částečně byly přesázeny vzrostlé dekorativní rostliny. Údržba parku byla průběžně zajišťována vlastními kapacitami. V Bezručově aleji provedla dodavatelská firma záchranu několika havarijních stromů, úklid zajistily bezplatně technické služby města Valtic.

Údržba parku a bažantnice státního zámku v Miloticích byla zajištěna vlastními kapacitami. Je připravováno nové využití zásobní zahrady pro návštěvníky zámeckého areálu.

V zámeckém zahradnictví v Lysicích byla realizována expozice zahradního historického nábytku, který byl zapůjčen z objektů ve správě SPÚ v Brně (Bítov, Lednice, Lysice, Valtice, Vranov n. Dyjí) i dalších (Černá Hora, Rožmberk). Soubor nábytku byl doplněn informativními panely s textem, fotografiemi a archivními materiály. Údržba zámecké zahrady zde byla i v roce 2001 na standardně vysoké úrovni. V únoru byla poprvé na zámku a v oranžérii upořádána výstava kamélií, v letním období pak výstava růží.

V areálu státního hradu Pernštejn pokračovala pod dohledem specialistů II. etapa obnovy lesoparku na jižním svahu pod hradem. Finance byly poskytnuty ze Státního fondu životního prostředí. Pokud však nebudou zajištěny finance na další práce v areálu podle zpracovaného projektu, pozbudou dosud provedené nákladné práce do značné míry na významu.

U státního zámku Vranov nad Dyjí pokračovala úprava cest a vyhlídky v krajinářském parku, tzv. Růžového vrchu. Ve spolupráci s Národním parkem Podyjí byl proveden průklest vzrostlé náletové vegetace před kaplí a pod čestným dvorem. V červnu přilákala přehlídka 300 lilíí a dalších květin stovky návštěvníků k prohlídce. Tato květinová slavnost, uspořádaná k počtě Marie Anny Pignatelli, byla inspirována úspěšným seminářem Aranžování květin v historických interiérech v roce minulém.

Pokračovala úzká spolupráce s Národním parkem Podyjí při řešení odborného průzkumu a vyhodnocování lesoparkových úprav a historické komponované krajiny v širším areálu SZ Vranov nad Dyjí.

V roce 2001 pokračovala spolupráce s dalšími organizacemi. Na základě smlouvy se Zahradnickou fakultou MZLU v Brně byly řešeny dílčí úkoly při zpracování památkového záměru obnovy krajinářských děl v LVA, dále při zajišťování systematické a koncepční péče o park v Lednici a ve Valticích i spolupráce při řízení další etapy přesunu rostlin v rekonstruovaném skleníku. Stejnou fakultou byly zahájeny práce na zpracování grantového úkolu Dendrologický potenciál zámeckého parku ve Valticích, který bude ukončen v roce 2002. Smlouva o spolupráci byla nově uzavřena s Výzkumným ústavem Sylva Tarouccy pro krajinu a okrasné zahradnictví v Průhonících, kdy se smluvní strany zavázaly ke vzájemné spolupráci a poskytování informací v oboru péče a ochrany historické a kulturní krajiny, zahrad a parků v rámci památek na listině UNESCO.

V dubnu byly slavnostně otevřeny moravské vinařské stezky, vedoucí vinicemi a sady jižní Moravy. Při této příležitosti zorganizovala nadace Partnertsví v Brně dražbu deseti vzrostlých stromů, které věnovaly k této příležitosti soukromé zahradnické firmy. Vícekmenná lípa byla slavnostně vysázena v lednickém parku u Růžového rybníka za účasti našich předních odborníků a sponzorů z ČR a USA.

V srpnu byl uspořádán za odborné garance pracovníků OS mezinárodní odborný seminář Aranžování květin v historických interiérech v zámeckých prostorách ve Valticích. Semináře se zúčastnilo 63 účastníků z hradů a zámků ČR a 2 účastníci ze SR. Na společné výstavě Botanických zahrad ČR na Floře Olomouc, upořádané podle projektu prof. Ing. Ivara Otruby, CSc., obdržel SPÚ v Brně zlatou medaili a diplom za 1. místo v soutěži O nejlépe řešenou expozici. Průzkum oranžérií, skleníků a fíkoven v rámci programu Věda a výzkum pokračoval na jižní a severní Moravě, v jižních, středních a západních Čechách.

V souvislosti s poskytováním finanční dotace na regeneraci porostů a ošetření významných stromů v zámeckých parcích a zahradách byla poskytnuta odborná konzultace při zpracovávání projektové dokumentace pro SFŽP v Praze pro areály Miroslav, Velké Opatovice, Želetice, Strážnice, Polná – Sezimovo a Husovo náměstí, Třešť – náměstí TGM, Přílepy, Jemnice, Batelov, Dřínov, Hrušovany nad Jevišovkou, Střílky, Kvasice, Skalice a Plandry. V některých uvedených případech byla zahájena výsadba dřevin a ošetření porostů. V areálu SZ Uherčice bylo provedeno vytipování nevhodných porostů v lesoparku, ve kterém se provádí postupné čištění od souvislých náletových porostů a kompozičně nevyhovujících porostů. Severní svah u zámku byl vyčištěn, byla odhalena fasáda zámku, svah bude nutné v budoucnu osázet kvalitními keři.

Průběžně byly získávány informace v rámci monitoringu památek zapsaných na Seznamu kulturního dědictví UNESCO Kroměřížský zámek a zahrady, pro Kroměříž byla též zajištěna dokumentace drobné zahradní architektury včetně historického a stavebního zhodnocení v Podzámecké a Květné zahradě v Kroměříži.

V roce 2001 probíhala další etapa projektu se zaměřením na výzkum historických hranic zahrad a parků v návaznosti na údaje Ústředního seznamu kulturních památek, s ověřením v terénu a srovnáním s archivní dokumentací. Jde o víceletý úkol zaměřený na doplnění informací do doby zpracování celostátního úkolu Obnovy identifikace nemovitých kulturních památek v ČR, kdy mohou být nejasné případy snad definitivně dořešeny. Součástí materiálu jsou kopie indikačních skic, katastrálních map a katalog památek.

V rámci Programu podpory záchranných archeologických výzkumů, který je určen k financování záchranných archeologických výzkumů, jejichž nutnost vznikla v souvislosti se stavební činností nepodnikajících subjektů, byla SPÚ v Brně v roce 2001 přidělena částka 1 095 000,- Kč.

Po projednání žádostí Krajskou archeologickou komisí (poradní orgán ředitele SPÚ v Brně) byly finanční dotace doporučeny na provedení následujících záchranných archeologických výzkumů:

okr. Brno–město		
Brno, stavba objektů Josefská 7–9	150 000,– Kč	
Brno, Klicperova ulice, rodinný dům	35 000,– Kč	
okr. Brno–venkov		
Rajhrad, kanalizace v areálu kláštera	40 000,– Kč	
Rosice, rekonstrukce náměstí	30 000,– Kč	
okr. Břeclav		
Podivín, odvodnění kostela sv. Petra a Pavla	35 000,– Kč	
okr. Prostějov		
Ohrozim, výstavba rodinných domků	20 000,– Kč	
Dětkovice, výstavba rodinných domků	0 000,– Kč	
Určice, výstavba rodinných domků	55 000,– Kč	
Kostelec na Hané, výstavba rodinných domků	40 000,– Kč	
okr. Uherské Hradiště		
Staré Město, výstavba rodinného domku	50 000,– Kč	
Staré Město, výstavba kostela sv. Ducha	100 000,– Kč	
Polešovice, areál pískovny	210 000,– Kč	
okr. Znojmo		
Jaroslavice, Hrádek, Dyjákovice – ČOV, kanalizace	50 000,– Kč	
Moravský Krumlov – Rokytňá – plynofikace	70 000,– Kč	
Lesná – Šumná, kanalizační síť	20 000,– Kč	
Hrušovany nad Jevišovkou, inženýrské sítě	30 000,– Kč	
Mašovice, terénní úpravy, stržení břehu	120 000,– Kč	

V oblasti naplňování Úmluvy o ochraně archeologického dědictví byly prostřednictvím SPÚ v Brně na jednáních Jihomoravské archeologické regionální komise zástupcům organizací oprávněných k provádění archeologických výzkumů předány informace k více než dvěma tisícům stavebních akcí z území v působnosti SPÚ v Brně, do databáze evidence archeologických lokalit bylo doplněno 1352 údajů.

V roce 2001 pokračoval na základě doporučení odborné komise archeologický výzkum v prostoru parku SZ Bučovice. V rámci zjišťovacího archeologického výzkumu, realizovaného pracovníky archeologického oddělení OS v červenci a srpnu, byly otevřeny 2 sondy o celkové ploše 36,80 m². Podařilo se v nich zachytit pozůstatky kamenné architektury zaniklého kostela, a to další část severní obvodové zdi s profilovanou trnoží, severozápadní nároží, západní obvodovou zeď, na niž navazovala další část zdiva (předsíň?) a jihozápadní nároží. Bylo tak možno přesně vymezit vnější rozměr šířky kostela, který činil 11,5 m, délka je na základě měření pomocí pulsního ultrazvukového půdního radaru odhadována na cca 25 m. Zjišťovací archeologický výzkum byl prováděn kontextuální metodou a použitím fotogrammetrie, veškeré reliktury kamenné architektury byly geodeticky zaměřeny. Výsledky archeologického výzkumu byly zpracovány v rámci projektu vědy a výzkumu.

Pokračovaly práce na projektu databázového systému navazujícího na grantový projekt Pravěké a časně středověké osídlení jižní Moravy; Evidence a dokumentace archeologických nálezů a nalezišť. Systém Evidence archeologických nálezů Moravy a Slezska byl rozšířen o aplikaci Základní evidence archeologických nálezů, přičemž došlo k jejich propojení. Do systému Evidence archeologických nálezů Moravy a Slezska bylo doplněno cca 2000 nových informačních záznamů pro okresy Brno–venkov, Znojmo, Hodonín, Třebíč, Blansko a Žďár nad Sázavou. Zákresy lokalit v prostředí GIS v Základní evidenci archeologických nálezů byly provedeny u 510 nalezišť.

Odbor specialistů 2001

1. Ing. arch. Jarmila Podzimková, CSc. (úvazek 0,75) – agenda lidového stavitelství a urbanismu vesnického prostředí
2. PhDr. Věra Kovářů – agenda lidového stavitelství + hudební nástroje
3. Ing. Dagmar Fetterová – historická zeleň a ochrana kulturní krajiny
4. Ing. Libuše Sedláčková – historická zeleň a historické zahrady a parky + monitoring
5. Ing. arch. Dana Novotná – historický urbanismus + monitoring
6. PhDr. Radmila Stránská – vedoucí oddělení archeologie + monitoring
7. Mgr. Tomáš Zeman – agenda archeologie
8. PhDr. Petr Vitula – agenda archeologie
9. Mgr. Hana Palátová – agenda archeologie
10. Ing. arch. Petra Peterková – agenda technických památek
11. PhDr. Lubomír Kundera – agenda archeologie
12. Mgr. Vlastimil Sochor – agenda restaurování
13. prof. PhDr. Miloš Stehlík – restaurování – konzultant (úvazek 0,5)
14. Mgr. Barbora Zdražilová – agenda restaurování
15. Mgr. Eva Staňková – výzkum pramenů
16. Mgr. Martin Číhalík – agenda restaurování
17. Daniela Trampotová – dokumentátorka (úvazek 0,25)
18. Eva Havlíčková – dokumentátorka
19. Jana Šaléová – sekretariát OS
20. PhDr. Zdeněk Vácha – vedoucí odboru – agenda restaurování

Seminář Aranžování květin v historickém interiéru na zámku Valtice, foto: Eliška Lysková

ČINNOST ODBORU INFORMACÍ

vedoucí odboru PhDr. Petr Kroupa

Úkolem odboru informací je shromažďovat návrha podílet se na jejich zpracování k prohlašování movitých a nemovitých kulturních památek, vést evidenci prohlášených movitých a nemovitých kulturních památek (regionální část ústředního seznamu kulturních památek) a shromažďovat a pořizovat dokumentaci památek písemnou, fotografickou a grafickou formou, včetně archivování této dokumentace. Pracovníci odboru provádějí také speciální úkoly v oblasti průzkumu, výzkumu a dokumentace památek (stavebně historické průzkumy, pořádají konference Staré stezky, zajišťují koordinace institucionálních úkolů vědy a výzkumu, koordinaci grantových projektů, koordinaci monitoringu památek na seznamu světového dědictví UNESCO) a zabezpečení památek (integrováný systém ochrany, spolupráce s Policií ČR, vývozy předmětů kulturní hodnoty s církevní tematikou). Dalším úkolem odboru je shromažďování a vedení odborné literatury (knihovna SPÚ a bibliografické rešerše). Pracovníci odboru se v roce 2001 mimořádně podíleli také na přestěhování SPÚ do nové budovy. S novým pracovištěm pak souviselo zabezpečení kontinuity provozu ústavu v nových, z počátku nelehkých podmínkách. Za vše připomenu jen časově náročnou činnost skládání, zabalení, vybalení a vyskládání několikatisícového fondu knihovny, archivních a spisových fondů, kartoték, evidenčních listů památek aj.

Personální změny

- 1.1. 2001 nastoupila na sekretariát odboru Ludmila Olšanová (místo Věry Hroudné).
- 1.1. 2001 nastoupila v úseku evidence movitých kulturních památek PhDr. Ludmila Dufková (místo PhDr. Jiřiny Hockeové).
- 1.9. 2001 nastoupil Martin Šildberger (ve skupině ISO vystřídal Ivoše Hrdinu).
- 15. 9. 2001 nastoupila Klára Klusoňová v úseku evidence památek (úvazek 0,5 do konce roku).
- 1.12. 2001 nastoupil do fotooddělení Bc. Miroslav Zavadil (místo Naděždy Rotnáglové).
Jméno změnila Mgr. Klára Báčová (rozená Hudečková; blahopřejeme ke svatbě!).

Dokumentace památek - fotooddělení (Jana Lorenzová, Naděžda Rotnáglová, Hana Winklerová, Bc. Miroslav Zavadil)

Činnosti úseku spočívá ve fotografické, video a archivní dokumentaci památkového fondu.

Fotooddělení zpracovalo 467 objednávek: 365 kusů černobílých pozitivů 6x6 cm, 69 kusů černobílých pozitivů 9x13 cm, 1440 kusů černobílých pozitivů 13x18 cm, 18 kusů černobílých pozitivů 18x24 cm, 2 kusy černobílých pozitivů 30x40 cm. Nově bylo nafoceno 390 černobílých snímků 6x4,5 cm, 2520 barevných snímků na kinofilmu, 105 barevných snímků na 6x4,5 cm, 432 barevných diapozitivů na kinofilmu. Z těchto filmů bylo externě pořízeno 3596 barevných pozitivů 9x13 cm, 78 barevných pozitivů 10x15 cm a 261 barevných pozitivů 13x18 cm.

Ostatní pracovníci SPÚ v Brně (mimo fotooddělení) nafotili 234 barevných kinofilmů a 6 kinofilmů barevných diapozitivů. Z těchto filmů bylo externě zpracováno 10628 barevných pozitivů 9x13 cm, 759 barevných pozitivů 10x15 cm, 87 barevných pozitivů 13x18 cm a 10 barevných pozitivů 20x30 cm.

Videodokumentace (Jiří Černošník, Jiří Beneš)

V rámci videodokumentace zpřístupněných interiérů hradů a zámků byly natočeny interiéry na SH Buchlově, SZ Buchlovicích a 2. patro SZ Lysice (reinstalace a doplnění této části prohlídkové trasy). Dále byly v rámci videodokumentace akcí SPÚ v Brně dokumentovány tyto akce: veletrh GO 2001, výstava kamélií na zámku v Rájci nad Svitavou, seminář vázání květin na zámku Vranov nad Dyjí, obnova zámeckého skleníku na zámku Lednice.

Archiv fotografií (pozitivy a negativy) (Jana Kadrožková)

Ve fotoarchivu bylo zapsáno a uloženo 3121 jednotlivých negativů (2636 formátů kinofilm a 485 formátů 6x4,5 cm), bylo zpracováno 1400 karet s náhledovými fotografiemi pro lístkový katalog (A5).

Spisový archiv (Ludmila Ulrichová, Mgr. Zdenka Bombíková, PhDr. Marie Kourková)

Pracovnice evidovaly (odepsaly z hlavního protokolu a zařadily do šanonů) spisy z 2. pololetí roku 2000 a z 1. pololetí roku 2001 z okresů Blansko, Brno–město, Brno–venkov, Břeclav, Hodonín, Jihlava, Kroměříž, Prostějov, Třebíč, Uherské Hradiště, Vyškov, Zlín, Znojmo a Žďár nad Sázavou. Dále byly zpracovány dodatky z okresu Blansko z let 1993 až 1999, z okresu Brno – venkov z roku 1999, z okresu Břeclav a Brno–město z let 1991 až 1999 a z okresů Hodonín, Jihlava, Kroměříž, Prostějov, Třebíč, Uherské Hradiště, Vyškov, Zlín, Znojmo a Žďár nad Sázavou z let 1978 až 1999, odevzdané do spisového archivu 13. 9. 2001. Katalogizováno a uloženo bylo 29 restaurátorských průzkumů a 170 restaurátorských zpráv. Badatelská služba byla zajištěna v lednu až květnu. Poté byly spisy a restaurátorské zprávy zabaleny a přestěhovány. V nové budově byla provedena inventura a instalace.

Archiv bývalého Památkového úřadu pro Moravu a Slezsko (PhDr. Marie Kourková)

V lednu až květnu fungovala badatelská služba, poté byl archiv uzavřen a přestěhován. Do konce roku (včetně odpovědí na písemné dotazy externistů z ČR). Vyhledány a zpracovány materiály, které mají sloužit jako podklad k žádostem o odškodnění za odebrané kostelní zvony v průběhu 2. světové války.

Archiv map a plánů (Jaroslava Rozprýmová)

V lednu až červnu bylo zapsáno 450 položek – 879 kusů fotoplánů, 815 kusů tisků a zpráv a 206 kusů matric. Služby archivu využilo 50 badatelů. V druhé polovině roku byly staženy výpůjčky a archiv připraven k stěhování.

V roce 2001 pokračovaly práce na monitoringu památek UNESCO v regionu jižní Moravy. Sledovány a dokumentovány byly akce na zapsaných památkách – Telč (MPR a SZ; garant Ing. Jiří Bláha), Zelená hora (poutní kostel sv. Jana Nepomuckého; garant Ing.arch. Petr Šuman), Lednicko–valtický areál (garantky Mgr. Zoja Matulíková a Ing. Dagmar Fetterová) a Kroměříž (zahrady a SZ; garantka Ing. Libuše Sedláčková). V prosinci 2001 byla zapsána další památka regionu – vila Tugendhat v Brně (garantka Ing.arch. Iveta Černá). Z rozpočtu našeho ústavu byla na dokumentaci vyčleněna částka 100.000,- Kč. K zajištění jednotného zpracování ročních zpráv o monitoringu památek provedl SÚPP v Praze v měsíci říjnu podrobné školení všech určených pracovníků z našeho ústavu. Zprávy obsahují sedm částí:

1. Aplikace Úmluvy smluvním státem (smluvní stát, název památky, geografické souřadnice s přesností na vteřiny, datum zápisu do seznamu, uvedení zpracovatele, datum zprávy, podpis za smluvní stát;
2. Prohlášení o hodnotách památky;
3. Prohlášení o celistvosti a autenticitě památky;
4. Správa a odpovědnost (gesce), financování;
5. Faktory místa, které ovlivňují památku;
6. Vlastní sledování (monitoring);
7. Závěry a doporučená opatření (hlavní závěry, závěry týkající se správy a ovlivňujících faktorů, záměry budoucí činnosti, organizace pověřené uskutečněním, harmonogram realizace, potřeby mezinárodní pomoci, zkušenosti).

Zprávy byly ve dvou vyhotoveních odeslány na SÚPP v Praze dne 2.4. 2002.

Konference a semináře pracovníků odboru informací v roce 2001

Odbor informací organizoval a 25. 4. 2001 uskutečnil v pořadí šestou konferenci "Staré stezky" (garant J. Matuszková Ph.D.). Konference se zúčastnilo 8 referujících s 13 příspěvky, které byly publikovány ve sborníku "Staré stezky". Sborník referátů z 6. semináře 25. dubna 2001." Stejně jako v předchozích letech, byl tištěný sborník referátů k dispozici již v den konference.

Přednášky pracovníků odboru informací v roce 2001

PhDr. Petr Kroupa

– Základní principy památkové péče; 17.12. 2001 v Klubu za starou Prahu

Jitka Matuszková Ph.D.

– Několik námětů pro současný výzkum tance a jeho prostředí ve folklorně živých oblastech. Referát přednesený na etnochoreologickém semináři K perspektívám české etnochoreologie, uspořádaném Etnologickým ústavem AV ČR v Praze 8. 2. 2001 k životnímu jubileu PhDr. Hannah Laudové, Csc.

- Drobné sakrální objekty a jejich kulturní kontext; 18. 3. 2001 pro Vlastivědný klub v Hustopečích
- Zadrátovaný svět našich vesnic. Diskusní příspěvek na semináři SÚPP Ochrana a regenerace vesnických staveb a sídel v chráněných územích (PR, PZ a OP, NP a CHKO) – ve dnech 12.–14. 9. 2001 v Broumově
- Drobné sakrální objekty – současný stav bádání; 4. 10. 2001 pro Klub přátel umění v Břeclavi

PhDr. Ivan Řeholka

- Dějiny a teorie památkové péče; externí přednášky (2 hodiny týdně) v jarním semestru pro Historický ústav FF Masarykovy univerzity v Brně

Průzkumy památek (Mgr. Dalibor Hodeček, Ing. arch. Katalin Szabó, Mgr. Lenka Šabatová)

Byl zpracován stavebně historický průzkum letohrádku Belveder v Lednicko–valtickém areálu (dle metodiky nedestruktivních průzkumů SÚPP).

Pokračoval průzkum Nového Hrádku (zpracována edice pramenů, ikonografie, přehled literatury, architektonický rozbor, obrazová příloha a hmotová rekonstrukce původní podoby tzv. Starého hradu).

V rámci úkolu průzkumu hradu Veveří byla zpracována podrobná kapitola Dějiny místa (D. Hodeček).

Pro potřebu právního oddělení SPÚ v Brně byl vyhledán archivní materiál k SZ Vranov nad Dyjí a k zámku v Hajanech. Dle požadavku OS SPÚ v Brně byly zpracovány stručné dějiny objektu bývalého kláštera augustiniánů bosáků ve Vratěnině (D. Hodeček).

Integrovaný systém ochrany (ISO) (PhDr. František Böhm, Jiří Beneš, Jiří Černošník, Martin Šildberger)

Pro zabezpečení památek byly na videozáznam natočeny s doprovodným komentářem předměty kulturního mobiliáře v 81 římskokatolických kostelech. V databázi MacArt Pro byla přepsána a elektronicky uložena data 573 předmětů církevního kulturního mobiliáře. Spolupráce s Policií ČR při pátrání po odcizených a pohřešovaných předmětech kulturní hodnoty (dodávány fotografie, popis a hodnocení). Osvědčení podle zákona č. 71/1994 Sb. (pro předměty kulturní hodnoty) (PhDr. Petr Kroupa, Mgr. Lenka Kalábová)

Žadatelé o vývoz předmětů s církevní tematikou podali 44 žádostí o vydání osvědčení podle zákona č. 71/1994 Sb. Z toho byly 2 návrhy stornovány pro chybné údaje žadatele, 7 žádostí bylo vráceno na žádost žadatele, 21 žádostí bylo posláno na MK ČR s návrhem na prohlášení (z toho 19 prohlášeno za movité kulturní památky) a pro 14 předmětů bylo vydáno osvědčení. Do databáze MacArt Pro bylo převedeno všech 42 platně podaných žádostí a tyto digitalizované údaje byly postoupeny pilotnímu pracovišti pro ISO na SÚPP v Praze.

EVIDENCE PAMÁTEK

Nemovité památky

– Mgr. Yvona Windsor Topolská, Jitka Matuszková Ph.D., Mgr. Klára Báčová

Movité památky

– PhDr. Ludmila Dufková, PhDr. Marie Chaloupková, Mgr. Lenka Kalábová, Mgr. Yvona Nisdor Topolská

Úsek plní úkoly spojené s vedením regionálního rejstříku ústředního seznamu kulturních památek na území bývalého Jihomoravského kraje – zjišťování adres vlastníků, zajišťování katastrálních podkladů a fotodokumentace do sbírky příloh, zpracování evidenčních listů nově prohlášených památek, průběžné doplňování změn, přidělování regionálního rejstříkového čísla, zasílání kopií nově zpracovaných evidenčních listů na SÚPP v Praze). Vedle běžné úřední agendy (korespondence týkající se nemovitých a movitých kulturních památek, zodpovídání písemných dotazů týkajících se evidence movitých a nemovitých kulturních památek – celkem 288 spisů), úsek zpracoval kompletní podklady pro prohlášení 79 nových nemovitých kulturních památek a 22 nových movitých kulturních památek. Vedle standardních evidenčních listů uložených v listových kartotékách pokračovala digitální evidence nemovitých kulturních památek v programu Dědictví. Do elektronické podoby byly přepsány aktualizované údaje k 400 nemovitým kulturním památkám z okresů Břeclav a Vyškov (370 aktualizovaných údajů zpracovaných v rámci úkolu reidentifikace) a okresu Znojmo (30 přepsaných evidenčních listů).

V rámci úkolu reidentifikace nemovitých kulturních památek bylo zpracováno v terénu 22 obcí z okresu Břeclav (celkem 135 kulturních památek) a 47 obcí z okresu Vyškov (celkem 235 kulturních památek). Mimo interní provoz úsek zajišťoval služby externím badatelům, kteří využívali kartotéky nemovitých a movitých kulturních památek (88 badatelům zapůjčeno ke studiu 659 evidenčních listů nemovitých kulturních památek a 26 badatelům zapůjčeno ke studiu 797 evidenčních listů movitých kulturních památek).

V druhé etapě základní evidence mobiliárního fondu SZ Lysice bylo zpracováno 1021 nových inventárních čísel (fond fotografií). Proběhla revize a aktualizace základní evidence sbírek skla na SZ Rájec nad Svitavou, SZ Lysice a SZ Vranov nad Dyjí. PhDr. L. Dufková revidovala celkem 1125 inventárních čísel a zpracovala obsáhlou závěrečnou zprávu. Mezi nejstarší předměty patří kolekce renesančních pohárů z horského křišťálu na SZ Rájec nad Svitavou, které se řadí mezi nejpozoruhodnější soubory svého druhu. Za vlády Rudolfa II. působily v Praze rodiny italských řezačů Castrucciů a Miseroniů a z dílny Kaspara Miseroniho pocházejí pravděpodobně některé z předmětů z rájecké kolekce (tzv. salmovský pohár aj.). Období baroka reprezentuje poměrně menší kolekce čísek, které dokládají vývoj českého řezaného skla (LS 3478, LS 3496ab, LS 3482, RA 87, V 566, V 574 atd.). Příkladem mnohostrannosti produkce českého skla 18. století je také dvojstěnné sklo, které po celou první polovinu 18. století patřilo k oblíbenému zboží, jež pronikalo i do sousedních zemí a stalo se velmi žádaným artiklem (např. LS 3228). Znalost techniky výroby dvojstěnného skla využil J. J. Mildner (1765–1808), rodák ze Studené v severních Čechách, od roku 1779 působící v Gutenbrunnu v Dolním Rakousku. Své čísky zdobil dvojstěnnými destičkami, které vkládal do vybroušeného medailonu na čelní plochu pláště čísek či konviček. Tvar medailonu podřídil oblému nebo válcovitému povrchu nádoby.

Nejčastějšími motivy byly monogramy, podobizny, postavy světců či krajinné motivy (LS 3224, LS 3230, Vranov nad Dyjí 340/392a, 341/292b). Poměrně početná je kolekce předmětů pocházejících z druhé čtvrtiny 19. století. Rozmanitou tvorbu daného období dokumentují jednak předměty z čirého broušeného skla (LS 3479, V 568, RA 2835ab atd.), dále předměty z vrstveného skla, při kterém se čiré sklo překrývalo barevnými vrstvami, zejména červeným, modrým, zeleným, fialovým sklem (LS 3488, LS 3507, atd.), uranového skla, vyráběné s příměsí uranu ("Annagrün, Eleonorengrün, Annagelb" – LS 3237), harrachovského zlatého rubínu (LS 5023, RA 282, RA 306, atd.). K výzdobě nejčastěji sloužily grafické listy, příležitostní grafika či gratulační lístky s loveckými náměty, výjevy z lesní zvěří, žánrové obrázky a figurální scény (LS 3481, V 3500). Začátkem 19. století se stala určujícím typem dekoru řezaného skla veduta (V 601ab, LS 3489, LS 3238, atd.). V mobiliárních fondech se nacházejí také předměty, které se vymykají běžné produkci, a to jsou předměty z černého a červeného hyalitu, který vynalezl ve dvacátých letech 19. století hrabě Jiří Buquoy, vzděláním chemik. Červený a černý hyalit, napodobující polodrahokam se začal vyrábět v buquoyových sklárnách v Jiříkovém Údolí a Stříbrném Vrchu na Novohradsku v jižních Čechách. Později, i když byl objev chráněn privilegiem, se s jeho výrobou začalo i v harrachovské sklárně v Novém Světě (RA 2841, RA 4108–4119, atd.). Kromě toho v severních Čechách Friedrich Egermann přišel v letech 1828–1829 s výrobou lithyalinu (Rájec nad Svitavou 4394/1940/4304), který napodoboval žilkované acháty. V mobiliárním fondu SZ Vranov nad Dyjí se nachází také pudřenka s víčkem se zatavenou pastou, znázorňující podobiznu muže s vavřínovým věncem. Jako první začali s touto technikou francouzské, anglické a belgické sklárny, od roku 1823 se k nim připojila i harrachovská sklárna. Do broušeného skla se zatavovaly různé inkrustace, především pasty z bílé hmoty s příměsí kaolínu. Od roku 1857 začala novosvětská sklárna s produkcí zeleného skla, malovaného pestrými emailovými barvami ve stylu neorenesance. Převažovala výroba číší s víkem, pohárů a džbánů s víčky různých velikostí, humpenů, rómerů (V 1202, RA 1009, RA 2021, RA 2020, atd.). Nádobý vznikaly foukáním do forem, byly členěny vyduťmi oblínami, dekorovány drobnými nálepy nebo ovíjenými vlákny, které byly zdobeny pestrým renesančním ornamentem a naturalisticky podanými postavami rytířů, králů, znaky a loveckým emblémy. Vlnu historismu ve druhé polovině 19. století dokumentují předměty z malovaného skla, u kterých převažovaly romantické reminiscence. Vracela se móda skla s postavami v historizujících kostýmech, žánrové obrázky, lovecké a taneční scény, rostlinné a geometrické motivy plné výrazných barev a zlacení (LS 4922, LS 4556, atd.). Ve všech mobiliárních fondech se nachází početné skupiny nápojového skla, dekorované kromě jiného erbem příslušného rodu z druhé poloviny a z konce 19. století. Kostru nápojového souboru tvořily pohárky a číšky stejné formy, lišily se pouze velikostí. Vinný pohárek měl nejčastěji vejčitou nebo válcovitou kupu, lehce projatou nebo rovnou nožku a kruhovou nebo čtyřhrannou podstavu. Od druhé čtvrtiny 19. století dochází ke specifikaci tvaru poháru na jednotlivá vína, na šampaňské, madeiru, atd., dále sklenice a karafy na nealkoholické nápoje (V 3594, V 3689, LS 3983ab – 3986ab, RA 2213 – 2282, atd.).

Nově prohlášené památky za rok 2001

Regionální komise SPÚ v Brně pro posuzování návrhů na nová prohlášení kulturních památek pracovala ve složení: PhDr. Petr Kroupa (předseda), Ing. arch. Iveta Černá, Jitka Matuszková Ph.D. (jednatelka), prof. PhDr. Miloš Stehlík, PhDr. Zdeněk Vácha, Ing. arch. Pavel Wewiora. V roce 2001 se sešla 13 krát a projednala 39 návrhů na prohlášení za nemovitou kulturní památku, 68 návrhů na prohlášení za movitou kulturní památku a 5 návrhů na zrušení ochrany nemovité kulturní památky. 12 podání návrhů vrátila k dopracování (doplnění dokumentace) předkladateli.

8935	Praskolesy	/Jihlava/	zemědělská usedlost čp. 2
8936	Zlín	/Zlín/	budova radnice čp. 12 a dům čp. 10 – nám. Míru
8937	Praskolesy	/Jihlava/	zemědělská usedlost čp. 11
8938	Olšany	/Prostějov/	kamenný mezník před kostelem
8939	Zlín	/Zlín/	dům – nám. Míru čp. 9
8940	Zlín	/Zlín/	Morýsovy domy čp. 1276 a 1285 tř. Tomáše Bati
8941	Uherské Hradiště	/Uh. Hradiště/	dům – Malinovského ul. čp. 534
8942	Polná	/Jihlava/	dům čp. 75 – Poděbradova ul.
8943	Uřčice	/Prostějov/	socha sv. Libora
8944	Kroměříž	/Kroměříž/	dům – ul. Sv. Čecha čp. 651
8945	Kroměříž–Hradisko	/Kroměříž/	socha sv. Václava na hřbitově
8946	Kroměříž–Kotojedy	/Kroměříž/	kamenný kříž z r. 1882
8947	Bukovany	/Hodonín/	socha sv. Jana Nepomuckého
8948	Makov	/Blansko/	kaple
8949	Zlín	/Zlín/	boží muka se sochou sv. Antonína Paduánského
8950	Valašské Klobouky	/Zlín/	roubený dům čp. 7 – Broumovská ul.
8951	Pustiměř	/Vyškov/	kostel sv. Benedikta a budova fary čp. 84
8952	Zlín	/Zlín/	budova zimních lázní čp. 888 – ul. Hradská
8953	Zlín	/Zlín/	kostel sv. Filipa a Jakuba
8954	Zlín	/Zlín/	Gerbecova vila čp. 3222
8955	Klentnice	/Břeclav/	socha sv. Leonarda
8956	Kelčice	/Prostějov/	kříž
8957	Němčice nad Hanou	/Prostějov/	kříž – Masarykova ul. u domu čp. 295
8958	Čehovice	/Prostějov/	kaplička sv. Jana Nepomuckého se sochou sv. Jana Nepomuckého

8959	Doubravník	/Žďár n. S./	dům čp. 72
8960	Boskovice	/Blansko/	dům čp. 585, Velenova 14
8961	Ptení	/Prostějov/	farní kostel sv. Martina
8962	Prostřední Poříčí	/Blansko/	kaple Panny Marie
8963	Šošůvka	/Blansko/	kříž
8964	Popice	/Znojmo/	budova lisovny
8965	Luhačovice	/Zlín/	vila Růžová čp. 170
8966	Luhačovice	/Zlín/	vila Lipová čp. 95
8967	Tvrdonice	/Břeclav/	socha sv. Jana Nepomuckého
8968	Olšany	/Prostějov/	soubor sochařských děl: sousoší Ukřižování a dva kříže u kostela, sousoší Ukřižování u silnice naproti kostela
8969	Holešov	/Kroměříž/	dům čp. 16, nám. E. Beneše
8970	Prostějov	/Prostějov/	dům čp. 208, nám. TGM
8971	Dyjákovický	/Znojmo/	soubor sochařských děl: socha sv. Jana Nepomuckého před kostelem, socha sv. Jana Nepomuckého jižně od závěru kostela, socha Ecce Homo, sloup se sochou Nejsvětější Trojice, Pieta
8972	Velehrad	/Uh. Hradiště/	socha sv. Jana Nepomuckého
8973	Zlín	/Zlín/	4 budovy svobodáren čp. 2986, 2988, 3295, 3296 – čtvrť Díly
8974	Mikulov	/Břeclav/	vinařský dům čp. 776
8975	Újezd u Černé Hory	/Blansko/	kříž a socha sv. Jana Nepomuckého
8976	Břest	/Kroměříž/	dům čp. 62
8977	Brno–Medlánky	/Brno–město/	zámek s parkem
8978	Slavkov u Brna	/Vyškov/	budova čp. 362 – ul. Československé armády
8979	Prostějov	/Prostějov/	dům čp. 178 – Pernštýnské nám.
8980	Uherské Hradiště	/Uh. Hradiště/	dům čp. 368 – Malinovského ul.
8981	Uherské Hradiště	/Uh. Hradiště/	dům čp. 264 – ul. Maršála Malinovského
8982	Uherské Hradiště	/Uh. Hradiště/	budova čp. 450 – Svatováclavská ul.
8983	Uherské Hradiště	/Uh. Hradiště/	dům čp. 201 – Hradební ul.
8984	Uherské Hradiště	/Uh. Hradiště/	dům čp. 306 – ul. Maršála Malinovského
8985	Uherský Brod	/Uh. Hradiště/	socha sv. Jana Nepomuckého – Prackšická ul.
8986	Kroměříž	/Kroměříž/	dům čp. 649 – ul. Svatopluka Čecha
8987	Holešov	/Kroměříž/	dům čp. 38 – E. Beneše
8988	Vizovice	/Zlín/	dům čp. 361
8989	Třebíč – Podklášteří	/Třebíč/	soubor staveb třebíčské židovské čtvrti: dům čp. 22, 29, 43, 49, 88, 89, Přední synagoga

8990	Dolní Dunajovice	/Břeclav/	soubor čtyř křížů a socha Immaculaty
8991	Dolní Dunajovice	/Břeclav/	sousoší sv. Cyrila a Metoděje
8992	Prostějov	/Prostějov/	dům čp. 133 – Žižkovo nám.
8993	Mikulov	/Břeclav/	budova obřadní síně, ohradní zeď hřbitova
8994	Mistřice	/Uh. Hradiště/	kříž
8995	Mistřice	/Uh. Hradiště/	kaple Nejsvětější Trojice
8996	Zlín	/Zlín/	dům čp. 3297 – Školní ul.
8997	Kroměříž	/Kroměříž/	dům čp. 633 – Kollárova ul.
8998	Kroměříž	/Kroměříž/	dům čp. 852 – Kollárova ul.
8999	Zlín	/Zlín/	budova Velkého kina čp. 2511 – nám. Práce
9000	Prostějov	/Prostějov/	ohradní zeď u farního kostela Povýšení sv. kříže
9001	Mistřice	/Uh. Hradiště/	kříž, parc.č. 414/1, k. ú. Javorovec
9002	Zlín	/Zlín/	věžový dům M. Drofý čp. 861
9003	Brtnice	/Jihlava/	hrob Leopoldiny Hoffmannové a hrob Josefa Hoffmanna
9004	Lomnička	/Brno–venkov/	soubor staveb usedlosti čp. 4
9005	České Křižánky	/Žďár n. S./	chalupa čp. 35
9006	Moravský Písek	/Hodonín/	socha sv. Jana Nepomuckého
9007	Korolupy	/Znojmo/	altán
9008	Určice	/Prostějov/	kříž
9009	Mistřice, k.ú.Javorovec	/Uh. Hradiště/	kaple
9010	Polná	/Jihlava/	soubor staveb bývalého měšťanského pivovaru
9011	Rousínov	/Vyškov/	bývalá synagoga
9012	Slavkov u Brna	/Vyškov/	dům čp. 104
9013	Brno–Slatina	/Brno–město/	sousoší sv. Cyrila a Metoděje a Panny Marie

INSTITUCIONÁLNÍ VÝZKUM

koordinace PhDr. Petr Kroupa

SPÚ v Brně obdržel v roce 2001 dotaci MK ČR ve výši 834.000,- Kč (neinvestiční) na schválený úkol vědy a výzkumu "Vědecké zhodnocení památkového fondu na jižní Moravě", který za SPÚ v Brně podal jako odpovědný řešitel PhDr. Petr Kroupa. V rámci úkolu byly zpracovány tyto práce, které prošly závěrečnou oponenturou interní Komise pro vědu a výzkum SPÚ v Brně:

BĚLSKÁ, Jana: Ikonografie náměstí T. G. Masaryka v Prostějově.

BLÁHA, Jiří – PROCHÁZKOVÁ, Marta: Průzkum a dokumentace krovů hradního paláce na hradě Pernštejně.

ČÍHALÍK, Martin: Živý kříž v Bohuslavicích.

DUFKOVÁ, Ľudmila: Hmotné doklady tělesné kultury a hygieny od středověku do 1. poloviny 20. století ze zámeckých mobiliářů.

DUNAJOVÁ, Alena: Usedlosti německého etnika na jižní Moravě, II. etapa – Hnanice.

FEDOR, Petr: Jan Šembera Černoohorský z Boskovic. Několik kapitol ze života renesančního kavalíra.

FETTEROVÁ, Dagmar: Průzkum zámeckých oranžerií, skleníků a fíkoven v zahradách a parcích, II. etapa.

HODEČEK, Dalibor: Dějiny zámku v Lysicích.

KOMÁRKOVÁ, Dana: Historické dveře a jejich kování na Třebíčsku.

KOZDAS, Jan: Znojmo, údolí řeky Dyje pod městem a navazující areály Gránického údolí a Louky.

KROUPA, Petr: Klášterní kostel v Sedlci v kontextu cistercké architektury.

KOVÁŘŮ, Věra: Scénář technologie lidového stavitelství I.

NOVOTNÁ, Dana: Zámek Brtnice, inventarizace.

ŘEHOLKA, Ivan: Památková péče na jižní Moravě v 90. letech 20. století.

SEDLÁČKOVÁ, Libuše: Výzkum památkově chráněných areálů zahrad a parků v okresech Blansko, Prostějov a Vyškov.

SEDLÁKOVÁ, Marta: Průzkum a identifikace lednického zámeckého mobiliáře a obrazového fondu v dobových inventářích.

SOCHOR, Vlastimil – MECEROVÁ, Markéta: Kroměřížský hřbitov (stručný průvodce).

STEHLÍK, Miloš: Jiří Antonín Heinz, II. etapa.

ŠABATOVÁ, Lenka – HODEČEK, Dalibor – SZABÓ, Katalin: Zřícenina Nový Hrádek.

VÁCHA, Zdeněk: Středověká drobná architektura na jižní Moravě, II. etapa.

VITULA, Petr: Výsledky záchranného a zjišťovacího archeologického výzkumu v areálu bučovického zámku.

ZDRAŽILOVÁ, Barbora: Terénní výzkum movitého fondu na Třebíčsku.

GRANTY

koordinuje PhDr. Petr Kroupa

Úkol **Databáze odborné literatury k nemovitým kulturním památkám na jižní Moravě**

(řešitel PhDr. Ivan Řeholka) – grant MK ČR

Projekt byl ukončen a obhájěn v roce 2000. V roce 2001 byly knižní formou publikovány bibliografie okresů Kroměříž a Zlín (řada Nemovité kulturní památky jižní Moravy v edici Bibliografie a prameny k vývoji Moravy, kterou vydává Muzejní a vlastivědná společnost v Brně pro Moravskou zemskou knihovnu v Brně a Státní památkový ústav v Brně). Do tisku byly připraveny bibliografie okresů Brno – město, Hodonín a Žďár nad Sázavou.

Úkol **Výzkum drobné sakrální architektury na Podluží, její identifikace a kulturní konotace**

(řešitel Mgr. Jitka Matuszková, PhD.) – grant MK ČR

Projekt začal v roce 2000 a zpracovává drobné sakrální objekty. Cílem je provést výzkum a soupis kapliček, poklon a božích muk ve všech lokalitách na Podluží: celková základní identifikace – zákres v katastrální mapě, popis, fotodokumentace, kresebná dokumentace, zaměření; určení doby a příčiny vzniku jednotlivých objektů, jejich zasvěcení a stavební vývoj na základě archivních pramenů; výzkum společenského a kulturního významu pro danou lokalitu; srovnání drobné sakrální plastiky z regionu se sousedními oblastmi. Projekt bude ukončen v roce 2002.

Úkol **Průzkumy, památková obnova a prezentace státního zámku a parkového areálu Uherčice, okr. Znojmo**

(řešitel PhDr. Petr Kroupa) – grant MK ČR

V ROCE 2001 BYLY ZPRACOVÁNY A OBHÁJENY TYTO DÍLČÍ VÝSTUPY:

1. ŠABATOVÁ, Lenka: Stavebněhistorický průzkum SZ Uherčice – I. etapa, hospodářský dvůr

Dosavadní průzkumy se hospodářskými budovami zabývaly pouze okrajově, v roce 2001 bylo zjištěno:

- a) Výsledky dendrochronologického průzkumu zbytkové části historických krovů nad těmito budovami prokazují podobně jako jejich architektonické formy dobu vzniku mladší než je vnější obvodová zeď dvora. Jak se ukázalo, má tato zeď časovou spojitost s ohradní zdí s nárožními věžičkami zahrady, nacházející se na nejzápadnější straně areálu zámku a s ohradní zdí s nárožní věžičkou tzv. rosária, rozkládajícího se při západní straně jižního vstupního dvora. Celkově se tak podařilo určit rozsah původních renesančních zahrad, zakládaných společně s budovami zámku v průběhu poslední třetiny 16. století.

- b) Dá se předpokládat, že podoba těchto zahrad byla odvozena od italských předloh a byla součástí velkého konceptu, jež nebyl v konečném stavu pravděpodobně ani realizován (nebo existoval po velmi krátkou dobu). Vůči vnějšímu okolí byly zahrady uzavřeny ohradními zdmi – současná brána do hospodářského dvora nacházející se v jeho jižním křídle byla prolomena dodatečně na konci 17. století (nález v prostoru dnešního krovu nad dnešním průjezdem). Se zámeckými budovami pak byly opticky propojeny skrze arkády tzv. západního dělicího křídla, jehož původní oboustranné otevřenou podobu však pozměnila jen o něco málo mladší úprava, související patrně se změnou konceptu. V důsledku něho pak pravděpodobně došlo k přeměně západního dvora z místa určeného původně pro zahradu na dvůr hospodářského zázemí.
- c) Již dřívější, ale dosud nezhodnocený objev zbytků zdiva pilastru s renesančním sgrafitem, nacházející se skrytý v prostoru krovu budovy v jihovýchodním rohu hospodářského dvora, upozorňuje spolu s dalšími zde zachycenými skutečnostmi na existenci prvotní zástavby na jižní straně dvora. Původní podobu těchto budov změnila později současná zástavba (srov. také vyobrazení F. Richtera a A. B. Kunikeho, na nichž mají tyto budovy sedlové střechy). Charakter dochovaného sgrafita vzbuzuje určité analogie s budovou černé kuchyně, jež byla již dříve zpracována v samostatném doplňkovém stavebněhistorickém průzkumu. Podobně i pozůstatky zabarvení původní omítky odpovídají nálezům renesančních omítkových vrstev na dalších místech v areálu (z důvodu degradace případnou shodnost potvrdí laboratorní průzkum).
- d) Oproti závěrům průzkumu J. Muka a L. Lancingera bylo provedeno rovněž odpovídající zařazení objektu lihovaru, rozkládajícího se v jihozápadním rohu hospodářského dvora, do stavebního vývoje zámeckého areálu. K jeho budovám byla v archivních fondech nalezena řada spisového (účty a korespondence týkající se hospodaření) a plánového materiálu.

2. CZAJKOWSKI, Petr: Gotická tvrz a renesanční zámek. Vymezení a interpretace dispozičního řešení zámku v Uherčicích v závislosti na aktuálním stavu jednotlivých stavebních etap

Rozlehlost a poměrná hmotová komplikovanost areálu SZ Uherčice předpokládá vznik celého objektu v rámci několika stavebních etap. Jejich vymezení vycházelo až dosud z velké míry z předpokladu, že základním počinem bylo vybudování gotické tvrze. Autor se pokusil aplikovat nejdůležitější architektonické teoretické zásady na objekt zámku. Součástí projektu je zpracování prvních dvou etap stavebního vývoje (podle SHP J. Muka a L. Lancingera) jako ukázkových modelů v počítačové prostorové 3D formě tak, aby mohly posloužit jako ukázka střetu a návaznosti pravděpodobných stavebních hmot. Na základě provedené komparace s hlavními architektonickými díly italské renesance s předpokládanými etapami stavebního vývoje zámku v Uherčicích lze předpokládat:

- Při stavbě nového šlechtického sídla zřejmě znovu osazené vsi Uherčice bylo možná využito místo sídla staršího, avšak vlastní budova se svým hmotovým uspořádáním (např. trojkřídlé půdorysné schéma, pravidelné rozvržení obytných jednotek, jednotraktové uspořádání předpokládající vnější ochoz se schodištěm) již hlásí k některým aktuálním italským vzorům. Zřejmě jinak takřka volné umístění v krajině mezi rybníky připomíná zřetelně tzv. typ příměstské a venkovské vily, konstituující se právě v tomto období do stavební úlohy "palazzo in villa".

-) Zřejmě krátce po dokončení následoval další rozvoj směrem k západu budováním hospodářského předdvorí tak, jak to opět bylo u tohoto typu sídla obvyklé např. v severní Itálii.
-) Komplex budov rozvíjejících se k západu začíná nabírat na strukturovanosti, kterou dokumentuje oddělení hospodářského předdvorí a přístavba dalších objektů, včetně dalšího rozvoje areálu směrem k jihu vytvořením vstupního čtvercového prostoru s loggiemi. Areál rezidence začíná logikou svého vnitřního uspořádání připomínat stavební úlohu tzv. "řeckého domu".
-) Areál zámku je obklopen zahradami a tyto zahrady systémem ohradních zdí s výraznými fortifikačními znaky zřejmě podle typu stavební úlohy "palazzo in fortezza".

3. JERÁBEK, Tomáš: Uherčický zámek od 16. do 18. století, 3 studie

První studie je věnována osobnosti Reicharta Streuna (1538 – 1600) a jeho vlivu na architekturu Dolních Rakous a Moravy na konci 16. století. Tento vzdělaný dvořan, který prošel univerzitním vzděláním ve Štrasburku a Padově (1554 – 1559), posléze se stal členem dvorní rady, v letech 1567 – 1575 byl prezidentem dvorské komory. Tento šlechtic, přesvědčený protestant a současně snažící se o nadkonfesijní přístup v náboženských sporech 16. století, přinesl do našeho prostředí přímou znalost vzorníkové literatury. Jako vzdělaný právník se jistě seznámil zejména v Padově s myšlenkami humanistů, jejichž podpora místních vládařů vycházela z dnešních poznatků především v přijetí klasického římského práva a odmítnutí starých středověkých zákoníků. Právě právníci tedy patřili v této době k jednomu z prvních recipientů renesančního životního názoru. Studijní cesty tohoto šlechtice jsou rovněž pravděpodobným vysvětlením stylové orientace zámků v Uherčicích, Greillensteinu, Freidecku a Rosenburgu – tj. obecně habsburské východisko je kontaminováno vlivem západoněmeckého stavitelství. Bohužel se asi nepodaří ztotožnit tento stylový proud s provádějícím stavitelem – jediného jménem doloženého stavitele této skupiny poznáváme na hradě Rosenburgu – jedná se o Sebastiana Grabnera, který zde pracoval jen na jedné fázi renesanční přestavby objektu v letech 1593 – 1597. Z hlediska chronologického je velmi časně (na Moravě vůbec poprvé!) užít koncept "knížecího zámku" (dle terminologie v habilitačním spisu Petra Fidlera) s množstvím nádvoří, který nemusí plnit hlavní reprezentační funkci (tu zřejmě plnila Švarcenaava a Freideck v Dolních Rakousích). Návštěvník uherčického zámku je postupně prostřednictvím jednotlivých nádvoří veden do centra ve starém objektu. S tímto konceptem se budeme pravidelně setkávat až u zámků raného baroka (Brtnice, Valtice, Mikulov). Do svého sídla je dobově příznačně vkomponováno také hospodářské zázemí – jeden z odkazů na Georgica curiosa, která v této době pracuje s modelem renesančního kavalíra a současně vzorného hospodáře. O několik desetiletí později by podobně těsné sepětí mezi hospodářským zázemím a reprezentační funkcí nebylo myslitelné. Uherčický zámek doby renesanční tak má dvojí tvář – spojuje jednak konzervativní prvky s modely, které byly časově značně aktuální. Díky vysoké míře zachování uherčického areálu (ve srovnání s Freideckem a Schwarzenau) není nutno zpochybňovat vznik areálu na konci 16. století a klást tuto koncepci až do pokročilých 60. let 17. století. Ve své studii rovněž konstatuji vliv dobově kladného přijímání stavitelství, které se objevuje například na epitafech (zdůraznění toho, že šlechtic stavěl kromě hospodářských objektů také hradby, arkády a haly). Je nepochybné, že rozsáhlá stavební i umělecká aktivita na zámku Neugebäude u Vídně za císařů Maxmiliána I. a Rudolfa II. (s oběma byli Streunové v čilých kontaktech) rovněž zapůsobila na koncept vzniku jednotné prokomponovaného areálu uherčického sídla, jakých v Západočechách není mnoho. Bohužel velmi málo se zachovalo z nejstaršího interiérového vybavení uherčického sídla, co by dovolovalo přesnější komparaci s dalšími izolovaně dochovanými

Uherčice, zámek,
pohled ke schodišti zahradního sálu,
20. – 30. léta 20. stol.,
MZAB rodinný archiv Collatů

Uherčice, zámek,
pohled ke schodišti zahradního sálu,
současný stav
foto: M. Zavadil

díly. Upozorňuji rovněž na zjištění portrétu Reicharta Streuna v Uměleckohistorickém muzeu ve Vídni, klíčové osobnosti pro vznik několika šlechtických sídel na obou stranách moravsko – rakouské hranice.

Druhá studie je věnována berchtoldovskému období. To bylo zpočátku mylně interpretováno jako doba vzniku jedinečné štukové výzdoby místností piana nobile. Přestože dnes víme více o okolnostech, autorech i dataci jejího vzniku, zůstávalo období vlády rodu Berchtoldů poněkud stranou – mezi dvěma umělecky závažnými fázemi (80. – 90. léta 16. století, přelom 17. a 18. století) zůstávalo berchtoldovské období poněkud ve stínu těchto velkých uměleckých podniků. Výsledky studie se dají shrnout do následujících tezí – zámek byl v 60. letech 17. století modernizován, v této době vznikla dvojice obřích volutových štítů, které vedle sémantických konotací s církevní architekturou (jezuitský kostel ve Vídni, realizace štítů kolem 1623) nacházíme především na mnichovské staré rezidenci (včetně použití dobové grafiky M. Meriana). Nepochybně důležitou roli sehrávalo také výjimečné prostředí premonstrátského kláštera v Louce u Znojma, na jehož "zámku" (dle popisu na grafice se rovněž nacházely výrazně akcentované volutové štíty. Loucký klášter sehrál svou inspirující roli pro širší okolí Znojma patrně nejen po přestavbě F. A. Pilgramem, ale rovněž v raném baroku. Dalším zjištěním je, že právě Bavorsko plnilo za Berchtoldů roli exportéra uměleckých sil – na panství jsou doloženi malíři z této oblasti (například Jacob Grundemann ad.). Jejich výskyt kulminoval právě v 60. letech 17. století. Práce se věnuje rovněž dalšímu mecenátu Berchtoldů z Uherčic, a to zejména na území Prahy – tento rod se v raném baroku zakupuje v Praze, vlastní dům na Novém Městě a funduje kapli před kostelem Panny Marie Sněžné (zbořena).

Třetí studie se věnuje skvělé štukové výzdobě prostorů 1. patra uherčického zámku. Tuto výzdobu podle nejnovějších zjištění klademe do dvou fází – před rokem 1696 a po roce 1705. Dosud v literatuře zůstávala nepovšimnuta těsná vazba mezi těmito realizacemi a vnitřními štukovými dekoracemi některých benátských paláců (Palazzo Balbi). Souvislost je dána nejen stejnou dobou vzniku, ale také stylovým názorem, který vycházel ze společného geografického místa původu těchto umělců – z Tessina (Ticino). Uherčické štuky se tak dostávají nejen do kontextu díla Baldassare Fontany (záslužná práce profesora varšavské univerzity M. Karpowicze), ale rovněž do širšího evropského kontextu. Ukazuje se dobová modernita použitého řešení. Kontext významných štukatérů z Tessinu – Santino Bussi, Alberto Camesina. Kolem roku 1700 se rozšiřuje ve Vídni styl "mėkkých lemů", jehož ohlas nacházíme rovněž na Moravě.

4. BAYEROVÁ, Tatjana – BAYER, Karol – ČECHOVÁ, Jana – VÁCHA, Zdeněk: Laboratorní průzkum nátěrů a omítek exteriéru zámku v Uherčicích – 2. etapa

Laboratorní analýzy povrchových úprav a materiálů použitých pro dekoraci exteriéru a interiérů navázaly na etapu z roku 2000. Výstup má formu vázaného katalogu vzorků s příslušnou dokumentací (barevné foto místa odběru vzorku, dokumentace laboratorní průzkumné metody, slovní vyhodnocení výsledků, interpretace).

Metody analýzy u povrchových úprav (nátěrů): vyhotovení mikronábrusů, mikrofoto + popis (pozorování v optickém mikroskopu), REM-EDX prvková analýza, zhotovení práškových preparátů, analýza mikrochemie pojiv, dle nutnosti RTG difrakce pigmentů, FTIR analýza pojiv. Cílem analýzy bylo určení stratigrafie vrstev, určení použitých pigmentů a orientační stanovení pojiv.

Metody analýzy o omítek (maltošina, štukové masy): makroskopický popis materiálu, silikátová analýza, granulometrie pojiva, REM-EDX prvková analýza, RTG difrakce, mikrochemické zkoušky přítomnosti pojiv.

- Výsledky: –) zásadní změna výrazu velké části interiérů spočívající v koloristickém pojednání starších (barokních) štuků dominantní úpravy za syna generála Donata Heisslera z Heitersheimu, Františka Josefa, souvisí patrně s úpravami místností východního traktu navazující na zřízení tzv. banketního sálu za Eduarda Collalto et San Salvatore. Je možné, že zmínka o opravě štukové výzdoby tzv. mramorové chodby v letech 1807–08 souvisí s touto rozsáhlou kampaní, projevující se v řadě místností včetně reprezentačních místností tzv. spojovacího (západního) křídla barevným pojednáním do té doby monochromně pojednaných dekorací.
-) Provedené analýzy barokního štku (připisovaného Baldassaru Fontanovi) dovolují komparaci s historickými prameny – barokními recepturami pro štuk a stanovují materiálové parametry pro další zkoumání v této oblasti.
-) Analýza maltoviny renesanční věže (II. NP) podlahy rovněž dovoluje další komparace a upřesnění technologie konsolidace, respektive doplnění v rámci restaurátorského zákroku.

5. BLÁHA, Jiří: Stavebně historická analýza konstrukcí krovů, proměny střešní krytiny – 2. etapa

V průběhu roku 2001 byla v souladu s původní časovou rozvahou provedena hlavní část terénního sběru dat. Pro většinu dokumentačních jednotek v objektu zámku jsou rozkreslena pracovní schémata příčných vazeb i podélného vázání a doplněna změřenými hodnotami. Byla zahájena systematická fotodokumentace celků i detailů jednotlivých konstrukcí. Pokračovaly odběry vzorků pro dendrochronologické datování. V rámci srovnávacího výzkumu bylo posouzeno několik desítek krovů objektů s regionální, časovou nebo typologickou vazbou na zkoumaný areál a z nich byly vybrány příklady souvisejících konstrukcí. Souběžně probíhající archivní výzkum má za úkol pokusit se zjistit konkrétní jména zhotovitelů krovů – tesařských mistrů.

Jednotlivé konstrukce krovů jsou zkoumány metodou podrobné povrchové observace, která vedle konstrukčně typologického rozboru tesařských vazeb eviduje a vyhodnocuje i stopy nástrojů (trasologie), rozměřování prvků a jejich spojů, dodatečné zásahy a opravy včetně drobných, většinou pozdějších epigrafických projevů zjištěných na povrchu trámů. Oměřování vazeb pro vykreslení schémat příčných vazeb a podélného vázání je prováděno pomocí ocelového svinovacího metru v kombinaci s laserovým dálkoměrem. Jedinými destruktivními zásahy jsou vývrty pro dendrochronologii prováděné ručním Preslerovým nebozezem o vnějším průměru dřívku 8 mm.

Terénní práce na komplexní analýze vývoje zastřešení stavebních objektů v areálu zámku byly zahájeny systematickou inventarizací. S ohledem na předpokládané budoucí zpracování výstupů formou GIS (Geografický informační systém) byly střechy v areálu zámku rozděleny na plošné objekty, tzv. dokumentační jednotky (DI). Jejich tvar a velikost jsou vymezeny půdorysným průmětem lokalizovaných krovových konstrukcí pocházejících z různých stavebních etap.

Jako podklad pro kresebnou dokumentaci je možné částečně využít dostupná stavební zaměření v měřítku 1:50 Uherčice – zámek (Geodézie Brno) a Uherčice – hospodářský dvůr s lihovarem. Výkresy půdorysů v úrovni půdy jsou pro daný účel postačující, budou pouze překontrolovány a doplněny o detaily. Pro základní představu o podobě jednotlivých konstrukcí budou u dochovaných historických krovů vykreslena názorná schémata příčných vazeb a podélného vázání v měřítku 1:50 (metodika Roofs – BLÁHA 1999).

Rozsah textové části pasportů jednotlivých dokumentačních jednotek bude odpovídat významu a množství zjistitelných údajů. Základní popisná data budou uspořádána podle struktury databázového souboru Katalogu historických krovů ČR připravovaného v návaznosti na metodiku Roofs (viz www.roofs.cz).

Dendrochronologické odběry provedené v klíčových místech po hlubším seznámení se stratografií jednotlivých konstrukcí nebo jejich částí upřesnily některé etapy stavebně historického vývoje celého areálu. Ze vzorků získaných při demontáži vážně poškozených krovů nárožních bašt vstupního nádvoří (DI 24 a DI 25) a horní zahrady (DI 26) bylo u jedlového a borového dřeva zjištěno kácení na přelomu let 1591/92 a 1592/93. Vývrty z obdobné konstrukce krovu severního altánu v dolní zahradě (DI 35) ukazují na kácení v létě roku 1586. Tyto údaje spolu s datováním krovu nad přístavkem černé kuchyně (DI 08) do zimy 1590/91 významným způsobem upřesňují naše dosavadní poznatky o utváření zámeckého komplexu v renesančním období, resp. o časovém horizontu jeho stavebního završení. Dalším důležitým údajem je zjištěný časový horizont 1688/89, kterým jsou datovány pozůstatky krovu severní části (DI 14) západního spojovacího křídla (DI 13). V zástavbě okolo hospodářského nádvoří bylo jako nejstarší dochovaná konstrukce krovu lokalizováno pultové zastřešení jižního křídla (DI 27) dendrochronologicky určené do zimy 1752/53 s mladšími úpravami v letech 1924, 1999 a nejnověji 2001.

K nejvýznamnějším výsledkům srovnávacího výzkumu patří lokalizace otisku krajní vazby zaniklého krovu v omítce štítu raně renesančního křídla zámku v Polici. Typologicky i dobou vzniku tato vazba velmi úzce koresponduje s řešením dochovaného krovu východního křídla uherčického starého zámku (DI 02). Z typologického hlediska je pro tento krov významné zejména srovnání s krovem třebíčského hřbitovního kostela Nejsvětější Trojice (dendro 1563/64) a dále i s dalšími konstrukcemi v regionu, které dokládají přechod od podélně neprovázaných krovů s křížem vyztuženými příčnými vazbami k podélným stolicím (zejména pozdně gotické kostely stavebního okruhu pánů z Hradce) nebo jako v uherčickém případě přímo ke krovům podélně vázaným ležatou stolicí (zámek Telč). Pro konstrukce z konce 16. století (DI 09, DI 11 a DI 15) je okruh nejbližších srovnatelných krovů omezen na stavební činnost nobility (opět zámky Police a Telč, jejich sýpky, dále panská sýpka v Dačicích) a monastické památky (klášter v Dačicích). Samostatnou kapitolou jsou dekorativní úpravy těchto krovů, které kombinují ozdobné ubírání hran s jednoduchými ornamenty čtvanými rudkou, což je projev, který v této podobě a v daném časovém horizontu nemá v nejbližším okolí paralelu. Krovy z barokní doby (DI 01, DI 04) lze vzhledem k zjištěné velmi vysoké úrovni řemeslného zpracování srovnávat jen s těmi nej kvalitnějšími soudobými konstrukcemi (kostel sv. Vavřince v Dačicích, kostel v Rancířově, zámek v Brtnici).

6. HODEČEK, Dalibor: Dějiny zámku v Uherčicích

Komplexní zpracování dějin zámeckého objektu v Uherčicích zahrnuje období 14.–20. století. Přibližně 21 stran základního textu je opatřeno poznámkovým aparátem (t.č. 145 poznámek). Do příloh (8 stran) byl v první fázi zařazen dílčí přepis urbáře uherčického panství z roku 1628 s popisem zámku a přilehlých hospodářských budov, přepis nápisu na náhrobní desce Jakoba Berchtolda, přepis závěti Donáta Heisslera z Heitersheimu, přepis závěti Thomase Vinciguerry Collalta, soupis popularizačních prací o zámku v Uherčicích a soupis všech majitelů. Od vypracování soupisu odborných prací bylo vzhledem k existenci poznámkového aparátu upuštěno. Základní text je zpracován na úrovni odborné studie. Přílohy jsou zpracovány formou transliterace archivních dokumentů.

Práce je z větší části výsledkem nového archivního průzkumu. Historická fakta obsažená ve starší literatuře, studiích, stavebněhistorickém průzkumu provedeném v roce 1974 L. Lancingerem a J. Mukem a diplomové práci L. Kalábové z roku 1999 byla dle možností ověřena studiem písemností uložených zejména v Moravském zemském archivu v Brně, ve spisovně Státního památkového ústavu v Brně a na Katastrálním úřadu Brno – město. Excerpce archiválií již v této fázi přinesla některá zásadní nová zjištění. V případě datování vzniku objektu se osvědčila mezioborová komparace. Provedený dendrochronologický

průzkum krovů spolu s archivním průzkumem přispěl k novému, přesnějšímu datování založení uherčického šlechtického sídla. Ukazuje se, že bude nutno přehodnotit starší tvrzení, jež předpokládá vznik objektu na přelomu 15. a 16. století ve formě pozdně středověké tvrze. Korigována musela být též některá dílčí zjištění T. Jeřábka, který ve 2. polovině 90. let provedl základní archivní průzkum vztahující se k barokní přestavbě zámku na přelomu 17. a 18. století. Podrobně bylo zachyceno období po roce 1945, kdy zámek chátral.

Dílčí zpracování dějin zámku v Uherčicích přineslo vůbec poprvé přehled všech změn majitelů. Byly doplněny základní orientační informace o jednotlivých stavebních etapách. Některé z nich byly přesněji datovány (vznik objektu, oprava střech ve 20. letech 20. století), což může být východiskem pro jejich budoucí posouzení z uměleckohistorického hlediska.

7. KROUPA, Petr: SZ Uherčice v roce 2001 – podrobná fotografická dokumentace (2. část)

Na objednávku nařídil dvěma profesionálními fotografi 700 barevných záběrů detailů interiérů a exteriérů zámku, které navazují na konvolut 350 fotografií pořízených v roce 2000. Fotografie jsou popsány a uloženy v pořadačích, negativy budou evidovány ve fotoarchivu SPÚ v Brně. Souběžně s uložením pozitivů v pořadačích probíhá elektronické uložení záběrů, které bude na závěr akce převedeno na kompaktní disk. Fotografická dokumentace vyvrcholí v příštím (tj. posledním) roce pořízením fotografické inventarizace celého objektu (karty s fotografií a těmito údaji: objekt, předmět, umístění, rok pořízení záběru, materiál, stav, popis).

Zahájení semináře Staré stezky

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Od začátku roku pokračoval mezinárodní program v rámci spolupráce Brno - Utrecht. Holandská strana obdržela dotaci na přípravu programu rozvoje města, tzv. program MATRA, který zastřešuje projekt INTEGROVANÝ PŘÍSTUP K BYDLNÍ, zajišťovaný MMB a Magistrátem města Utrechtu, s podporou Ministerstva regionálního rozvoje a Ministerstva kultury ČR. Státní památkový ústav se účastní jako odborný poradce a garant pro rozvoj městských prostorů, supervizor pro analýzu CHER (Cultural Historical Effect Report). Eva Bůřilová a Iveta Černá jsou v přípravném výboru programu a v pracovní skupině analýzy CHER, garantované MMB OPP.

Nadále pokračovala úzká spolupráce s World Monuments Fund, zejména při opravě památek Lednicko–valtického areálu. Státní památkový ústav v Brně obdržel dotaci na restaurování zámeckého skleníku v Lednici a záměčku Rendez–vous v celkové výši 3 260.000.– Kč. I v tomto roce probíhaly písemné a osobní konzultace zaměřené k další pomoci při záchraně ohroženého kulturního dědictví. Ve dnech 10.–12. listopadu 2001 navštívil Českou republiku zástupce WMF M. A. Weber. Jeho zájem byl tentokrát zaměřen ve větší míře rovněž na vilu Tugendhat v Brně. Z jednání vyplynula reálná možnost významné finanční podpory při její opravě a restaurování.

Mezinárodní spolupráce probíhala s Holandskou nadací Jonathan Anna – Stichting, která tradičně věnovala cibule tulipánů pro výsadby v lednickém parku a dvě dřevěné lavice; tato nadace dále přispívá významnou měrou na obnovu kaple. Od americké nadace Hickory Foundation obdržel SPÚ v Brně prostřednictvím nadace Partnerství v Brně finance na další etapu záchranu významných stromů v lednickém parku.

V říjnu navštívil LVA architekt Georges Farhat a jeho další kolega z Ecole d'architecture de Versailles. Byli seznámeni s postupem prací v lednickém skleníku, navštívili lednický park, zámek ve Valticích, Kolonádu, Rendez–vous a Nový Dvůr.

Obnova
zámeckého skleníku v Lednici

KNIHOVNA A PŘÍRŮSTKY KNIHOVNÍHO FONDU

Květoslava Říčková, PhDr. Richard Mayer, Mgr. Zdenka Bombíková

Bylo zapsáno a katalogizováno (v lístkovém seznamu formátu A5 a digitálně v programu Tinlib) 325 přírůstků. V lednu byla zahájena příprava na stěhování – obsahová prověrka, v březnu proběhlo stažení výpůjček a v květnu bylo zahájeno balení knihovny a staré fototéky do krabic. 30. června byla knihovna přestěhována.

PhDr. Richard Mayer pokračoval ve zpracování výběrové bibliografie k moravským památkám z časopisu Mittheilungen der K.k. Central-Commission für Erforschung und Erhaltung der kunst- und historischen Denkmale (ročníky 1907 – 1918). Excerpované údaje (595 kartotéčních lístků ve dvojím vyhotovení) byly zařazeny do jmenného a předmětového (lokačního) lístkového katalogu (formát A5).

Součástí knihovny je uzavřený fond starých fotografií (pozitivy), jehož podstatnou součástí tvoří jihomoravská část fotoarchivu bývalého Státního fotoměřického ústavu (zhruba 60.000 kusů fotografií). Po přestěhování byl fond na konci roku opět zpřístupněn badatelům.

PŘÍRŮSTKY KNIHOVNÍHO FONDU ODBORNÉ KNIHOVNY STÁTNÍHO PAMÁTKOVÉHO ÚSTAVU V BRNĚ V ROCE 2001

Bibliografie a encyklopedie

KUBÍČEK, Jaromír: Noviny a časopisy na Moravě a ve Slezsku do roku 1918. Brno 2001.

SOUPIŠ prací vydaných Slováckým muzeem v letech 1914–1984. Uherské Hradiště 1985.

BURACHOVIČ, S. – WIESER, S.: Encyklopedie lázní a léčivých pramenů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha 2001.

LUTOVSKÝ, Michal: Encyklopedie slovanské archeologie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha 2001.

NODL, Martin – NOVÁ, M.: Kamenné kříže Čech a Moravy. Praha 2001.

WALDHAUSER, Jiří: Encyklopedie Keltů v Čechách. Praha 2001.

ŽUPANIČ, Jan – STELLNER, František: Encyklopedie knížecích rodů zemí Koruny české. Praha 2001.

Katalogy výstav

BÁRKOCZI, István: Von Rafael bis Tiepolo. Italienische Kunst aus der Sammlung des Fürstenhauses Esterházy. München 1999.
ETRUSKOVÉ. Praha 2001.

GÜSE, Ernst-Gerhard – PERRIG, Alexander(ed.): Zeichnungen aus der Toskana. Das Zeitalter Michelangelos. München 1997.

IMAGINATION des Unsichtbaren. 1200 Jahre Bildenden Kunst im Bistum Münster, 1. Münster 1994.

IMAGINATION des Unsichtbaren. 1200 Jahre Bildenden Kunst im Bistum Münster, 2. Münster 1994.

KRATOCHVÍL, J. – KRÁTKÁ, K. – HORÁKOVÁ, M. (ed.): Židovská Morava – Židovské Brno. Brno 2000.

KUDĚLKA, Zdeněk: O nové Brno. Brněnská architektura 1919–1939, 1: Textová část Brno 2001.

KUDĚLKA, Zdeněk: O nové Brno. Brněnská architektura 1919–1939, 2: Obrazová část. Brno 2001.

PAZDEROVÁ, Alena – BONELLI CONENNA, Lucia: Siena v Praze. Dějiny, umění, společnost. Praha 2000.
VLNAS, Vít: Sláva barokní Čechie. Umění, kultura a společnost 17. a 18. století. Praha 2001.
VŠETEČKA, Petr (ed.): 3 vily architekta Zdeňka Plesníka: Zikmundova, Hanzelkova, Liškova. Praha, Brno 2001.
ZLATNA bula 1242–1992. Zagreb 1992.

Sborníky

BIBLIOTHECA Strahoviensis, 4–5. Praha 2001.
55. BULLETIN Moravské galerie v Brně. Brno 1999.
DĚJINY Moravy a Matice moravská. Problémy a perspektivy. Sborník příspěvků z vědecké konference. Brno 2000.
HOUSKOVÁ, Daniela: Řád cisterciáků v českých zemích ve středověku. Sborník vydaný k 850. výročí založení kláštera v Plasech. Praha 1994.
CHARVÁTOVÁ, Kateřina: 900 let cisterciáckého řádu. Sborník z konference v Břevnovském klášteře v Praze. Praha 1998.
JESENICKO, 1. Vlastivědný sborník. Jeseník 2000.
JIŽNÍ Morava, 38. Brno 1999.
JIŽNÍ Morava, 39. Brno 2000. KOSTEL Nanebevzetí Panny Marie ve Strážnici. Historie a současnost. Sborník k 250. výročí svěcení kostela, Strážnice 2000.
KRÁLOVSKÝ Vyšehrad, 1. Sborník příspěvků k 900. výročí úmrtí prvního českého krále Vratislava II. (1061–1092). Praha 1992.
KRÁLOVSKÝ Vyšehrad, 2. Sborník příspěvků ke křesťanskému miléniu a k posvěcení nových zvonů na kapitulním chrámu sv. Petra a Pavla, Kostelní Vydří 2001.
MINULOSTÍ Západočeského kraje, 35. Plzeň 2000.
PROBLEMATIKA historických a vzácných knižních fondů Čech, Moravy a Slezska 2000.
Světová putování a česká knižní kultura. Sborník z 9. odborné konference Sdružení knihoven České republiky. Brno 2000.
SBORNÍK Muzea Blansko, 2000. Blansko 2001.
SBORNÍK prací filozofické fakulty brněnské univerzity, řada archeologická, M 4. Brno 1999.
SBORNÍK prací filozofické fakulty brněnské univerzity, řada archeologická, M 5. Brno 2000.
SBORNÍK prací filozofické fakulty brněnské univerzity, řada historická, C 46. Brno 2001.
SBORNÍK prací filozofické fakulty brněnské univerzity, řada uměnovědná, F 43. Brno 1999.
SBORNÍK prací filozofické fakulty brněnské univerzity, řada uměnovědná, F 44. Brno 2000.
SLEZSKO v dějinách českého státu. Sborník příspěvků z vědecké konference konané u příležitosti 50. výročí Slezského ústavu SZM v Opavě. Opava 1998.
SLOVÁCKO, společenskovědní sborník pro moravsko–slovenské pomezí: Uherské Hradiště 33–34, 1991–1992 35, 199337, 199538, 199639, 199740, 199841, 1999.
STARÉ stezky, 6. Sborník referátů z 6. semináře 25. dubna 2001. Brno 2001.
STŘEDNÍ Morava, 12. Vlastivědná revue. Olomouc 2001. STŘEDNÍ Morava, 13. Vlastivědná revue. Olomouc 2001.
Z DĚJIN hutnictví. Rozpravy Národního technického muzea v Praze: sv. 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 18.
ZPRAVODAJ Muzea v Hradci Králové, 25. Hradec Králové 1999.

Sborníky Společnosti pro technologie ochrany památek (STOP)

BARVA A JEJÍ VNÍMÁNÍ v památkové péči. Sborník z odborného semináře STOP, 24. 10. 2000. Praha 2000.
DODATEČNÉ IZOLACE STAVEB proti vztlínající vlhkosti. Přehled prostředků pro injektáž vlhkého zdiva. Sborník z odborného semináře STOP, 20. 12. 2000. Praha 2000.
KAMENNÁ dlažba v památkové péči. Sborník z odborného semináře STOP, 16. 11. 2000. Praha 2000.
PRŮZKUM prostředků a zařízení pro zajištění klimatu výstavních prostor, archivů a depozitářů. Sborník z odborného semináře STOP, 20. 12. 2000. Praha 2000.
PRŮZKUM suchých maltových směsí pro správký omítek. Sborník z odborného semináře STOP, 20. 12. 2000. Praha 2000.
SETKÁNÍ na zbečenské rychtě. Historické úpravy dřeva. Sborník z odborného semináře STOP, 21. 9. 2000. Praha 2000.
ŠIMŮNKOVÁ, Eva – KUČEROVÁ, Irena: Dřevo. Praha, STOP 2000.
VANĚČEK, Ivan: Nástěnné malby. Praha, STOP 2000.
ZPRAVODAJ STOP, sv. 2., č. 4.: Ochrana archivních fondů. Praha 2000.
ZPRAVODAJ STOP, sv. 3, č. 3: Vízmburk. Praha 2001.

Archeologie

ARCHAEOLOGICA historica, 26. Sborník příspěvků přednesených na 32. Konferenci archeologů středověku České republiky a Slovenské republiky s hlavním zaměřením na získávání a zpracování surovin. Brno 2000.
ČIŽMÁŘ, Miloš – GEISLEROVÁ, Kateřina: Výzkumy. Ausgrabungen 1993–1998. Brno 2000.
PŘEHLED výzkumů, 40 (1997 – 1998) Brno 1999.
PŘEHLED výzkumů, 41 (1999) Brno 2000.
VE SLUŽBÁCH archeologie. Sborník k 60. narozeninám RNDr. Vladimíra Haška, DrSc. Brno 1998.
VE SLUŽBÁCH archeologie, 2. Přírodovědné metody v archeologii a antropologii. Brno 2001.

Architektura a urbanismus

ARCHITEKTURA gotická. K výstavě Deset století architektury, sv. 2. Praha 2001.
ARCHITEKTURA románská. K výstavě Deset století architektury, sv. 1. Praha 2001.
CRESTI, Carlo–RENDINA, Claudio: Die Römischen Villen und Paläste. Köln 1998.
MARTA, Roberto: Architettura Romana. Tecniche costruttive e forme architettoniche del mondo romano. Roma 1990.
MARTA, Roberto: Tecnica Costruttiva a Roma nel medioevo. Construction techniques of the Middle Ages in Roma. Roma 1989.
MUCHKA, Ivan Prokop: Architektura renesanční. K výstavě Deset století architektury, sv. 3. Praha 2001.
OPAVA. Konkatedrála Nanebevzetí Panny Marie. Velehrad 2000.
POJSL, Miloslav–HYHLÍK, Vladimír: Olomouc. Katedrála svatého Václava. Velehrad 2000.
POLÁŠEK, Jaromír: Dřevěné kostely a kaple Moravy a Slezska. Český Těšín 2001.
SCHMEIDLER, Karel: Sociologie v architektonické a urbanistické tvorbě. Brno 2001.
STAVBY. Obrázkový slovník. Bratislava 1994.

SVOBODA, Jan E.– NOLL, Jindřich – HAVLOVÁ, Ester: Praha 1919–1940. Kapitoly o meziválečné architektuře. Praha 2000.
SVOBODA, Aleš: Brněnské podzemí. Brno 2001.
VISCONTINI, Azzi Margherita: Die italienische Villa. Bauten des 15. und 16. Jahrhunderts. Stuttgart 1997.
ZATLOUKAL, Pavel: Architektura 19. století. K výstavě Deset století architektury, sv. 5. Praha 2001.

Lidová architektura a národopis

HÁJEK, Václav: Lidová stavení, opravy a úpravy. Praha 2001.
JANČÁŘ, Josef: Lidová kultura na Moravě. Brno 2000.
Vlastivěda moravská, Země a lid, Nová řada, sv. 10.
LANGHAMEROVÁ, Jiřina: Lidové kroje z České republiky. Praha 2001.
STUDIE k lidovému stavitelství, IV. Fotodokumentace lidové architektury v muzeích České republiky. Sborník ze semináře Okresního muzea v Klatovech 1999.
TRADIČNÍ lidová výroba na Hané, její minulost a současnost. Sborník z 8. odborné konference v listopadu 1999. Olomouc 2000.
VAŘEKA, Josef: Obrázky studia lidové architektury Klatovska. Klatovy 1990.

Parky a zahrady

MLATEČEK, František: Parky a parkové areály Boskovicka a Blanenska. Blansko 2000.
POTENCIÁL v zahradní a krajinářské tvorbě. Luhačovice 2001.

Dějiny umění

BAKOŠ, Ján: Štyri trasy metodológie dejin umenia. Bratislava 2000.
BAROCKBERICHTE, 22/23: Informationsblätter des Salzburger Barockmuseums zur bildenden Kunst des 17. und 18. Jahrhunderts. Salzburg 1999.
ČESKÉ umění 1939–1999. Programy a impulzy. Praha 2000.
DĚJINY českého výtvarného umění 1780–1890, III/1. Praha 2001.
DĚJINY českého výtvarného umění 1780–1890, III/2. Praha 2001.
FIELL, Charlotte – FIELL, Peter: Design des 20. Jahrhunderts. Köln 2000.
KESNER, Ladislav ml.: Muzeum umění v digitální době. Vnímání obrazů a prožitek umění v soudobé společnosti. Praha 2000.
MANDER, Carl: Das Leben der niederländischen und deutschen Maler (von 1400 bis 1615). Wiesbaden 2000.
MEIJERS, Debora: Kunst als Natur. Die Habsburger Gemäldegalerie in Wien um 1780. Wien 1995.
MEYER, Franz: Handbuch der Ornamentik. Berlin 1997.
RYTÍŘ, Václav: Malířské signatury. Praha 2001.
SPARKEOVÁ, Penny: Století designu. Průkopníci designu 20. století. Praha 1999.
VLNAS, Vít: Sláva barokní Čechie. Stati o umění, kultuře a společnosti 17. a 18. století. Praha 2001.

Historie

BRAVERMANOVÁ, Milena – LUTOVSKÝ, Michal: Hroby, hrobky a pohřebiště českých knížat a králů. Praha 2001.
ČECHURA, Jaroslav: České země v letech 1378–1437. Lucemburkové na českém trůně, 2. Praha 2000.
DRDA, Petr – RYBOVÁ, Alena: Keltové a Čechy. Praha 1998.
ELTON, Geoffrey: Angličané. Praha 2000.
HAMANNOVÁ, Brigitte: Habsburkové. Životopisná encyklopedie. Praha 2001.
KLUČINA, Petr: Třicetiletá válka. Obraz doby 1618–1648. Praha, Litomyšl 2000.
KNOZ, Tomáš: Morava v době renesance a reformace. Brno 2001.
MATĚJEK, František: Cesta poddaného lidu na Moravě ke znevolnění. Brno 2000.
MĚŠTÁNEK, Tomáš: Moravská vesnice v předbělohorském období. Uherské Hradiště 2000.
NICHOLSON, Helen: The knights Templar a new history. Sutton 2001.
PAULINY, Ján: Arabské správy o Slovanoch (9. – 12. storočie). Bratislava 1999.
PŘEMYSLOVSKÝ stát kolem roku 1000. Na paměť knížete Boleslava II. (+ 7. února 999). Praha 2000.
READ, Piers Paul: Templáři. Praha 2001.
TŘEŠTÍK, Dušan: Vznik Velké Moravy. Moravané, Čechové a střední Evropa v letech 791 – 871. Praha 2001.
WALDHAUSER, Jiří: Encyklopedie Keltů v Čechách. Praha 2001.
ZEMEK, Metoděj: Kniha o Redutě. Dějiny jesuitské koleje v Uherském Hradišti. Velehrad 2001.

Kulturní dějiny

ASSMANN, Jan: Kultura a paměť. Písmo, vzpomínka a politická identita v rozvinutých kulturách starověku. Praha 2001.
AVENARIUS, Alexander: Byzantský ikonoklazmus 726 – 843. Storočie zápasu o ikonu. Bratislava 1998.
BAUR–HEINHOLD, Margarete: Schöne alte Bibliotheken. Hamburg 2000.
BROCKETT, Oscar G.: Dějiny divadla. Praha 2001.
FAVIER, Jean: Francois Villon. Život středověké Paříže. Praha 2001.
JUŘOK, Jiří: Česká šlechta a feudalita ve středověku a raném novověku. Majetková a sociální struktura, politická moc a kulturní reprezentace šlechty a feudality v českém státě ve 13. – první polovině 17. století. Nový Jičín 2000.
KIPPES, Erich: Die Entwicklung der Region Feldsberg unter der Herrschaft des Hauses Liechtenstein von 18. bis zum 20. Jahrhundert. Feudalismus – Demokratisierung–Nationalismus. Wien 2000.
KOLDINSKÁ, Marie: Každodennost renesančního aristokrata. Praha, Litomyšl 2001.
LADURIE, le Roy Emmanuel: Masopust v Romansu. Od Hromnic po Popeleční středu 1579 – 1580. Praha 2001.
MACEK, Josef: Víra a zbožnost jagellonského věku. Praha 2001.
MACKENNEY, Richard: Evropa šestnáctého století. Praha 2001.
SEHNAL, Jiří – VYSLOUŽIL, Jiří: Dějiny hudby na Moravě. Brno 2001. Vlastivěda moravská, Země a lid, Nová řada, sv. 12.
SCHORSKE, Carl E.: Vídeň na přelomu století. Brno 2000.
ŠOLC, Radomil: Kam i císař pán chodil pěšky. Praha 1998.
TŘEŠTÍK, Dušan: Myslití dějiny. Praha, Litomyšl 1999.

Ikonografie

MYSLIVEČEK, Milan: Panoptikum symbolů, značek a znamení. Praha 1994.

ŠTAJNOCHR, V.: Panna Maria Divotvůrkyně. Nauka o Panně Marii, mariánská ikonografie a poutní místa. Uh. Hradiště 2000.

Hrady – zámky – tvrze

CASTELLOLOGICA bohemia, 7. Praha 2000.

CASTRUM bene, 6: Burg und Stadt. Praha 1999.

CASTRUM Pragense, 2. Praha 1999.

KACETL, Jiří: Cornštejn, hrad nad Dyjí. Znojmo 2000.

KOUŘIL, Pavel – PRIX, Dalibor – WIHODA, Martin: Hrady českého Slezska. Brno 2000.

PLAČEK, Miroslav: Ilustrovaná encyklopedie moravských hradů, hrádků a tvrzí. Praha 2001.

POKLUDA, Zdeněk: Zámek Lešná. Zlín 1998.

STÁTNÍ zámek Sychrov. Výroční zpráva 2000.

URBÁNKOVÁ, Oldřiška: Poslední majitelé hradu Veveří. Od roku 1802 do roku 1925. Rosice 2000.

ZNOVUZROZENÍ hradu. Prezentační publikace stavební společnosti Tocháček, s.r.o., Brno, vydaná u příležitosti dokončení stavební části východního křídla NKP Špilberk. Brno 2000.

Regionální místopis

BÍNA, Zdeněk: Vratěnín 1251 – 2001. 750 let. Znojmo 2001.

BRNO – staré pohlednice, 6: Palackého třída, Mojžírovo náměstí, kadetní škola, kostel Nejsvětější Trojice, Kotlůvek, Kociánka, Královopolská strojárna a okolí. Brno 2000.

BRNO – staré pohlednice, 7: Husova ulice a okolí, Joštova ulice a okolí, Líšeň. Brno 2001.

DRÁPELA, Miroslav: Křtiny a vesnice jejich farnosti na pohlednicích, 1896 – 2000. Křtiny 2000.

DYTRYCH, Jaroslav: Rosice u Brna. Katalog pohlednic 1897 – 1998. Rosice u Brna 1999.

FOJTÍK, Karel – SIROVÁTKA, Oldřich: Rosicko–oslavansko. Život a kultura lidu v kamenouhelném revíru. Praha 1961.

GRAČKA, Vladimír: Objevovaná Olomouc. Zajímavosti ze stavební historie. Olomouc 2001.

CHVOJKA, Jiří: Morava a Slezsko na starých pohlednicích. Praha 2001.

KIŠKA, Ladislav: Starší historie a pamětihodnosti obce Šenova ve Slezsku. Šenov 1991.

KONEČNÝ, Stanislav: Zvony v Poličce a na Poličsku. Polička 1999.

KUNOVICE v proměnách času. Kunovice 1996.

MELMUKOVÁ–ŠAŠECÍ, Eva: Putování staletími v Telči. Telč 1999.

MERTA, Vladimír: Souvislosti názvu Písařov. Letohrad, b.r.

MUŠOV 1276 – 2000. Pasohlávky 2000.

PROCHÁZKOVÁ, Eva: Pustiměř od úsvitu dějin po současnost. Pustiměř 1995.

PROSTĚJOV. Dějiny města, díl 1. Prostějov 2001.

PŘEROV. Povídání o městě. Přerov 2000.

700 LET Mýta, 1296 – 1996. Mýto 1996.
SOCHOROVÁ, Dagmar – HARAŠTOVÁ, Lenka: Strážnice. Malý průvodce historickými památkami města. Strážnice 1997.
ŠINDELÁŘOVÁ, Irena: Paměti obce Pohořany. Olomouc 2000.
ŠTEFKOVÁ – VAJAYOVÁ, Marie: Kronika obce Pavlov. Pavlov 2001.
ŠTROBLOVÁ, Helena – ALTOVÁ, Blanka: Kutná Hora. Kutná Hora 2000.
TELČ, 900 let. 1099 – 1999. Telč 1999.
ŽIŽLAVSKÝ, Bořek: Vyprávění o křížích, sochách a božích mukách v Buchlovicích. Buchlovice 2000.

Památková péče a restaurování

ALMANACH Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón. Praha 2000.
CIULISOVÁ, Ingrid: Osudy pamiatok Slovenska 1919 – 1949. Bratislava 1994.
CONFERENCE of Authenticity in relation to the World Heritage Convention. Bergen 1994.
DEHIO–Hanbuch. Die Kunstdenkmäler Österreichs. Wien. X. bis XIX. und XXI. bis XXIII. Bezirk. Wien 1996.
DEHIO–Hanbuch. Die Kunstdenkmäler Österreichs. Salzburg. Stadt und Land. Wien 1986.
DRESDEN. Stadterhaltung mit Denkmalchutz und Denkmalpflege. Mersburg, b.r.
GAZZOLA, Pietro: The Past in the Future. Roma 1975.
ICOM–CC Study Series: Cahiers d'étude. Paris 1995.
JOKILEHTO, Jukka: A History of Architectural Conservation. Oxford 1999.
KLOTZ–WARISLOHNER, Gerhard SAAR, Martin: Reparatur in der Baudenkmalpflege. Das Bayerische Bauarchiv Thierhaupten mit einem Beitrag von Gert Th. Mader. München 1999.
NARA Conference on Authenticity in relation to the World Heritage Conventions. Tokyo 1995.
PACÁKOVÁ, M. – ŠEFCŮ, O. – VINAŘ, J.: Metodika ochrany dřeva. Příloha časopisu Zprávy památkové péče, roč. 60. Praha 2000.
PAMÁTKOVÝ ústav v Ostravě. Výroční zpráva 2000. Ostrava 2001.
PAMÁTKOVÝ ústav v Plzni. Výroční zpráva 2000. Plzeň 2001.
PAMÁTKY středních Čech, 14/1. Výroční zpráva 1999. Praha 2000.
PAMÁTKY středních Čech, 14/2. Praha 2000.
PAMÁTKY středních Čech, 15/1. Výroční zpráva 2000. Praha 2001.
PAMÍATKOVÝ ústav Bratislava. Výročná správa 2000. Bratislava 2001.
PREVENTIVNÍ ochrana sbírkových předmětů. Praha 2000.
VILA Tugendhat – význam, rekonstrukce, budoucnost. Sborník z mezinárodního sympozia. Brno 2000.
ZA STAROU Prahu, 1–2/2000. Věstník Klubu za starou Prahu, XXX (I.) Praha 2000.
ZPRÁVY Státního památkového ústavu v Brně, 4. Brno 2000.
ŽIVOT v památkách a historickém prostředí. Praha 2000.

Pomocné vědy historické

BLÁHOVÁ, Marie: Historická chronologie. Praha 2001.
GENEALOGICKÉ a heraldické informace, 2000. Brno 2001.

KROHA, Tyl: Grosses Lexikon der Numismatik. Gütersloh 1997.

REGESTA diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae, pars V: 1346 – 1355, fasciculus 3: 1350 – 1352. Praha 2000.

VOTÝPKA, Vladimír: Návraty české šlechty. Praha 2000.

Užití umění

HABSBURG, Géza von: Fürstliche Kunstkammern in Europa. Stuttgart, Köln, Berlin 1997.

HISTORICKÉ varhany v Čechách. Praha 2000.

JUNDROVSKÝ, R. – TICHÝ, Erik: Kamenictví. Tradice z pohledu dneška. Praha 2001.

KNÁPEK, Zdeněk: Rukověť starožitníka a sběratele. Alpaka – hygiena – kamna. Olomouc 2000.

KYBALOVÁ, Ludmila: Dějiny odívání. Středověk. Praha 2001.

MRÁZEK, Ivan: Drahé kameny ve středověku Moravy a Slezska. Brno 2000.

WARSHAWOVÁ, Julie: Velká kniha keramiky. Čestlice 2001.

Časopisy odebírané v roce 2001 – české:

Architekt Atelier; Časopis Matice moravské; Časopis Národního muzea; Český časopis historický; Český lid; Dědictví Koruny české; Dějiny a současnost; Historický obzor; Kámen; Kuděj; Malovaný kraj; Materiály pro stavbu; Národopisná revue; Od Horácka k Podýjí; Prostor Zlín; Průzkumy památek; Revue Antique; Slezský sborník; Spektra nátěrových hmot; Umění

Časopisy odebírané v roce 2001 – zahraniční:

ArsBiuletyn historii sztuki; Die Denkmalpflege; Mitteilungen des Instituts für österreichische Geschichtsfors; Ochrona zabytkow; Österreichische Zeitschrift für Kunst und Denkmalpflege; Pamiatky a múzeá; Renaissance Studies; Restauero; Zeitschrift für Kunstgeschichte

SEZNAM STÁLÝCH ZAMĚSTNANCŮ ÚSTAVU

Odbor ředitele

Míčka Jaromír PhDr.	ředitel
Sekretariát ředitele	
Kotasová Nora	sekretářka
Oddělení právní a VPK	
Kubáňová Libuše JUDr.	vedoucí oddělení
Bárta Pavel	referent kontroly, CO
Hrdličková Irena	referentka
Neradová Zdeňka Mgr.	právník
Valoušková Danuše Mgr.	právník
Publikační oddělení	
Dvořáková Eva PhDr.	vedoucí oddělení
Fabiánová Bohdana Mgr.	redaktorka
Marvanová Jarmila	výtvarná redaktorka
Samek Bohumil PhDr.	sam. věd. pracovník-redaktor
Tesárek Vladimír	výtvarník

Odbor technicko-organizační

Eckertová Helena	samostatný referent
Ilias Georgi	vedoucí odboru
investice	
Halásková Gabriela	energetička
Rozprým Filip	investiční referent
Rumplová Miluše Ing.	investiční referentka
Vaněk Zdeněk	investiční referent
Žáková Jaromíra	investiční referentka
Oddělení hradů a zámků	
Sedláková Marta	vedoucí oddělení
Lysková Eliška PhDr.	památkář
Selucká Veronika Mgr.	památkář
provoz SHZ	
Košťálová Jaroslava	provozně technická referentka
Pacalová Vlasta	provozní referentka
evidence a dok. kulturního mobiliáře	
Fraňková Gerda	referentka
Melkovičová Gabriela	provozně technická referentka

Referát zámeckých knihoven

Kneslová Pavla PhDr.	památkář
Holíková Pavla PhDr. – MD	památkář
Referát pro styk s veřejností	
Kaděrová Zdeňka	referentka

Odbor památková péče

Housovský Miloslav Ing., PhDr.	vedoucí odboru
Sekretariát odboru	
Čechová Iva	referentka
Staňková Terezie	referentka
Garanti okresů	
Bělská Jana Ing. arch.	architekt památkář
Bláha Jiří Ing.	památkář
Brožová Miroslava	uklízečka
Bůřilová Eva Ing. arch.	architekt památkář
Čermáková Petra Ing.arch.	architekt památkář
Černá Iveta Ing. arch.	architekt památkář
Firbasová Jana Ing. arch.	architekt památkář
Hodaňová Klára Ing.	památkář
Hrubá Kateřina Ing.	památkář
Komárková Dana Ing.	památkář
Kozdas Jan PhDr.	památkář
Matulíková Zoja Mgr.	památkář
Müllerová Helena Mgr.	památkář
Novotná Celestina Ing.	památkář
Procházková Marta Ing.	památkář
Rudolfová Blanka Ing. arch.	architekt památkář
Šrámková Vlasta PhDr. – MD	památkář
Sedláček Tomáš	památkář
Šuman Petr Ing.	památkář
Vícha František prom. hist.	památkář
Vítková Hana PhDr.	památkář
Vítková Galina Ing. arch.	architekt památkář
Wewiora Pavel Ing. arch.	vedoucí odboru
Žákovská Petra Ing. arch.	památkář

Odbor specialistů

Vácha Zdeněk PhDr.	vedoucí odboru
Čihálik Martin Mgr.	památkář
Dunajová Alena Mgr. – MD	památkář
Fetterová Dagmar Ing.	architekt pro historickou zeleň
Havlíčková Eva	dokumentátorka
Himmelová Zdenka PhDr.	památkář archeolog
Hvězdová Kateřina	dokumentátorka (neprav. výpomoc)
Kovářů Věra PhDr.	památkář
Kundera Lubomír PhDr.	památkář archeolog
Novotná Dana Ing. arch.	architekt památkář
Palátová Hana Mgr.	památkář
Peterková Petra Ing. arch.	architekt památkář
Podzimková Jarmila Ing.arch. CSc.	architekt památkář
Sedláčková Libuše Ing.	architekt pro historickou zeleň
Sedláková Marta Mgr.	vedoucí TOO
Sochor Vlastimil Mgr.	památkář
Staňková Eva Mgr.	památkář
Stehlík Miloš Prof. PhDr.	památkář
Stránská Radmila PhDr.	památkář archeolog
Šaléová Jana	referentka
Trampotová Daniela	dokumentátorka (neprav. výpomoc)
Vitula Petr PhDr.	památkář archeolog
Zdražilová Barbora Mgr.	památkář

Odbor informací

Kroupa Petr PhDr.	vedoucí odboru informací
Báčová Klára Mgr.	památkář
Beneš Jiří	osvětlovač
Bombíková Zdenka Mgr.	pracovnice archivu
Böhm František PhDr.	památkář
Černohlávek Jiří	kameraman-dokumentátor
Hockeová Jiřina PhDr.	památkář
Hodeček Dalibor Mgr.	památkář
Hrdina Ivo	operátor výp. techniky
Chaloupková Marie PhDr.	památkář
Kalábová Lenka Mgr.	Památkář
Klusoňová Klára	dokumentátorka
Kourková Marie PhDr.	památkář
Lorenzová Jana	fotografka

Matuszková Jitka PhD. Mgr.	památkář
Mayer Richrad PhDr.	památkář
Olšanová Ludmila	dokumentátorka
Rotnáglová Naděžda	fotografka
Rozprýmová Jaroslava	pracovnice archivu
Řeholka Ivan PhDr.	památkář
Říčková Květoslava	knihovnice
Szabó Katalin Ing. arch.	architekt památkář
Šabatová Lenka Mgr.	Památkář
Ulrichová Ludmila	pracovnice archivu
Windsor Topolská Yvona Mgr.	památkář
Winklerová Hana	ref. dokumentace, fotografka

Ekonomický odbor

Krejčová Dagmar Ing.	vedoucí odboru
účetny	
Pěničková Zdenka	vedoucí referátu PaM
Fišerová Božena	mzdová účetní
Hejlková Jaroslava	účetní
Kolaříková Marie	mzdová účetní
Pelikánová Milena	účetní-pokladní
Pobořilová Miroslava	samostatná účetní
Příkrylová Jana	účetní
Šildberger Martin	operátor počítače
Šmehliková Drahomíra	účetní
Oddělení CPS	
Kračmarová Miluška	vedoucí oddělení
Dřtilová Zdeňka	zástup – inventurník
Dubský František	údržbář
Fidrich Miroslav	domovník rekr. obj. Krátká
Kandalcová Eva	uklízečka
Kloudová Stanislava	uklízečka
Mikulčícká Věra	dělnice ve skladu
Mohlerová Jana	vrátná
Sobolová Anna	telefonistka
Toman Richard	domovník
Tomanová Drahomíra	vrátná
Ungrová Jana	uklízečka
Wimmerová Dagmar	spisová manipulantka
Kotrás Zdeněk	řidič (os. vozidla)

Lukešová Hana – MD	referentka zásobování a dopravy	Vlk Miroslav	strážný
Personální referát		Vlk Josef	strážný
Drábová Vlasta	personalistka		
SH Bítov			
Paukert Jiří PhDr.	vedoucí odboru	Oddělení parku Lednice	
Binder Jan	provozně technický pracovník	Bernad Oto	zahradník
Binderová Jana	referentka	Baroň Radim	zahradník
Fišer Vladimír	průvodce	Budlanská Bohumila	dělnice v zemědělství
Chloupek Bedřich	strážný	Budlanská Marie	zahradnice
Jelínková Jaroslava – MD	pokladní	Gajdušek Petr	zahradník
Kaláb Pavel	domovník–údržbář	Gálová Věra	zahradnice
Meister Jan	strážný	Grbavčic Josef	zahradník
Radauscher Radek	pomocný dělník	Hastík Zdeněk	traktorista
Vaňková Alena	uklízečka	Leblochová Anna	zahradnice
		Ligasová Božena	zahradnice
		Markovič Ludvík	traktorista
SZ Bučovice		Markovičová Drahomíra	dělnice v zemědělství
Ecler Pavel Mgr.	vedoucí odboru	Stejskalová Věra	zahradnice
Fenyk Josef	zástup – strážný	Suchýňa Vladimír	opravář zemědělských strojů
Hanáková Hana	uklízečka	Svobodová Jana	dělnice v zemědělství
Chour Bohuslav	strážný	Šlichta Jan	zemědělský dělník
Staňková Dita – MD	průvodkyně, pokladní, adm. prac.	Vyhnálková Anna	zahradnice
SZ Lednice			
Holásková Ivana	vedoucí odboru	SZ Lysice	
Benešová Slávka – MD	uklízečka	Medková-Rudolfová Martina	vedoucí odboru
Burianová Jana	uklízečka	Ryšavý Radek	pověřen vedením odboru SZ Lysice
Hastíková Zdeňka	uklízečka	Foret Stanislav	údržbář
Hlavenka Jan	strážný	Havelková Renata	pokladní, průvodkyně
Holásek Václav	údržbář	Hejtmánek Josef	strážný
Hyklová Bohdana	průvodkyně	Holcner Jaroslav	strážný
Jandásek Ivan	údržbář	Knotková Věra	průvodkyně
Mráz Wolfgang	zedník	Kratochvíl Vladimír	údržbář
Pimek Ladislav	strážný	Kratochvílová Hana	uklízečka
Pulkrábková Anna	uklízečka	Oddělení zahrady Lysice	
Říha Jindřich	průvodce, provozně–tech. Pracovník	Kopecký Evžen	vedoucí oddělení
Sehnal Petr	pomocný dělník	Brodecká Marcela	zemědělská dělnice
Sojka Jaroslav	údržbář	Svobodová Helena	zahradnice
Vaškovič Josef	údržbář, zedník	Vašíčková Iva	zahradnice
Vlk František	údržbář		

SZ Milotice

Boček Evžen Mgr.	vedoucí odboru
Bočková Miroslava	provozně technická pracovnice
Bouchalová Anna	uklízečka
Lihanová Ladislava	průvodkyně
Mikulášková Marie	průvodkyně
Miščík Andrej	strážný
Neduchal Roman	údržbář
Oddělení zahrady Milotice	
Lattenberg Svatopluk	vedoucí oddělení
Dobeš Vladimír	zedník
Dobešová Marie	zahradnice
Kordulová Růžena	zahradnice
Matyášová Jindřiška	zemědělská dělnice
Nedvědicová Marie	zemědělská dělnice
Polášek Petr	opravář zemědělských strojů

SH Pernštejn

Škrabal Zdeněk Mgr.	vedoucí odboru
Janášová Marta	provozně technická pracovnice
Kinc Jaroslav	průvodce
Kučerová Jitka Ing..	odborná pracovnice pam. objektu
Pavlíková Anna	uklízečka
Reich Jan	údržbář
Škrabalová Eva PhDr.	správce depozitáře
Urbánková Vlasta	uklízečka
Verner Jan	údržbář

SZ Rájec nad Svitavou

Kopecká Jana	vedoucí odboru
Hlavica Rudolf	strážný
Jun Pavel	zedník
Jurná Ludmila	průvodkyně
Novák Karel	strážný
Rozhonová Jana	uklízečka
Oddělení zahrady Rájec	
Dvořák Jan	vedoucí oddělení
Dýrová Věra	zemědělská dělnice
Jarůšková Jana	zemědělská dělnice
Pavlu Stanislav	zahradník

SZ Valtice

Lužová Pavla	vedoucí odboru
Buchetková Hana	průvodkyně
Foukalová Jana	průvodkyně, prov.-tech. pracovnice
Hübnerová Alena	průvodkyně
Kislinger Michal	samostatný odborný pracovník
Kovács Milan	strážný
Kováčsová Eliška	uklízečka
Málek Josef	strážný
Opluštil Vladimír	domovník, dělník ve skladu
Silnica Jiří	údržbář
Strmiska Jiří	strážný
Suchánková Michaela	provozně technická pracovnice
Vlk Josef Ing.	správce pam objektu Rendez-vous
Oddělení zahrady Valtice	
Zapletal Rostislav	vedoucí oddělení
Krška Radek	zahradník
Luba Josef	zemědělský dělník
Musilová Martina	zahradnice
Mysliveček Rudolf	opravář zem. strojů
Neumannová Iveta	zahradnice (mateřská dovolená)
Zapletal Josef	zahradník

SZ Uherčice

Štěpánová Eva	vedoucí odboru
Málková Jiřina	domovnice
Štěpán František	provozně technický pracovník

SH Veveří

Fedor Petr Mgr.	vedoucí odboru
Kislinger Jiří	provozně technický pracovník
Sochor Vilibald	údržbář
Šeda Zdeněk	údržbář

SZ Vranov nad Dyjí

Janiček Karel	vedoucí odboru
Altenburger Luboš	provozní elektrikář
Haden Milan	vodárenský dělník
Hotař Pavel	strážný
Hotařová Daniela	strážná

Janičková Miroslava	vedoucí provozu	Obrtlík Pavel	údržbář
Kandus Zdeněk	údržbář	Plachý Jaroslav	strážný
Kocák Jan	strážný	Sodomková Zuzana Ing.	strážná
Kocholová Petra	strážná, průvodkyně	Tunka Josef	údržbář
Kovář Vladislav	strážný	Tunková Anna	zahradnice
Křmářová Petra	průvodkyně	Turoňová Iveta	průvodkyně
Muchová Radka	zahradnice	Zámečník Václav	strážný

Nástupy pracovníků v roce 2001

Odbor ředitele		SZ Lednice	
Tesárek Vladimír	výtvarník	Burianová Jana	uklizečka
TOO		Holásek Václav	údržbář
Eckertová Helena	sam. referentka	Vaškovič Josef	údržbář, zedník
Lysková Eliška PhDr.	památkář	Odd. parku	
Selucká Veronika Mgr.	památkář	Bernard Oto	zahradník
		Suchyňa Vladimír	opravář zem. strojů
Obor specialistů			
Hvězdová Kateřina	dokumentátorka	SZ Lysice	
Havlíčková Eva	dokumentátorka	Michelová Lenka	průvodce
Odbor informací			
Klusoňová Klára	dokumentátorka	SH Pernštejn	průvodce
Olšanská Ludmila	dokumentátorka	Kinc Jaroslav	odb. prac. pam. objektu
Dufková Ludmila PhDr.	památkář	Kučerová Jitka Ing.	
Odbor památkové péče		SZ Valtice – zahrada	
Sedláček Tomáš	památkář	Krška Radek	zahradník
Žákovská Petra Ing. arch.	památkář	Musilová Martina	zahradnice
EKO		SZ Vranov	
Přikrylová Jana	účetní	Plachý Jaroslav	strážný
Šildberger Martin	operátor počítače	Zámečník Václav	strážný
SZ Bučovice			
Ecler Pavel Mgr.	vedoucí odboru SZ		

Výroční zpráva 2001
Státní památkový ústav v Brně, 2002
Nám. Svobody 8, 601 54 Brno
e-mail: pubpub@pambr.cz
www.pamatkybrno.cz
Redakce: Jaromír Míčka
Technická redakce: Eva Dvořáková
Výtvarná spolupráce: Marta Chorobíková, Vladimír Tesárek
Fotografie: archív SPÚ v Brně, není-li uveden autor
Sazba: ARTIQ, v.o.s. – továrna na reklamu
Tisk: T.V.D. Vladimír Dilhof